BRANDKRONIEK

vanaf 1656 tot September 1906,

VERZAMELD DOOR

N. VAN POMEREN

TE

KOOG AAN DE ZAAN.

TWEEDE DRUK.

N. V. ZAANL. STOOMDRUKKERIJ. — KOOG AAN DE ZAAN.

BRANDKRONÏEK.

1656. 6 en 7 Januari. Verbrandden er 430 huizen te de Rijp.
1657. 1 Nov. Verbrandden er 70 à 80 huizen te de Rijp.
1664. 27 April. „ „ 150 huizen te Jisp.
1674. 25 Juli. „ „ 73 „ te de Rijp.
1687. 5 Mei. „ „ over de 300 huizen te Durgerdam.
1690. Verbrandde de runmolen te Zaandam, Westzijde.
1699. Verbrandden er 13 à 14 huizen te Zaandam bij het eerste Kattegat.
1699. 5 Mei. Verbrandde te Wormerveer de oliemolen „Kapramen" door 't onweder.
1700. 26 Juli. Verbrandden 6 huizen te Krommenie door broeien van hooi.
1702. 22 Juli. Verbrandden 70 huizen te Krommenie, waaronder de Doopsgezinde Kerk. Door deze ramp werden 160 huisgezinnen van have en goed beroofd, de schade werd op f800.000 begroot.
1702. 19 Nov. Verbrandde de oliemolen „de Brak" door onweder, staande aan de noorder valdeursloot te Zaandam, toebehoorende aan J. Bark.
1703. Verbrandde te Westzaandam aan de Heerenwatering het pakhuis bij den Molen „de Uil."
1703. 26 Aug. Verbrandde aan de Watering te Koog aan de Zaan, het pruthuis.
1704. Verbrandde te Wormerveer een Stijfselhuis.
1704. 22 Mei. Verbrandde te Westzaandam een Houtzaagmolen, door onweder.
1705. 19 Juli. Verbrandde het pruthuis van D. Kuiper voor de 2e maal.
1710. 3 Febr, Verbrandden te Oostwoud 13 huizen, alsmede een oude vrouw.
1711. 18 Maart. Verbrandde te Wormerveer de snuifmolen „de Veldmuis."
1711. 10 Juni. Verbrandden te Assendelft 3 huizen.
1711. 14 Juli. „ „ „ 1 huis.

1711. 21 Sept. Verbrandde te Zaandam op de Züiddijk het huis van Neeltje Stok, en een huis benoorden.
1711. 11 Oct. Verbrandde te Oostzaandam de molen „de Waterhond."
1711. Verbrandden de meelmolen en een stijfselmakerij, door 't onweder.
1711. Verbrandde de oliemolen „de Liefde" te Wormerveer.
1712. 14 April. Ontstond er brand in het Wees- en Armenhuis te Zaandam op de Bloemgracht.
1713. 13 Maart. Verbrandde de lijnbaan „de Olyphant" te Westzaandam.
1713. 1 April. Verbrandde de lijnbaan van C. J. Muze te Wormerveer.
1713. 23 Dec. Verbrandde de oliemolen „de Bark" door 't onweer.
1714. 23 Febr. Verbrandden een pakhuis en een groenlandsche vlet.
1714. 23 Febr. Verbrandde te Twisk een huis.
1714. 31 Aug. „ te Wormerveer de Papiermolen „de Voorn," van G. H. Wittebrood.
1717. 23 Febr. Verbrandde te Opmeer een huis.
1717. 28 April. „ te Wormer 7 huizen, de pastorie en 't weeshuis.
1718. 28 April. Verbrandde te Wormerveer een oliemolen.
1719. 16 Febr. „ te Midwoud een huis.
1720. 13 Juli. „ te Oostzaan 13 huizen.
1720. 18 Juli. „ te Oostzaandam op't Schoolpad de school en een huis.
1720. 20 Dec. Ontstond er brand in den molen „de roode Leeuw" te Westzaandam.
1720. 20 Dec. Verbrandde de molen „de Eklips" in de kap begonnen, te Westzaandam.
1721. 24 Jan. Verbrandde te Oostzaandam op het Weerpad, de pelmolen „de Posthoorn."
1721. 28 Febr. Verbrandde te Koog aan de Zaan aan de Watering de pelmolen „de Glazenmaker."
1722. In 't geheel geen brand geweest.
1723. 16 Maart. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Uil."
1724. 5 Mei. Verbrandde te Zaandijk de oliemolen „de Koperslager" of „het Koper."
1724. 15 Juli. Verbrandden te Krommenie 6 huizen.
.1724. 20 Juli. Verbr. te Westzaan in de Middel 2 huizen.

1725. 10 Aug. Verbrandde te Westzaan de metaalgieterij van Albert de Boer.
1726. 6 April. Ontstond er brand bij Corn. Blok te Westzaandam, in den schoorsteen.
1726. 6 Mei. Verbrandde een Bleekershuis te Oostzaandam.
1726. 7 Oct. „ te Westzaandam de houtzaagmolen „de Barend Roest."
1727. 12 Maart. Verbrandden te Zaandam op den Hoogendijk 3 huizen.
1728. 9 Maart. Verbrandde te Zaandam een pakhuis.
1728. 23 Juni. „ „ „ in de Peperstraat, de kaarsenmakerij en 4 huizen beschadigd.
1728. 5 Aug. Verbrandde te Westzaan voor de 2e maal de metaalgieterij van Albert de Boer.
1728. 18 Aug. Verbrandde te Zaandijk de runmolen, door onweder.
1729. 4 Jan. Verbrandde te Zaandam op 't Papepad de snuifmolen „de Zwart."
1730. 30 April. Ontstond er brand in den molen „hetRoode Hert" te Westzaandam, ook op denzelfden dag in de eest van Gerrit Joor.
1730. 29 Mei. Verbrandde te Zaandijk op 't Guispad een pakhuis, van Willem Couwenhoven.
1731. 21 Mei. Verbrandden te Assendelft 5 huizen.
1731. 22 Mei. „ te Koog aan de Zaan, het Prutthuis van Pieter Kraay.
1731. 9 Juli. Verbrandde te Zaandam de pelmolen „de Jonge Dekker."
1731. 24 Juli. Verbrandde te Westzaandam de houtzaagmolen „de Barend Roest," voor de 2e maal.
1731. 24 juli. Verbrandde te Wormerveer, de papiermolen „de rijzende Zon."
1731. 24 Juli. Verbrandde te Oostzaandam „de Morgenster."
1731. 24 Juli. „ te Oostzaandam op 't Kalf bij de brug, de grutterij en 4 huizen, alle 5 branden door het onweder getroffen op denzelfden dag.
1731. 27 Juli. Brand bij Pieter van Dijk.
1732. 1733. 1734. In de Zaanlandsche Gemeenten geen brandschade geweest.
1735. 22 Mei. Verbrandde de pelmolen „de Peereboom," Zaandam Oostzijde.
1735. 24 Mei. Verbrandde de molen „de Kooker" Zaandam."

1736. 6 Mei. Verbrandde de snuifmolen „het Halfje" te Koog aan de Zaan.
1736. 16 Oct. Verbrandde de papiermolen „de Kok„ ook op hetzelfde oogenblik ontstond er brand ten huize van Jan v. Daalen, beiden te Oostzaandatn.
1737. 8 Juni. Verbrandde te Westzaan een rapschuur.
1737. 16 Juli. „ „ „ bij de Weel 2 huizen, van Jacob Teer en Gerrit Parlie.
1737. 20 Dec. Verbrandde te Oostzaandam de verfmolen „de Sluiswachter."
1738. 13 Aug. Verbrandde te Westzaandam de Houtzaagmolen „de Visser."
1739. 8 Juli. Verbrandde te Koog aan de Zaan het huis van Jacob Clement door 't onweder.
1739. 16 Juli. Verbrandde te Westzaandam een snuifmolen.
1739. 12 Oct. „ een wipmolen te Westzaan.
1739. 28 Dec. „ te Oostzaandam de herberg „de Blauwe Reiger", ook dienzelfden nacht te Westzaan de zuider valbrug.
1740. 26 Oct. Ontstond er brand in het hooi bij Dirk Bouwman te Westzaan.
1741. 16 Juni. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „het Zwarte Paard."
1741. 25 Juli. Verbrandden te Westzaan 5 huizen, ook een kind.
1741. 9 Sept. Verbrandde te Koog aan de Zaan de papiermolen „de Salamander."
1741. 12 Oct. Verbrandde te Westzaan de Moutmolen.
1742. 10 Maart. Verbrandde te Oostzaandam het huis van Jan en Jozef Dekker.
1743. 14 Mei. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Bijkorf."
1744. 20 Febr. Verbrandde te Koog aan de Zaan, de molen „het Scheetje."
1744. 20 Mei. Verbrandde te Oostzaandam de molen „de Koning William."
1744. 20 Sept. Verbrandde te Wormer de verfmolen „de Vijl"
1744. 24 Sept. „ „ „ „ „ „de Uil? (herbouwd).
1745. 27Maart. Brand bij Pieter de Ruyter te?
1745. 27 Sept. Verbrandde te -Wormer de molen „de Blaauwe Kuiper."
1745. 18 Oct; Brand bij MeyndertBlom in de schoorsteen te?

1746. 24 Jan. Verbrandde te Wormerveer de papiermolen „De Rijzende Zon" voor de 2e maal, (is herbouwd.)
1746. 10 April. Verbrandden te Westgraftdijk zeven huizen, een man, een vrouw en twee kinderen.
1746. 31 Juli. Verbrandde te Westzaandam een huis.
1747. 10 April. „ te Zaandam op 't Kuiperspad een bakkerij.
1747. 9 Sept. Verbrandden te Wormerveer op 't Krommeniërpad 2 huizen, een timmerschuur, een klamp hooi, en een bakkershuis en achterhuis.
1747. 19 Sept. Verbrandden te Oostzaan bij de kerk 2 huizen, de herberg en de kerktoren zwaar beschadigd.
1748. 11 Aug. Verbrandde te Oostzaandam voor de 2e maal de pelmolen „de Vijl" door 't onweder.
1749. 24 Jan. Verbrandde te Westzaan de houtzaagmolen „de Visser," 2e maal.
1749. 1 Aug. Verbrandde te Koog aan de Zaan, de papiermolen „de Marsman."
1749. 19 Nov. Verbrandde te Assendelft 3 huizen.
1750. 10 Maart. „ te Zaandijk door 't onweder de papiermolen „de Herder," ook werd de blokmaalder van de molen „de Pruis" door den bliksem doodgeslagen.
1750. 15 Oct. Is de kap van den pelmolen „'t Hinkende Vool" verbrand te Wormerveer.
1751. 30 Jan. Verbrandde te Oostzaan de pelmolen „de Knevelaar."
1751. 9 Sept. Verbrandde te Zaandam op 't Kalf de oliemolen „de Kwak."
1751. 28 Aug. Brand in 't hooi te Zaandam, van Dirk Pieters de Boer(s).
1752. 22 Jan. Verbrandde te Westzaandam „het Hart."
1752. 22 Maart. „ te Oostzaandam twee huizen.
1752. 22 Aug. „ aan de Westzaander Overtoom het huis van D. de Boer.
1753. 19 Jan. Verbrandde te Westzaan de blauwselmolen.
1753. 11 Nov. Verbrandde de hooiklamp van Jan Tijsze van het Vool te Zaandijk.
1754. 22 Jan. Verbrandde te Westzaandam de snuifmolen „'t Roode Hert."
1754. 22 Maart. Verbrandden te Oostzaan aan de Noord 2 huizen.

1754. 22 Aug. Verbrandden aan den Oostzaander Overtoom 2 huizen en één half.
1755. 15 Juli. Verbrandde te Zaandam Zuiddijk, de bakkerij van Samuels.
1755. 19 Juli. Verbrandde te Koog aan de Zaan, een huis van Cornelis de Vries.
1756. 17 Sept. Verbrandde te Zaandam het werkhuis van Jan de Maijer en het huis van Volgert Bouman.
1756. 12 Oct. Verbrandde te Zaandam de snuifmolen „'t Vooltje."
1756. 22 Oct. Verbrandde de zaagmolen „het Rottenest" te Westzaandam.
1757. 7 Jan. Verbrandde te Oostzaandam de snuifmolen „de Platte Havik."
1757. 24 Jan. Verbrandde te Graft een hennepklopper, door het onweer.
1757. 16 Sept. Verbrandde te Assendelft een huis.
1758. 20 Maart. „ te Westgraftdijk de Doopsgez. kerk en 2 huizen.
1759. 2 Febr. Verbrandde te Zaandam op 't Ameland een huis van de Mokjes.
1760. 26 April. Verbrandde te Zaandam, de snuifmolen „de Stolp" op het Zonnewijzerspad.
1761. 27 Mei. Verbrandde te Krommenie de molen „de Zwart", hennepklopper, ook op denzelfden tijd werd de toren der Westzaander kerk zwaar beschadigd, beide door 't onweder.
1762. 4 Maart. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Koningin."
1762. 1 April. Verbrandde te Koog aan de Zaan de kap van den pelmolen „de Veering."
1762. 6 Juli. Verbrandde te *Wormerveer* een huis *van* Lauwris van Oomheynis (Lourens Oomheyn).
1763. 27 Maart. Hooibrand bij Klaas Suyker te Assendelft.
1763. 3 Juli. Verbrandde te Oostzaandam de schuur en het woonhuis der kopermolen.
1763. 12 Aug. Is het dak van den oliemolen „de Zeemeeuw" te Oostzaandam afgebrand en binnen zwaar beschadigd door 't onweder.
1763. 7 Oct. Brand in de eest van de molen „de Veldmuis" te Wormerveer.
1763. 1 Nov. Ontstond er brand bij Abraham Zalm, te *Zaandam.*
1764. *28* Aug. Hooibrand bij Maarten Roos te Wormer.

1764. 8 Sept. Verbrandde te Wormer een hooiklamp van D. Toorn.
1764. 2 Oct. Verbrandde te Koog aan de Zaan gedeeltelijk de molen „de Koekuit."
1764. 28 Dec. Verbrandde te Zaandam op 't Kattegat het huis van Friesche Trijntje, waarin ook zij zelve verbrandde, en een gedeelte van Cornelis Visser's huis.
1765. 26 April. Verbrandde te Oostzaan aan 't Weerpad, de koornmolen „de Bok," door 't onweder.
1765. 19 Mei. Verbrandde te Westzaandam de petmolen van de Kruiskerk.
1765. 19 Sept. Verbrandde te Westzaandam de ververswinkel van Klaas Vuist.
1765. 15 Oct. Verbrandde te Westzaandam de kap van den molen „het Vooltje."
1765. 6 Nov. Verbrandde op het Zilverpad te Zaandam, het huis van Damme en de schuur van Jan Rot.
1766. 26 April. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Abraham" door 't onweer, (herbouwd).
1766. 25 Juni. Verbrandden te Lutjebroek 203 huizen.
1766. 6 Nov. ,, te Westzaandam een pakhuis.
1767. 24 Maart. Verbrandde te Oostzaandam het bovengedeelte van den molen „de Jonker."
1767. 22 Mei. Verbrandde aan den Westzaanderdijk de kap van den molen „de Hengelaar."
1767. 25 Juli. Verbrandde te Westzaandam een zeilmakerij.
1767. 25 Juli. Verbrandde te Zaandam op den Hoogendijk de schuur van Pieter Bouwman, volgens buren door onweder, dat op datzelfde oogenblik woedde, doch de inwoners verdachtten iemand er van, die als jongen er werkzaam was, en kort daarna was weggeloopen, doch nooit van zich heeft laten hooren of zien.
1768. 18 Aug. Werd de oliemolen „de Virgulius" te Zaandam door het onweder getroffen en zwaar beschadigd.
1768. 26 Oct. Verbrandde te Krommenie aan de vaart, de papiermolen „de Koot," (herbouwd.)
1768. 5 Nov. Brand in het Stijfselhuis van Jan Aten te Wormerveer.
1769. 2 Maart. Verbrandden „de Arenci/[1] te Oostzaandam,

en twee huizen op de Zuiddijk te Zaandam.

1769. 22 Aug. Verbrandde te Westzaandam op't Haringpad een hooiklamp van Klaas Hendrik de Boer.

1769. 27 Aug. Verbrandden het huis van Klaas Jacobz. Pouw en dat van Cornelis Kramer op de Zuiddijk.

1770. 11 Jan. Verbrandde te Westzaandam de pelmolen „de Posthoorn" (2e maal.)

1770. 12 Juni. Verbrandde de houtzaagmolen „de Arend."

1770. 19 Dec. Woei er een zware storm, waardoor 60 molens beschadigd werden.

1771. 7 Jan. Verbrandde te Zaandam op 't Kalf de oliemolen „de Leeuwrik."

1771. 6 Oct. Verbrandde te Wormerveer de pel- en oliemolen „de Vos" op de Noorddijk.

1771. 24 Febr. Verbrandde te Asssendelft een huis van Hendrik Calmink.

1772. 11 en 12 Mei. Verbrandde te Amsterdam de groote Schouwburg, waar zeer veel menschen bij omkwamen.

1772. 27 Nov. Verbrandde te Westzaan, de pelmolen „de Jongeling," eigenaar Ouwejans.

1773. 13 Aug. Verbrandde te Westzaandam in de Molenbuurt de schuur van Jan Rogge.

1773. 13 Aug. Brand in het huis „de Zonnewijzer" van Doctor Roggert.

1774. 11 April. Verbrandden te Assendelft, Noordeinde, een boerderij en 7 koeien, van Cornelis Soet.

1774. 3 Juli. Verbrandden de schuur der helling van Cerach, bij de kettingbrug te Zaandam.

1775. 7 Jan. Verbrandden te Oostzaandam in de kuil, een boerderij met 3 koeien en 40 schapen.

1775. 14 Jan. Verbrandde te Wormerveer de papiermolen „de Bel", door het heetloopen der as.

1775. 14 Nov. Woedde er een zware storm, waardoor het water zoo hoog werd, dat onze dijken overstroomden zoodat zij later zijn verhoogd. Ook is de toen gemaakte verhooging op den Dam gekomen.

1776. 11 Mei. Verbrandde te Wormerveer een huis van Willem de Gorter.

1777. 10 Juli. Verbrandde te Westzaan een luchthuis bij den molen „de Prins" van Jongewaard.

1777. 3 Aug. Verbrandde te Westzaan, de papiermolen

„het Varken". Met een harden wind uit 't westen in brand gemalen.

1777. 12 Dec. Verbrandden te Krommenie 3 huizen en 2 koeien, een huis van Jacob Veerman en een genaamd „de Ark."

1778. 31 Mei. Verbrandde te Zaandam op den Hoogendijk, de ververij van Jan Keyze, door olie koken.

1778. 15 Nov. Verbrandden te Oostzaan een bakkerij, een boerderij en 7 koeien.

1778. 31 Dec. Ontstond er een zware donderbui, 's avonds, waardoor de runmolen te Nauërna, en de snuifmolen „de Huisman" werden getroffen en tot den grond toe afbrandden.

1779. 16 Mei. Verbrandden te Oostzaandam op 't Bogerspad of Prinsenpad, de lijnbaan van Middelhoven „de Blaauwe Arend", 4 scheepsboventuigen en een rijtuig.

1779. 3 Juli. Verbrandde te Zaandam de kap der molen „de Paauwin."

1779. 6 Sept. Verbrandde te Westzaan de snuifmolen „de Dolphyn" of „de Witte Troffel" van Jan Spats.

1779. 18 Sept. Verbrandde te Zaandijk de kap van den oliemolen „de Zoeker."

1780. 20 Maart. Verbrandde te Westzaan het pruthuis van Burgemeester Willem Tip, aan de Weelsloot.

1780. 12 April. Verbrandden te Assendelft een bakkerij van Cornelis Bakker, een boerderij, een pakhuis met graan, 6 koeien en een varken.

1780. 17 April. Verbrandden te Uitgeest 3 huizen van een schipper en een timmerman en een pakhuis.

1780. 18 Sept. Verbrandde te Westzaan een hooiklamp.

1781. 19 Juni.. „ te Oostzaandam de verfmolen „de Duinjager" van Heijme Vis.

1781. 29 Aug. Verbrandden te Assendelft 2 huizen, een van Klaas Vogel (boerderij) en een van Roelof Kappers.

1781. 10 Sept. "Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Uil", (2e maal.)

1782. 12 Maart. Verbrandde te Zaandijk de petmolen van de Herderin.

1782. 27 Maart. Verbrandde tot den grond te Zaandam aan de Kalverdijk de oliemolen „de Kat."

1782. 7 Sept. Verbrandden te Oostzaandam op 't Bogerdspad de koffiebranderij van Siewert Beyer,

een huis en zaagselschuur van de Wed. Spiers, het stal van G. Stuurman en verscheidene huizen beschadigd.

1783. 3 Aug. Verbrandde te Westzaan, de olïemolen ;,de Ruig."

1784. 3 Jan. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Jonge Dekker" eigen. Jan Huybertsz. Nan.

1784. 8 Mei. Verbrandde te Zaandam de bakkerij van Cornelis Visser.

1785. 22 Febr. Verbrandde te Westzaan de snuifmolen „de Kwikstaart.

1786. 21 Maart. Verbrandde te Westzaan de plakschuur van D. Kuyper.

1786. 7 April. Verbrandde te Wormerveer de oliemolen „de Mol."

1786. 13 Juni. Verbrandde te Koog aan de Zaan de pelmolen „de Glazemaker," de schuur is blijven staan en verplaatst naar „de Boot". Eigenaar Klaas Jansz. Kee.

1786. 24 Juli. Verbrandde te Zaandam op 't Kattegat een timmerschuur van de scheepswerf toebehoorende aan Sibbele de Boer.

1786. 5 Sept. Verbrandde te Zaandijk de blauwselmolen van Walig Mein, door de eest.

1786. 9 Sept. Verbrandde tusschen Graft en Noorddijn een boerenplaats.

1787. 28 April. Verbrandde te Zaandam op 't Kattegat de houtzaagmolen „de Bakker" (herbouwd.)

1787. 5 Mei. Verbrandde 's nachts 2 uur te Krommenie, aan de Vaart, de oliemolen „de Storm."

1787. 15 Sept. Verbrandde te Oostzaandam de papiefmolen „de Morgenster" 's morgens 2 uur.

1787. 16 Sept. Verbrandde in de Wijde Wormer de boerenplaats van Albert v. Kassei, aan deMiddelweg.

1787. 17 Sept. Verbrandde te Wormerveer de oliemolen „de Spatter", vermoedelijk door kwaadwilligheid.

1788. 16 Maart. Schoorsteenbrand bij Klaas Klaasz. Saai Sr. te Zaandijk.

1788. 14 April. Verbrandde te Zaandijk de papiermolen „het Geuskiad," 's morgens $3^1/_2$ uur. Had maar 4 jaar gestaan.

1788. 17 Mei. Verbrandden te Wormerveer een broodbakkerij van Jacob de Bakker, een koperslagerij,

en twee huizen, een van Jan Groen, zwaar beschadigd.

1788. 27 Juni. Verbrandde te Westzaandam op deHoogendijk een huis met 3 woningen van Dirk -« Jurriaansz, en een huis zwaar beschadigd.

1788. 27 Oct. Verbrandde te Wormer, de dubbele oliemolen „Hollandia," 's morgens 10 uur met mooi stil weer.

1789. Geen brand geweest in de Zaanstreek.

1790. 11 April. Verbrandde te Assendelft een boerenplaats van de Wed. Jacob Jongejans Gz.

1791. 24 April. Verbrandden te Wormerveer een broodbakkerij van Pieter Küijk, een kuiperij van de Wed. van Burgem. Jan Tijssen de Vries en 2 huizen, een van Pieter de Jong.

1791. 5 Juli. Verbrandde te Amsterdam het landsmagazijn.

1791. 25 Aug. „ te Zaandam op de Zuiddijk 2 huizen van Marcus Fonds en 4 huizen zwaar beschadigd.

1791. 25 Aug. Verbrandden te Zaandam op de Zuiddijk 2 huizen, waarschijnlijk door 't afsteken van vuurwerk; 't was kermis.

1792. 1 Juni. Verbrandde te Oostzaandam de oliemolen „het Jagertje."

1792. 29 Juni. Verbrandden te Amstelveen 9 huizen en een kind.

1792. 27 Oct. Ontstond er brand in de lijnbaan van Middelhoven op het Prinsepad te Oostzaandam, (zie 1779, 16 Mei)

1792. 15 Nov. Ontstond er brand in den oliemolen „het Pink," door het breken van een steen, te Koog aan de Zaan.

1793. 20 Jan. Ontstond er brand te Zaandam in het Wees- en Armenhuis op de Bloemgracht, waarbij een groote partij rookspek in de schoorsteen verbrandde.

1793. 10 April. Verbrandden te Broek op Langendijk 35 huizen.

1793. 20 Sept. Verbrandden te Wormerveer een boerderij, stal en hooiberg, van Wed. Jan Bakker, door hooibroei.

1794. 1 Juni. Verbrandde te Koog aan de Zaan het pruthuis.

1794. 14 Aug. „ te Assendelft een boerenplaats van Pieter Schagen.

1794. 26 Aug. Verbrandde *in* de Sfarnmeer een boereri-plaats van Jan Brand, door het onweer.

1794. 27 Aug. Verbrandde aan de Schermerdijk een boe-renplaats.

1794. 24 Sept. Hooibrand door het onweer bij Harmen Jansz, te Oostzaandam.

1795. Geen brand geweest in de Zaanstreek.

1796. 6 Maart. Verbrandde te Zaandijk de basterd-papier-molen „de Visscher," op 't Guispad, zuidzijde.

1796. 16 Juli. Verbrandde te Wormer de verfmolen „de Kuiper," door 't onweder, 's middags 1 uur.

1797. 8 Oct. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Graaf," van Jan van Kampen.

1798. 22 Sept. Verbrandde te Zaandam in de Molenbuurt de verfschuur van Sander de Boer.

1798. 16 Juni. Verbrandde te Assendelft de papiermolen „de Dolphyn."

1799. 23 Juni. Verbrandde te Zaandam de timmer-en zaag-selschuur van den molen „de Held Jozua."

1799. 12 Sept. Verbrandden te Westzaan de zaagselschuur en luchthuis, bij den molen „de Prins."

1800. 10 Mei. Verbrandde te Wormerveer de potaschbran-*derij, van Jan Dekker.*

1800. 24 Mei. Verbrandde de looischuur van de molen „de Rietvink" te Wormerveer.

1800. 12 Sept. Verbrandde te Zaandam aan de braakdijk bij 't Kalf, de oliemolen „het Leven" van Wed. Jan Vis.

1801. 21 April. Ontstond er brand inde bakkerij van J. Tromp.

1801. 2 Mei. Verbrandde te Westzaan de graauw-papier-molen „de Ruiter/'

1802. Geen brand geweest in de Zaanstreek.

1803. 24 Febr. Brand bij de Wed. Koning te Zaandijk, waarbij zij om 't leven kwam.

1803. 30 Maart. Verbrandde te Zaandam, oostzijde, de wit-papjermdlen „de Morgenster" en wat nog is staan blijven, is geamoveerd.

1803. 31 Juli. Verbrandde te Zaandam op 't Konijnepad een boerenplaats, van Simon Dorgeest door 't onweder.

1804. 28 Aug. Verbrandde te Jisp een boerenplaats met 30 koe hooi, van Klaas van der Sluys.

1804. 12 Nov. Verbrandde aan de Barnegatterdijk de noor-delijkste der drie watermolens.

1804. 23 Dec. Verbrandde in De Woude een boerenplaats, 10 koeien en een paard.
1805. Geen brand geweest in de Zaanstreek.
1806. 4 Juni. Verbrandde een huisje op het Zonnewijzerspad te Zaandam.
1806. 12 Juni. Verbrandde een watermolen te Uitgeest.
1806. 20 Juni. „ te Westzaandam een huis bij de molen „de Veldmuis."
1807. 12 Jan. Des namiddags omstreeks 5 uur is te Leiden in de stadsgracht, genaamd de Rapenburgergracht, een schip met buskruit in de lucht gesprongen, waardoor veel schade aan de huizen ontstonden verscheidene menschen het leven hebben verloren, en welke later onder puinhopen zijn gevonden.
1807. 21 Febr. Verbrandde in het Wormerveld een watermolentje, met een zware storm en sneeuwjacht uit 't noordoosten. Het maakte heel wat drukte, want het vermoeden was dat de Eendracht stond te branden.
1807. 6 Mei. Na den middag sloeg de bliksem in het snuifmolentje genaamd „het Kalfje" in 't Westzaandammerveld waar de kap afbrandde, en verder is bewaard gebleven, eig. B. Venstra.
1807. 8 Sept. Sloeg de bliksem in het „Blaauwe Huis" te Koog aan de Zaan, doch werd behouden; er werd veel vermist, eig. Govert Klut.
1807. 14 Sept. Ontstond er brand bij Pieter Hoede, in de Middel te Westzaan, waardoor zijn stal en hooiberg meest zijn verbrand.
1808. 14 Aug. Verbrandde te Oostzaandam op 't Kramerspad een boerderij door 't hooi, eig. Cornelis Corver.
1809. 1 Jan. Verbrandde te Zaandam in het Oostzijder veld, te $2V_2$ uur de pelmolen „de Taanman," eigenaar Cornelis de Vries.
1809. 2 en 3 Jan. Verbrandde te Amsterdam een suikerbakkerij, op de Rozengracht.
1809. 3 Jan. Heeft het ontzettend gesneeuwd, zoodat er in de Middel te Westzaan een huis bijna bedolven was onder de sneeuw. Den 7 Jan. werd er order gegeven, de sluizen te stutten daar het water geheel weg liep.
1809. 7 April. Verbrandde te Zaandam oostzijde, een huis.

1809. 23 Mei. Verbrandde te Engewormer bij den watermolen, een huis.
1809. 8 Juli. Verbrandde te Wijde-Wormer een hooiberg.
1809. 11 Aug. „ te Wormerveer op 't Schoolpad de poeder-mosterdmolen „de Boonakker" door 't onweder, eigenaar Volgert Altink, herbouwd.
1809. 14 Sept. Verbrandden te Wormer, westeinde, een boerenplaats en 2 huizen, door broeien van 't hooi, 's avonds 11 uur.
1810. 15 Maart. Verbrandde te Zaandam op den Hoogendijk, een huis.
1810. 15 Maart. Verbrandden te Zaandam op den Hoogendijk bij de slagerij van Spanneberg, de bakkerij van Jan Vergouw, en 3 huizen zwaar beschadigd, een van Maartje v. d. Linde.
1810. 22 Maart. Verbrandde te Alkmaar een tegelbakkerij.
1810. 6 Mei. „ te Zaandijk het turfhok van de papiermolen „het Herderskind."
1810. 20 Mei. Verbrandden te Krommenie op den Heiligenweg 2 huizen, een boerderij v. Albert Bakker.
1811. 28 Mei. Werd de houtzaagmolen „de Groene Jager" op 't Reëelepad te Koog aan de Zaan, getroffen door het onweer, doch bekwam weinig schade.
1811. 26 Juni. Werden bij een zwaar onweder getroffen de molens, „dé Marsman" „de Elzenboom" te Koog aan de Zaan en de molen „de Almanak" in het Oostzaandammerveld, doch bekwamen weinig schade.
1812. 18 Juni. Verbrandde te Westzaandam, totaal, de houtzaagmolen „de Oude Jager," paltrok.
1812. 2 Sept. Verbrandden te Uitgeest 2 huizen.
1812. 29 Dec. „ in de lip een hooiberg en 8 koeien.
1813. 20 Aug. Verbrandde te Zaandam op 't Pantëpad een boerderij.
1813. 14 Oct. Woedde in de Zaanstreek een zware onweersbui, waarbij de bliksem in de Doopsgezinde kerk te Oostzaandam sloeg, &n dezelve zoowel binnen als buiten zwaar beschadigd werd.
1814. 19 Nov. Verbrandde te Westzaandam op 'tBlaauwepad, aan de Watering, de oliemolen „de

Hengelaar" 's nachts 12 uur, toebehoorende aan den Heer Cornelis Honig, door het heetloopen der as.

1814. 24 Dec. Verbrandde te Koog aan de Zaan, achter de kerk, de mosterdmolen „de Roozenboom" toebehoorende aan P. Hartog, door de vonk van een lamp.

1815. 18 Maart. Verbrandde te Westzaan aan het Guispad, de meelmolen „de Goudsbloem," het vermoeden was algemeen als zou hij in brand gestoken zijn.

1815. 15 Aug. Verbrandde te Oostzaandam de pelmolen „de Boerenjonker," eig. Jacob de Boer, in de hals begonnen.

1816. 17 Juli. Verbrandde te Oostzaan het stijfselhuis van de heeren Brat.

1816. 18 Juli. Verbrandde te Westzaandam de houtzaagmolen „de Rietvink," is in brand gemalen, toebehoorende aan den heer A. Rogge.

1817. 27 Maart. Verbrandde te Wormerveer aan den Wormerdijk over de Zaan, het stijfselhuis van den heer C. Prins.

1817. 16 Aug. Ontstond er brand in een snuifmolen te Assendelft door 't onweder, doch is behouden gebleven.

1817. 3 Aug. Verbrandde te Assendelft een boerenplaats door 't hooi.

1818. 13 Juli. Ontstond er brand in den paardenstal van den heer Jan Vas, te Wormerveer, de wegen had men besmeerd met terpentijn om muggen te verdrijven, doch is behouden gebleven.

1818. 17 Juli. Verbrandde te Wormerveer over de Samson een boerenplaats, bewoond door Albert Keyzer, eigenaar Jan Vas.

1818. 21 Juli. Verbrandde te Assendelft een boerenwoning van Klaas Schoone.

1818. 26 Juli. Verbrandde te Wijde-Wormer, tusschen Nek en Zuiderweg, de boerenplaats „de Munnik" door 't onweder.

1818. 4 Aug. Verbrandde te Krommeniedijk de boerenplaats van Corn. Eenhoorn.

1819. 8 Juni. Verbrandde te De Rijp de Hennepmolen „de Liefde," getroffen bij een verschrikkelijk onweer.

1820. 7 Sept. Verbrandde te Krommenie de boerenplaats van Pieter Koene.

1821. 2 Dec. Verbrandde te Uitgeest aan de Moldijk een watermolen, is in brand gemalen.

1821. 14 Dec. Verbrandde te Jisp de oliemolen de „Barrende Bok," eigen. Wed. Jan Timmer.

1822. 15 Jan. Verbrandde te Zaandijk de petmolen van de papiermolen „het Herderskind," toebehoorende aan den heer Jac. Breet.

1822. 27 Febr. Verbrandde te Oostzaandam, op het Kopermolenpad, over de Gouw, de Rosmolen, toebehoorende aan Gijs Lemmers, die later gevangen is genomen om reden, 't was bewezen dat hij den molen in brand had gestoken.

1822. 6 Mei. Verbrandde te Westzaandam op 't Dampad de bergplaats van Cs. Scheffer, waar verscheidene tonnen turf, olie, spek, jenever, en verdere winkelwaren in lagen; ook het huis van de Wed. van Rigteren werd zwaar beschadigd.

1822. 13 Mei. Verbrandde te Krommenie, Noordeinde, de mosterdmolen „de Tuinman," toebehoorende aan Jan Bakker.

1822. 18 Sept. Verbrandde te Amsterdam de Luthersche kerk staande op het Singel, met 3 pakhuizen en 2 woonhuizen. In het jaar 1668 werd er een begin gemaakt met hem te bouwen en was voltooid in 1671, dus had 151 jaar gestaan.

1823. 4 Aug. Verbrandde te Krommenie aan de Vaan, de mosterdmolen „'t Fortuin," van D. Faderix.

1824. 24 Febr. Verbrandde te Westzaandam op 't Zonnewijzerspad de verfmolen „de Reizenaar" (bijgenaamd de Smous) met 5 paar steenen, een paar platte steenen en kapperij, toebehoorende aan den Heer A. Kluyver te Koog aan de Zaan.

1824. 20 Nov. Ontstond er brand in den wit-papiermolen „de Oude Blaauw" (bijgenaamd de Oude Romp) te Wormerveer, die door spoedige hulp gebluscht werd.

1825. 4 Febr. Des 's namiddags 4 uur, bezweek onze Zeedijk, even voorbij Durgerdam, met dat onge-

lukkig gevolg, dat onze Ban en de Wijde-Wormer overstroomde, waar veel menschen en beesten het leven verloren.

1826. 9 Juli. Ontstond er brand bij Gerrit Carbaat te Koog aan de Zaan, waardoor de timmerschuur gedeeltelijk verbrandde.

1827. 23 Maart. Na den middag, ten 2'/$_2$ uur, ontstond er brand op 't Wormerveerderdijkje in den oliemolen „de Engel". Was begonnen in hals of vang, waardoor hij tot de stelling toe afbrandde, toebehoorende aan den heer Evert Smit te Koog aan de Zaan.

1828. 24 Mei. Sloeg de bliksem in den papiermolen „de Bijkorf" (bijgenaamd de Guisman) te Zaandijk, doch weinig schade bekomen.

1828. 8 Oct. Verbrandden te Oostzaan 2 winkelhuizen, een behoorende aan Hk. Verdonk, ook nog 3 huizen zwaar beschadigd.

1828. 12 Oct. Ontstond er brand in den schoorsteen van den heer Pieter Kist te Zaandam op den Dam, doch weinig schade bekomen.

1828. 31 Oct. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan in de turfschuur van G. Stad, hetwelk die gevolgen had, dat zijn woonhuis benoorden van achteren half verbrandde, en bezuiden achter het kaaspakhuis „de Boterton" van Jacob Louwen, waar 40,000 pond kaas was geborgen. De schade werd berekend op f 7,200.

1828. 13 Dec. Verbrandden te Wormer bij een zware mist het huis, bewoond door W. Krijt behoorende aan Leendert Molenaar te Purmerend, en 't huis van A. Roodhaar, ook 3 huizen zwaar beschadigd, de oorzaak was door een vaatje met doofkolen, in het middelhuis.

1829. Brand in de lijnbaan „de Olifant," te Oostzaandam.

1829. 23 Mei. Verbrandde te Westzaan de mosterdmolen van G. de Boer.

1829. 21 Aug. 's Morgens 7'/$_2$ uur, werd de toren der Westzaander kerk getroffen door 't onweder, en heeft ook brand veroorzaakt op de hoogste tooi aan 't westerschot, doch door spoedig aangebrachte hulp, was men 't spoedig meester

1830. 2 Febr. Schoorsteenbrand bij Cornelis van der Stad te Zaandijk.

1830. 29 Maart. Ontstond er brand te Oostzaandam op het Papepadje in 't huis van Stols, een leerlooierij, hetwelk geheel is afgebrand. Het is in de wol en andere stoffen ontstaan.

1831. 3 Juni. Ontstond er brand in den chocolademolen „de Witte Raaf" van Vogel, banketbakker, drie bruggen benoorden de Zaandijkersluis, is geheel uitgebrand en later gesloopt.

1831. 8 Sept. Verbrandde te Wormerveer de verfmolen „de Boosman" 's avonds tien uur, toebehoorende aan Klaas van Castricum.

1831. 3 Nov. Verbrandde te Landsmeer een boerenplaats en 7 koeien door 't onweder.

1832. 25 Febr. Verbrandde te Westzaan bij mistig weder, het houtzaagmolentje „het Busje" toebehoorende aan J. de Graaf.

1832. 19 Juli. Ontstond er brand bij Cloots te Zaandam in 't fornuis, waardoor het pakhuis van Cs. Wafelbakker zwaar werd beschadigd.

1832. Dec. Verbrandde te Krommenie, Noordeinde, 2 huizen, het eene was een helling van J. Leguit, het ander een weverij van Dirk van Assen. In de schuur der helling aangekomen.

1833. 5 Juli. Verbrandde te Assendelft, in de [Kerkbuurt benoorden de kerk, een boerderij eh bakkerij, toebehoorende aan Klaas de Boer, zoo men zeide ontstond het in den schoorsteen.

1833. 23 Nov. Verbrandde te Koog aan de Zaan, 's avonds 6 uur, het papiermolentje „de Stopnaald," toebehoorende aan Klaas Kuit, staande achter de Geref. Kerk,

1834. 8 Mei. Verbrandde te Jisp, Oosteinde, een boerderij van Klaas Koopman, ontstaan door pikkoken.

1834. Juli. Sloeg de bliksem in de molen „de Graauwe Beer" te Zaandam, waardoor een roed werd verbrijzeld, anders geen schade.

1834. 6 Juli. Verbrandde te Zaandam op 't Zilverpad de houtzaagmolen „het Zwarte Schaap/' toebehoorende aan Pieter Poel, (herbouwd.)

1834. 24 Juli. Ontstond er brand te Zaandam op 't Rustenburg, in de bakkerij van J. Bes, bij de oven, dezelve bekwam weinig schade.

1834. 5 Aug. 's Morgens 10 uur verbrandde er een huis in de Enge-Wormer, toebehoorende aan Jan Migtenbrink. Ontstond door pannekoekehbakken, wijl zij met riet er onder stookten.

1834. 8 Sept. Verbrandde te Zaandijk op 't Guispad's avonds 7½ uur, de nieuw gebouwde pelmolen „het Guiswijf," hij was eenig in zijn soort en was tot alle gemakken en voordeden ingericht, in dezelve was 100 last garst, 1200 zak gort, 25,000 pond N.-lands parelgerst, 15.000 pond N.-lands rijst, waarvan zeer veel bedorven was. De eigenaar was de heer Jacob Kop, (herbouwd.)

1834. 23 Nov. Verbrandde te Koog aan de Zaan, een klein papiermolentje van Klaas Kuit, met mooi weer.

1834. 12 Dec. Verbrandde te Krommenie een schuitenmakersschuur met 2 woonhuizen.

1835. 31 Maart. Verbrandden te Zaandam op den Hoogendijk de broodbakkerij „de 5 Gerstenbrooden," van Roelof Witkamp, ook de wagenmakerij „het huis de man onder de beer" van J. A. Vinger en twee huizen, met een feilen westnoordwesten wind.

1836. 7 Oct. Verbrandde te Assendelft een boerenplaats, toebehoorende aan Jan Haan, bewoond door Jacob Haan.

1836. 17 Oct. Verbrandde te Oostzaandam over de Kooger kerk, 's avonds 5 uren een huis met 3 woningen van Pieter Stadt, er werd niets gered.

1836. 9 Nov. Ontstond er een begin van brand aan de Kalverdijk in den molen „de Wachter" in 't turfhok, doch werd spoedig ontdekt door 't volk van den molen „de Klok", met name Jacob Huig en Klaas Cornet, die het spoedig wisten te blusschen. Deze brand moet aan kwaadwilligheid worden toegeschreven.

1837. 6 Oct. Verbrandde te Westzaan aan den Dijk, een boerderij, toebehoorende aan de Wed. Pieter de Boer.

1837. 28 Dec. Verbrandden te Zaandam Oostzijde, tegenover de Mallegatsluis, het huis en pakhuis van Wigert Smit, en 't huis van Simon v. 't Hof.

1838. 9 Febr. Verbrandde te Zaandam Oostzijde, 's namid-

dags 3 uur, de pelmolen „het Zwarte Paard" toebehoorende aan Jan Hondius. Het was ontstaan in de kap door 't heetloopen der pen van de as. Er was veel gort, gerst en meel aanwezig

1838. 19 Febr. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan, bij Lammert van Calcar.

1838. 24 Aug. Verbrandde te Wormerveer bij 't Krommenieërpad, het huis van Cs. Petrie.

1838. 29 Dec. Verbrandde te Zaandam op de Bloemgracht het tuinhuis van Jacobus Kienhuizen.

1839. 2 Jan. Ontstond er brand te Zaandijk over den Koralentuin, in de bakkerij van Frans Volmer. Niettegenstaande het hard woei, was men 't spoedig meester; oorzaak onvoorzichtigheid.

1839. 19 Maart. Verbrandde te Wormer de broodbakkerij van Jan de Neef. Het zou ontstaan zijn door de schoorsteen der oven die niet in orde was.

1839. 23 Maart. Verbrandde te Krommenie het ziedhuis van den heer H. Kaars Sijpestein.

1839. 11 Mei. Verbrandden te Zaandam, oosteind der Bloemgracht, 's morgens 3'/4/uur, 4 huizen en 2 zwaar beschadigd, waardoor 11 huisgezinnen van alles werden beroofd. Aangekomen in de Schoenmakerij van Ernst Wennen

1839. 4 Dec. Verbrandde te Krommenie aan den Vaartdijk, het mosterdmolentje van Jan Leguit.

1840. 25 Jan. Verbrandde te Zaandam op Rustenburg de broodbakkerij van Jan Smit.

1840. 5 Maart. Verbrandden te Wormer de broodbakkerij van Simon Kempen en een huis daarnaast geheel uitgebrand.

1840. 8 Aug. Verbrandde te Wormer de meehnolen; de oorzaak was onbekend, (herbouwd.)

1840. 30 Aug. Verbrandde te Krommenie de molen „de Hennepklopper" genaamd „de Pheniks" aan den Vaartdijk; het zou ontstaan zijn door het heetloopen der nieuwe wentelas.

1840. 5 Sept. Verbrandden te Wormerveer de schuur van de papiermolen „de Bok" en ook het werkhuis van dezelve, waar het in de snippers aankwam, doch de molen bekwam geen letsel, eigenaar Van Gelder, Schouten & Co.

1840. 31 Dec. Verbrandde te Zaandam in 't Oostzijderveld,

's avonds 6 uur, bij een stormvlaag uit 't noordwesten, de pelmolen „de Peereboom" welke in brand is gevangen, toebehoorende aan den heer Dirk van Voorst.

1841. 5 Febr. Verbrandde te Zaandam in 't Oostzijderveld de verfmolen „de Visser," in de hals begonnen, dus in brand gemalen, toebehoorende aan den heer Heijme Vis Pz.

1841. 19 Febr. Verbrandde te Oostzaan een huis met 2 woningen benoorden de kerk.

1841. 3 Aug. Verbrandde te Zaandam bij de Hanepadsluis het huis van Adriaan Molenaar.

1841. 18 Sept. Verbrandde te Zaandam op het Hollandschepad, het huis van L. Schortinghuis.

1842. 20 Sept. Ontstond er brand, eerst in de hut van de „Blaauwe Arend", die tot den grond afbrandde; eigenaars Buis & End; herbouwd. Terwijl zij daar aan 't blusschen waren ontstond er brand in den houtzaagmolen „de Knol" (een bovenkruier) op 't Blauwe pad, aan de Vaart, beiden te Zaandam, laatstgenoemde behoorde aan Hendrik Walch.

1842. 23 Oct. Verbrandde te Zaandam in het Westzijder veld op 't Blauwe pad, de oliemolen „de Krap" onvoorzichtigheid schijnt de oorzaak, toebehoorende aan Cs. W. Smit, herbouwd.

1842. 9 Nov. Verbrandde te Zaandam aan den Kalverdijk, de oliemolen „de Kater," toebehoorende aan den heer Evert de Jager.

1843. 1 Jan. Viel de toren der Westzaander kerk; men was aan 't herstellen der fundeering die waarschijnlijk te ver was uitgespit, met het treurig gevolg, dat acht menschen er onder bedolven raakten, die in het huis woonden waar dezelve op viel; ook nam hij een gedeelte van het weeshuis mede, doch heeft daar geen menschenlevens vernietigd.

1843. 7 April. Verbrandde te Wormer een huis met 4 woningen, toebehoorende aan Gerrit. Korver.

1843. 8 April. Verbrandde te Zaandam op 't Spinhuispad, aan de Vaart, de houtzaagmolen „de Groote Korf" met zeer veel gezaagd hout, toebehoorende aan den heer Jan van Wessem, herbouwd.

1843. 13 Juli. Verbrandde te Zaandam bij 't Kattegat de Broodbakkerij van de Wed. Leeuwrik; is begonnen in het zaagselhok.

1843. 10 Aug. Verbrandde te Wormerveer aan den Wormerringdijk de verfmolen de „Bootsmansmaat" 's namiddags 6 uur bij een hevig onweder, waar hij dan ook do'or getroffen is, toebehoorende aan C. Kuyper.

1843. 19 Sept. Verbrandden te Wormerveer de Broodbakkerij van A. de Vries, ook de smederij van Sombroek verbrandde voor 't grootste gedeelte met een huisje dat er tuss^chen stond; het was in 't zaagselhok der bakkerij begonnen.

1843. 16 Oct. Verbrandden te Zaandam op 't Kattegat 2 huizen,

1844. 30 April. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan op het Sluispad, in de grutterij van de Wed. R. Spaans, doch werd spoedig gebluscht; het was ontstaan in de paardenmest door heete asch of door een pijp/

1846. 5 Juli. Verbrandde te Zaandam op 't Jagerspad, de houtzaagmolen „de Harp" door 't onweder, toebehoorende aan Alb. Mul; er verbrandde f 2000 aan wagenschot.

1846. 19 Juli. Verbrandden te Krommenie door 't onweer een boerenplaats en gelijktijdig een boerenplaats aan de Bus, de Kooger spuit ging haar Krommenie en vervolgens naar de Bus waar hij ook water heeft gegeven.

1847. 7 April. Verbrandde te Krommenie een meelmolen, aan 't eind van de Heiligeweg, behoorende aan W. Avis.

1847. 15 April. Verbrandde te Wormerveer aan de overzijde der Zaan, het kantoor van den verfmolen „de Rietvink," 5 spuiten hebben water gegeven, waardoor de molen behouden bleef.

1847. 12 Juli. Verbrandde te Koog aan de Zaan, aan de Watering, 's namiddags 3 uur, het pruthuis van de heer Albert Vis te Wormerveer; het is ontstaan door het overkoken der ketel met lijnolie.

Dit is de laatste maal geweest dat de brandspuit No. 3 (bijgenaamd de bril) dienst

heeft gedaan, en is later verkocht.

1848. 31 Jan. Verbrandde te Wormer 's nachts 11 ′/a mir, *de oftemofen „de* Zeug/'foeóenoorencfe aan den heer A. Jb. Kluyver van Koog aan de Zaan.

*1848. 13 Febr. Verbrandde te Zaandam Oostzijde de buil-*lakenweverij van Jacob Duif, en een huis van Pieter Vis zwaar beschadigd, oorzaak onbekend.

1848. 31 Mei. Verbrandde te Zaandam aan den Zuiddijk de Houtzaagmolen „de Vrede" toebehoorende aan de heer Cs. van de Stadf, de molen was 9 jaar oud. Herbouwd.

1848. 2 Aug. Verbrandde te Zaandam Oostzijde, op 't Hovenierspad, een huis door 't onweer 's morgens 2′/, uur, en te 3 'A uur sloeg de bliksem in den bovenmolen der 2de gang watermolens in de Wijde-Wormer bij Nek, welke ook totaal verbrandde. *Het* huis te Zaandam behoorde aan Jan Ronk, was geassureerd.

1848. 30 Aug. Verbrandde te Wormer aan de Engewormerdijk een huis, 's nachts 2 uur, eig. Willem Butter.

1849. 14 Aug. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan bij de oliemolen „de Reus," in de turf- en houtschuur van Jannetje Scholtens 's namiddags een uur; door 't in werking brengen van een spuit is het grootendeels behouden gebleven, zoo ook de Reus die veel gevaar had.

1849. 11 Nov. Verbrandde te Zaandam in 't Oostzijderveld 's morgens 5 '/2 uur, de pelmolen „de Appelboom," toebehoorende aan den heer Dirk van Voorst; het werkvolk was 's avonds te voren om 4 uur naar huis gegaan, dus oorzaak onbekend.

1850. 20 Dec. Ontstond er brand te Zaandam in 't Westzijderveld, in den houtzaagmolen „de Hoop."

1351. as Geen brand in de Zaanstreek geweest.

1852. 5 Jan. Verbrandde te Krommenie aan den Vaartdijk een groot pakhuis, waarin was 400 last zaad en 60.000 pond verfhout, het is ontstaan door het toelakken van proefzakken, daar er een vonk van de kaars in de hennep kwam, en dadelijk vuurvatte.

1852. 17 Jan. Verbrandde te Westzaan, Zuideinde, een polder-, land- of watermolcntje van 't grootste soort, was verzekerd voor f 300, toebehoorende aan Dirk de Boer van Zaandam.

1852. 24 Sept. Verbrandde in de Wijde-Wormer een boerenplaats, genaamd „het Veldhuis" nabij Nek.

1853. 19 Maart. Ontstond er brand te Zaandam op 't Prinsepad in een huis van Dirk van der Laan; is in de turf begonnen waardoor het grootendeels verbrandde.

1853. 7 Mei. Verbrandde te Wormerveer, op 't dijkje, tusschen het Witte Paard en het Vool, een woonhuis, toebehoorende aan C. Dekker te Zaandijk, oorzaak onvoorzichtigheid.

1853. 24 Juni. Verbrandde in de Enge-Wormer de boerenplaats van Jan Servaas door 't' onweer.

1853. 25 Juli. Verbrandde te Krommenie aaneen Vaartdijk een boerenplaats, bewoond door Barend Pot.

1853. 23 Aug. Verbrandde te Zaandam in het Oostzijderveld, achter de Doopsgezinde kerk, 's morgens 7'/$_2$ uur, de pelmolen „de Kweeker" door den bliksem; het begon in de kap en in een oogwenk stond hij in volle vlam, zoo men zegt was er voor f 30,000 aan rijst en meel in, en behoorde aan Tijs Noomen die hem voor 2 maanden gekocht had voor f 9000.

1853. 25 Aug. Verbrandde aan den dijk der Wijde-Wormer op Zondagmiddag door den bliksem, een watermolen van den eersten gang watermolens.

1854. 11 April. Ontstond er brand te Koog a. d.Zaan,'s avonds 7 uur, in de paardenstal van Hendrik Baas met dat gevolg, dat ook het huis van Lammert van Calcar, het sluis- en spuithuis verbrandden en de bakkerij van C. Velthuijs zwaar beschadigd werd; het zou, zoo men zegt, ontstaan zijn dat er 's middag hooi in de stal was gebracht, waarbij gerookt werd. Anderen wilden dat het door de stoomboot „de Zaanstroom" gekomen was, daar het sterk waaide uit het noordoosten en waarschijnlijk vonken uit de pijp waren gekomen die in de stal kwamen.

1855. 6 Jan. Verbrandde te Zaandam bij de Hornersluis, op den Hoogendijk, de Wagenmakerij van Nieman, die voor 9 jaar, ook verbrand was, ofschoon toen begonnen bij Roelof Witkamp's bakkerij.

1855. 26 Jan. Verbrandde te Zaandam op 't Zilverpad 's morgens een uur, een huis van Gerrit Wolters; de man des huizes was uit spieringen, en zijn vrouw en zoon hebben zich ten nauwernood kunnen redden.

1855. 18 April. Verbrandde te Krommenie 's morgens 6 uur, de verfmolen „de Spinbol" aan de Nauërnaschevaart, de schuur is blijven staan, toebehoorende aan den heer Heijme Vis van Zaandam, hij is in de brand gemalen, en in de hals begonnen.

1855. 28 Mei. Verbrandde te Knollendam, 's morgens 7 uur, een huis bij 't Schouw, waarschijnlijk door een pijp.

1855. 29 Mei. Verbrandden te Krommenie,. 's morgens 3'/$_2$ uur op Pinkster (Dinsdag,) de bakkerij van Cornelis Voorn, dat spoedig oversloeg in den Manufactuurwinkel van Bertels die nog niet geheel was afgetimmerd; het treurigst was dat de 17-jarige dochter van Cs. Voorn in de vlammen omkwam.

1855. 14 Oct. Verbrandde te Assendelft een broodbakkerij.

1856. 2 Febr. „ te Zaandijk achter de kerk, !s morgens" 1 '/$_a$ uur, het woonhuis van Arend Zwart en een tweede huis min of meer beschadigd, het zou ontstaan zijn, door dat men met licht bij het bedstee was geweest.

1856. 4 Febr. Verbrandde te Zaandam op 't Rustenburg, 's morgens 1'/, uur, een huis met 2 woningen, toebehoorende aan de Wed. Otte.

1856. 8 Febr. Verbrandde in de Schaalsmeer 's avonds 7^1/$_2$ uur, een boerenplaats, het vee was behouden gebleven, het schijnt door de stoomboot „de Zaanstroonr' gekomen te wezen.

1856. 21 Febr. Verbrandde te Westzaan aan de Gouw, 's avonds 9⁄, uur, de meelmolen „de Goudsbloem," of „Gouwsnip"; hij is in brand gemalen door het heetloopen van de spil der steenen.

1856. 19 April. Verbrandde te Assendelft een herberg, bij den meelmolen benoorden den Communicatieweg; de oorzaak was dat zij de lamp boven 't biljart niet uit hadden gedaan.

1856. 7 Juni. Ontstond er brand, 's morgens een uur te Westzaandam op 't Zilverpad, in de keuken van Kamphuis met dat gevolg dat de timmerschuur van Hendrik Dekker geheel afbrandde, ook sloeg de vlam over op 't Vermaningspad, waar 3 huizen verbrandden en een zwaar beschadigd.

1856. 25 Nov. Verbrandde te OostzaandamVaan het Varkensrak, de schuitenmakersschuur van Klaas Ferdinandes, door teer koken.

1856. 8 Dec. Verbrandde in de Wijde-Wormer de onderwatermolen der eerste gang, dezelve was in brand gemalen, de inboedel kon niet gered worden.

1857. 23 Febr. Verbrandde te Oostzaandam het stijfselhuis „de Anjer" van de heer Klaas Brat van Oostzaan, oorzaak onbekend; het werd direct weer opgebouwd door Corn. Stolp.

1857. 19 Maart. Verbrandde te Westzaandam op 't Soppiespad de vijlenkapperij van H. v. d. Kley.

1857. 22 April, 's Morgens 2 uur ontstond er brand te Wormerveer, naast de zuider Vermaning enjansenisten kerk; de brand is begonnen bij het naaldenvrouwtje, met dat gevolg dat 't geheeles *iiuis* en ook 't nieuw, gebouwde huis, met 2 verdiepingen, van mejuffrouw de wed. Laan totaal verbrandden; van meubelen en huisraad is weinig gered.

1857. 14 Aug. 's Namiddags 4 uur sloeg de bliksem in den molen „de Eikenboom" te Westzaandam, waardoor hij zwaar werd getroffen, doch door spoedige hulp is hij behouden gebleven, het spil, een roed en meer houtwerk was stuk geslagen, patroon en 't volk zijn er goed afgekomen, toebehoorende aan Noomen & Dekker.

1857. 30 Oct. Sloeg de bliksem andermaal in „de Eikenboom" die pas hersteld was van de vorige ramp, doch heeft weinig bekomen, 't volk was in een bewusteloozen toestand geweest.

1858. 23 Febr. Ontstond er brand 's morgens 12'/$_2$ uur te Koog aan de Zaan op 't Piettuinpad, bij Pieter van Calcar; door de werking van 2 spuiten is men den brand meester geworden.

1858. 2 Maart. Ontstond er brand in den kap van den oliemolen „de Visser" te Wormerveer, daar het een storm waaide uit 't noordoosten en daarbij geducht vroor, was ieder bevreesd. Daar er één was, die over de Zaan ging loopen met veel gevaar, om 't volk te waarschuwen, zijn zij den brand meester geworden, eigenaar Albert Kluyver.

1858. 9 Aug. Ontstond er brand 's namiddags 3'/$_2$ uur te Westzaandam bij den Dam, tegenover het Zilver- en Kuiperspad aan de Zaan in een klein huisje, bewoond door den goud- en zilverkashouder Fruitman, zijnde een jood. Niettegenstaande de spoedig aangebrachte' hulp zijn er 12 huizen in de asch gelegd, en dan nog verscheidene huizen zwaar beschadigd. Nimmer heeft er aan de Zaan zulk een verschrikkelijke brand gewoed; de schade werd berekend op f200,000.

1858. 2 Sept. Verbrandde in de Enge-Wormer 's avonds 9'/$_2$ uur, de boerenplaats van Jan Migtenbrink, ook is hij 5 Aug. 1834 totaal verbrand. De menschen die pas te bed lagen hebben zich ter nauwernood kunnen redden.

1859. 10 Juli. Verbrandden te. Oostzaandam 's morgens 3 uur aan weg en zaan, tegenover het Koopermolenspad, de broodbakkerij van Pieter Boom en nog 5 perceelen. Het is zoo men zegt door onvoorzichtigheid ontstaan.

1859. 21 Nov. Ontstond er brand te Westzaan op 't watermolenpad, in de zakjesplakkerij van den heer Gerbr. de Jong, dat door de spoedige hulp van twee spuiten gebluscht is; ontstond dooide kachel.

1859. 30 Dec. Verbrandde te Zaandam op den Zuiddijk, de nieuw gebouwde houtzaagmolen „de Jonge Beer," hij is slechts 5 maanden gangbaar geweest, toebehoorende aan J. v. d. Stadt.

1860. 17 Sept. Verbrandde te Wormerveer 's morgens 5'/$_2$ uur, de Chocolaadmolen „de Jonge David" of

„Boonakker" toebehoorende aan Jacob Boon, zie 11 Aug. 1809.

1861. 26 Juli. Verbrandde te Westzaandam op 't Noórder-kerkpad de houtzaagmolen „de 6 Gebroeders" bijgenaamd „het Rottenest" van de heeren Evert Mul & Comp., oorzaak door den bliksem

1862. 3 Maart. Verbrandde te Zaandijk op 't Hazepad, het huis van Frederik Stam.

1862. 10 Mei. Verbrandde te Zaandam op 't Kuiperspad, een huis van de wed. Vredenduin en twee belendende huizen.

1863. 4 Febr. Verbrandde te den lip door 't onweer, de Doopsgez. kerk en pastorie, en op verscheidene plaatsen ontstond ook brand door 't onweder.

1863. 12. Mei. Verbrandde te Westzaan op 't Watermolenpad, de kuiperij van Fraai.

1863. 11 Juni. Verbrandde te Zaandam Westzijde, even bezuiden het Blauwepad een huis met 5 woningen. Het is aangekomen bij Thijme Zwart in de schuur en de eigenaar was Simon Best.

1863. Verbr. te Westzaan Zuideinde, een huis met 3 woningen, toebehoorende aan Jan Kalf.

1863. 20 Aug. Heeft men de eerste ijzeren roed ingestoken aan de Zaan, in den oliemolen „dé Poelsnip," toebehoorende aan den heerT. Duijvis.

1863. 3 Dec. 's Namiddags woei er een harde storm uit het westen zoodanig, dat om 5 uur alle molens moesten staan voor den vreeselijken wind, die tot diep in den nacht duurde met regen en hagel. Tusschen 7 en 8 uur ontwaarde men brand in den pelmolen „de Houtsnip;" het was in den kap begonnen en het duurde zeer kort of hij stond in lichte laaie vlam en viel spoedig, zoodat hij totaal verbrandde; het was een verschrikkelijk gezicht, niets kon gered worden, er konden ook geen spuiten bij komen door den storm; hij stond in den Kalverpolder aan de ringsloot van de Wijde-Wormer. Het land van den polder stond door den storm onder water dus aan redding was niet te denken. De oorzaak wordt verschillend beoordeeld; sommigen

zeiden door 't onweer, anderen door 't vangen ; behoorde aan den heer H. Blans, is het volgende jaar door Gras herbouwd.

1863. 12 Dec. Ontstond er brand te Oostzaan in een stijfselhuis, dat voor het grootste gedeelte verbrandde, toebehoorende aan den heer Brat.

1864. 8 Mei. Verbrandde te Zaandam Westzijde bij 't Spinhuispad, het huis van Abraham Kef, koopman in vodden, oorzaak onbekend.

1865. 9 Jan. Verbr. te Zaandam in de Peperstraat het pakhuis van den heer Terwee, het pakhuis van den heer A. Köhne en ook nog 3 huizen, de oorzaak is onbekend gebleven.

1865. 1 Sept. Verbrandde te Zaandam Oostzijde op 't Kopermolenpad, de kapitale grootste en dubbele oliemolen „de Kopermolen," toebehaorende aan den heer C. Honig van Koog aan de Zaan. Het zou ontstaan zijn door 't vuur in de kamers van het voorslagsblok, de brand was begonnen 's namiddags 3 uur en daar het Vrijdag van Zaandammer kermis was, was het volk een uur vroeger naar huis gegaan volgens gewoonte op oien dag.

1865. 15 Oct. Verbrandde te Assendelft Noordeinde, een boerenplaats van Klaas Kramer, oorzaak door 't hooi.

1865. 27 Oct. Verbrandde te Zaandijk de sigarenfabriek van Jacob Voogd, de oorzaak scheen niet bekend te worden ; men zegt door de kachel.

1865. 30 Dec. Verbrandde te Zaandam op de Rozengracht 5 huizen.

1866. 15 Jan. Werd er brand ontdekt onder den oliemolen „de Paap", te Koog aan de Zaan.

1866. 1 Juni. Bij zwaar onweder werd de vèrfmolen „het Beertje" getroffen, waardoor de roeden, kap, en 't lijf, zwaar beschadigd werden; verder goed afgeloopen; toebehoorende aan Peereboom te Wormerveer, waar de molen ook stond.

1866. 7 Juli. Verbrandde te Zaandam op 't Hollandschepad een woonhuis met schuur, toebehoorende aan Meijer, oorzaak onbekend.

1866. 31 Juli. Verbrandde te Wormer een meelmolen, voor de tweede maal.

1866. 4 Aug. Verbrandde te Koog aan de Zaan de verfmolen „de Storm" door 't onweer, in de kap begonnen, toebehoorende aan de heeren Storm van Bentem & Kluyver.

1866. 2 Oct. Verbr. te Zaandam op 't Spinhuispad, de houtzaagmolen „de Groote Korf," men zegt door 't heetloopen der kruk, ook is hij in 1843 8 April verbrand, toebehoorende aan den heer C. van Wessem te Zaandam.

1866. 28 Dec. Ontstond er brand te Zaandam Oostzijde, in de nieuwe patentoliefabriek van den heer Verkade, doch door spoedige hulp is men den brand meester geworden.

1867. 1 Dec. Ontstond er brand te Zaandam Oostzijde, 's morgens negen uur, in de nieuw gebouwde Doopsgezinde kerk, waardoor hij van binnen nog al beschadigd werd, door spoedige hulp werd het bij binnen beperkt, de oorzaak was door het verwarmingstoestel.

1868. 27 Juni. Ontstond er brand in den pelmolen „de Voorn" te Wormerveer, met moeite is hij behouden gebleven.

1868. 28 Juni. Verbr. te Wormerveer aan den Noorddijk de Stoommeelfabriek „de Tijd," toebehoorende aan de heeren Wessanen & Laan.

1868. 10 Aug. 's Avonds kwam er een zware onweersbui uit 't Zuidwesten, met dat ongelukkig gevolg, dat er om half tien uur een boerenplaats aan de Zuider- en een aan den Noorderweg van de Wijde-Wormer verbrandden, ook een te Kwadijk; en half twee uur brak brand uit in den pelmolen „de Wijde-Wormer" ook door 't onweer, dat zoolang verholen bleef, dat de molen bijna van binnen verbrand was eer men 't ontdekte, en een oogenblik daarna ineen zakte. Hij behoorde aan den heer de Verver van Zaandam en stond aan de ringsloot der Wijde-Wormer.
Ook was 't bij den goudsmid van der Pol te Purmerend, in de Vierheemskinderen in het Oostzijderveld, en de roed van de oliemolen „de Dood" raak geslagen, doch deze laatste kreeg geene schade.

1868. 28 Oct. Verbrandde te Zaandam aan de Kalverdijk, de

pelmolen „de Prinses" door 't onweer, ook werden de molens „Poelsnip" en „Oranjeboom" met dezelfde bui getroffen, doch veroorzaakte bij laatstgenoemde twee geen brand, de Prinses behoorde aan de Wed. R. Laan te Wormerveer/

1869. 29 Aug. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan, in een hooiklamp, op de boomgaard van Jacob Komen, met 3 spuiten is men 't vuur meester gebleven.

1869. 5 Sept. Ontstond er weer brand in een hooiklamp bij Jacob Komen te Koog aan de Zaan, doch weer met behulp van drie spuiten is men het meester gebleven, beide oorzaken waren door broeien van 't hooi.

1869. 10 Sept. Verbrandden te Zaandam op 't Hazepad 6 huizen en een verfschuur, 18 spuiten hebben hier water gegeven waar het vuur dan ook door beperkt werd.

1869. 11 Oct. Verbrandde te Krommenie een boerenplaats van J. Koele.

1869. 19 Oct. Verbrandde te Zaandam de verfmolen „de Stijfselbak" in 'tOostzijderveld, toebehoprende aan de Firma H. Vis & Zonen.

De Kooger spuit No. 1 was de eerste die öp de plaats des onheils was.

1869. 8 Nov. Verbrandde te Zaandam op 't Stuurmanspad een huis met 2 woningen.

1869. 17 Nov. Verbr. te Zaandam de timmerschuur van Klaas Ferdinandus.

1869. 12 Dec. Verbrandden te Zaandam, Oostzijde, bij den tuin der Nederlanden, een gedeelte der scheepsbeschuitbakkerij en een huis met 6 woningen, bekend onder den naam „het nonnetjes-erf."

1870. 13 Febr. Zondag 'smorgens 4 uur, brak te Zaandam op den Zuiddijk, in de broodbakkerij „de Hoop," bewoond door J. de Vries, een brand uit, die aangewakkerd werd door den oostenwind en spoedig een dreigend aanzien aannam, ondanks het goede beleid der brandweer, vooral daar 't sterk vroor en stormde uit 't Oosten, zijn er tien huizen in de asch gelegd, namelijk een woonhuis en timmer-

s

schuur van Meijer, bakkerij van C. Rogge, woonhuis van C. Klut, bewoond door W. Carpentier, wcxmhuis van C. Roskam, winkelhuis van Messelaar, apotheek van Traus, spekslagerij van C. Rogge, 2e woonhuis van C. Messelaar, woonhuis van Jacob Groot en nog een schilderswinkel van Beijer.

1871. 18 Juli. Verbr. te fZaandam op de Bloemgracht het huis en inboedel van B. Keyzer. oorzaak onbekend.

1871. 2 Aug. Ontstond er brand in de herberg „de Jonge Prins" te Wormerveer, het bepaalde zich bij de bovenkamer en ontstond door de pottenschoorsteen.

1871. 2 Aug. Ontstond er brand te Zaandijk bij Jacob Slooten, hooiberg, stalling en het dak der woning zijn verbrand.

1871. 2 Aug. Verbrandde te Zaandam op den Hoogendijk een onbewoond huis.

1871. 3 Nov. Ontstond er brand te Oostzaandam in een huis, bewoond door de Dames Segers ten Borch, in de nabijheid *van* een bakkerij en fabrieken, met behulp van 5 spuiten was men den brand spoedig meester.

1872. 23 Febr. Verbrandde te Oostzaan de stijfselfabriek van den heer C. Avis, genaamd „de oude Haan," fabriek en inventaris was verzekerd.

1872. 10 Mei. Verbrandden te Zaandam op 't Franschepad, 6 huizen, 4 stonden te branden eer er hulp kwam, ook de Kooger spuiten hebben daar veel dienst gedaan.

1872. 7 Juli. Ontstond er brand in het stads-armenhuis te. Zaandam, op de Bloemgracht, inwendig bekwam het veel schade.

1872. 19 Oct. Ontstond er brand te Oostzaandam bij G. Baas, scheepstimmerman, daar 't spoedig ontdekt werd, wist men het te behouden.

1872. 23 Oct. Ontstond er brand te Oostzaandam, bij den onderwijzer van Wijk, met zijn leerlingen wist hij 't spoedig te blusschen.

1872. 24 Oct. Verbrandden te Assendelft een boerderij en eenige andere perceelen.

1872. 14 Nov. Verbr. te Westzaan aan de vaart de watermolen „het Ijzeren Varken."

1873. 10 April. Verbrandden te Krommenie, de broodbakkerij van J. Mijssen, benevens de manufactuurwinkel van Gebr. Meijding en nog 3 perceelen zwaar beschadigd, de oorzaak was door 't omvallen eener petroleumlamp in de bakkerij.

1873. 13 Mei. Verbrandde te Oostzaan, het huis van den landbouwer J. Hein, 't vee werd gered.

1873. 2 Juni. Ontstond er brand te Zaandam bij W. Groot in den paardenstal, waarbij 2 huizen verbrandden, een paard en 2 geiten.

1873. 8 Juni. Verbrandde te Krommenie het pakhuis van Klaas Veenboer.

1873. 15 Juni. Ontstond er brand in de stoomfabriek van den heer G. Kamphuijs, doch door spoedige hulp is 't gebluscht.

1873. 4 Aug. Ontstond er brand te Wormerveer, in het huis bewoond door de wed. B. Ris en D. Vloon, welke zoo snel toenam, dat de bewoners zonder iets van belang te kunnen redden, zich moesten haasten om te vluchten, de vlammen deelden zich oogenblikkelijk mede aan het daarnaast staande pakhuis „Noord-Holland," waarin een belangrijke waarde aan kanariezaad en meel was, binnen weinig tijd brandde dit.pakhuis af, de hitte was zoo sterk, dat op betrekkelijk grooten afstand 't niet te genaken was, naast dezelve hoewel het door een steeg was afgescheiden, verbrandde ook het huis van A. de Boer en Jan Kok, aan de Zuidzijde werd de boerenplaats van de Erve Japies zwaar beschadigt, 22 spuiten zijn er op het terrein geweest, de oorzaak wordt toegeschreven, door dat er kinderen met lucifers gespeeld hadden.

1873. 8 Aug. Sloeg de bliksem in den molen „de Jonge Wolf" te Wormerveer, de roed was gespleten en een stuk uit de achtkantstijl, doch geen brand veroorzaakt, toebehoorende aan den heer A. Kluyver Jz.

1873. 11 Nov.- Verbrandde te Zaandam, Oostzijde, de spekslagerij van Barend Kuik, oorzaak onbekend.

1873. 2 Dec. Verbrandde te Zaandam in het Oostzijderveld de Lijmkokerij van den heer K. C. Breet.

Oorzaak door het overkoken der ketel.

1874. 27 Jan. Verbrandde te Koog aan de Zaan, de pelmolen „de Jonge Kuiper," van den heer C. Kamphuijs te Zaandam. De oorzaak was door 't heetloopen der doppensteen.

1874. 11 Febr. Verbrandde te Uitgeest een huis, door 't omvallen van een petroleumlamp.

1874. 20 Febr. Verbr, te Zaandam op 't Dampad in den Duivelshoek, een huis.

1874. 20 Febr. Verbrandde te Assendelft de pastorie van den dominé, de muren zijn blijven staan.

1874. 2 April. Verbrandde te Uitgeest een huis.

1874. 17 Aug. „ te Zaandam op het Blauwepad, de stoomhoutzagerij „de Knol," toebehoorende aan den heer G. Kamphuis, oorzaak onbekend.

1874. 2 Dec. Verbrandde te Krommenie een droogschuur voor garen, van den heer Sijpestein.

1874. 31 Dec. Verbrandde te Wormerveer, een gedeelte der kunstmineraalwaterfabriek, van den heer Sluiter, staande bij het station en de manege.

1875. 21 Febr. Verbrandde te Westzaan een woonhuis met 3 woningen, er is niets gered.

1875. 11 Mei. Verbrandde te Zaandam in 't Oostzijderveld, de stoomzagerij van K. Wilson.

1875. 26 Juni. Verbrandde te Zaandam, een gedeelte der patentoliefabriek van den heer E. G. Verkade.

1875. 7 Juli. Verbrandden te West-Knollendam 2 huizen en een hooiberg, bekend onder den naam van „het Moltjesveer."

1875. 6 Aug. Verbrandde te Westzaan bij den Dijk, de boerderij van Hendrik Ter Meer.

1875. 12 Aug. Verbr. te Westzaan de Houtzaagmolen „de Huismusch" toebehoorende aan den heer P. de Lange.

1875. 21 Aug. Verbrandde te Krommenie de sigarenfabriek van K. Veenboer.

1875. 12 Sept. Verbrandde te Zaandam, de patentoliefabriek van den heer Verkade.

1876. 20 Jan. Verbrandde te Zaandam op 't Haaldersbroek nabij 't Kalf, de pelmolen „het Vergulde Kalf," toebehoorende aan mevr. de wed. Aten van Wormerveer, ook het pakhuis waarin veel gort en meel was, verbrandde totaal,

tien spuiten gaven water, waaronder 2 van de Koog, de Zuiderspuit van de Koog, welke over 't ijs gekomen was, gaf 't eerst water, alles was verzekerd, oorzaak onbekend.

1876. Febr. Verbrandde te Westzaan een huis met 4 woningen, genaamd „het Klokkenhuis."

1876. 19 Juli. Verbrandde te Zaandam op den Hoogendijk de houtzaagmolen „de Rietvink" toebehoorende aan den firma wed. A. de Vries Az., de vlammen waren zoo hevig, dat de brandweer te Amsterdam uitrukte, wijl zij dachten dat het in de nabijheid der stad was, ook de nabijstaande loodsen verbrandden gedeeltelijk en een belendende woning werd zwaar beschadigd, ook is deze molen in 1816, 18 Juli, verbrand.

1876. 15 Aug. Verbrandde te Zaandam in 't Oostzijderveld, de houtzaagmolen „de Bijl" met schuren toebehoorende aan den heer Middelhoven.

1876. 30 Aug. Verbrandde te Zaandam in het Westzijderveld de in aanbouw zijnde houtzaagmolen van P. Vet.

1876. 19 Sept. Verbrandde te Wormer aan den Dijk, de houtzaagmolen „het Vliegende Hert," toebehoorende aan E. Frederiks.

1876. 21 Sept. Verbrandden te Zaandam bij 't Blauwepad, 3 huizen, en was begonnen bij Lakeman.

1876. 20 Oct. Verbr. te Zaandam op 't Hanepad, de timmer- en zaagselschuur van den molen „de Stuurman," toebehoorende aan den heer Latenstein.

1876. 23 Oct. Verbr. te Assendelft in den Noorderpolder, de boerenplaats van K. Kramer, bewoond door Schouten, niets kon er gered worden.

1876. 1 Aug. Verbrandde te Zaandijk achter de kerk, een schuurtje, eer de spuit er was, lag het vlak.

1878. 26 Maart. Verbrandde te Wormerveer het huis van J. Koper.

1878. 19 Mei. 's Morgens 2 uur, brak er brand uit op de scheepstimmerwerf van G. de Boer te Zaandijk, waardoor drie loodsen benevens een voorraad hout, teer, pik en gereedschappen, zoo ook de schuit van den heer Hk. de Boer Jbz., die op de werf stond, een prooi

der vlammen werden, vanaf de werf sloeg de vlam over de sloot benoorden in de timmerwerf van Vredenduin & Comp., waardoor vier loodsen, de werkplaats en een groote hoeveelheid hout en van 50 knechts hun gereedschap alles ook tot asch verteerde, benevens een woonhuis dat bewesten stond verbrandde ook. Al verder woekerden de vlammen, zoodat de kapitale boerderij en het woonhuis van Slooten, ook het woonhuis van Jb. Hoede, hetzelfde lot ondergingen, nog was de vlam niet op 't hoogst, daar de Hervormde kerk en kerkekamer totaal verbrandden, terwijl ook de timmermanswinkel en huis van G. v. d. Meer werden aangetast en weinig van over bleef, en eindelijk deze ontzettende brand bij de school en onderwijzerswoning, hoewel zwaar beschadigd, werd gestuit, in verscheidene andere gebouwen zag men begin van brand, doch werd door de krachtige werking der spuiten bedwongen. 17 spuiten waren aanwezig waaronder ook de stoomspuit Jan van der Heijden, (toen men de brand zoo goed als meester was) nog veel dienst heeft gedaan, men had om hem getelegrafeerd en kwam ook direct van Amsterdam stoomen, wat m&ar een uur duurde.

Niemand herinnerde zich zulk een hevigen vuurgloed ooit in de Zaanlandsche gemeenten gezien te hebben.

1878. 10 Juni. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan in de timmerschuur van J. Otter, met behulp van vier spuiten was men het begin van den brand spoedig meester.

1878. 27 Juni. Ontstond er brand te Zaandam op 't Kattegat, welke zoo hevig toenam, dat twaalf huizen in de asch werden gelegd, en nog 4 zwaar beschadigd, toen men hiervan terugkeerde, ontdekte men, dat de molen „de Dikkert" aan 't lijf vuur had gevat, door 't uitkloken van een pijp, doch met eenige emmers water was men 't spoedig meester.

1878. 28 Juni. Ontstond er brand bij de verbrande per-

ceelen van den vorigen dag in een huis met verscheidene gezinnen, begonnen bij Speijer Meijer, en den anderen dag weer, doch 't huis werd door spoedige hulp behouden.

1878. 28 Juni. 's Avonds 10'/2 uur ontstond er brand te Westzaan in de Krabbelbuurt, in een huis met 2 woningen, het achterste gedeelte verbrandde doch het voorste bleef staan, toehoorende aan Cs. Grootes.

1878. 29 Juni. Verbrandden te Ilpendam elf huizen.

1878. 20 Aug. „ te Zaandam bij 't heerenhuis, de boerderij van Dirk de Boer, door broeien van 't hooi.

1878. 23 Aug. Ontstond er brand te Zaandijk in het hooi Ger boerenplaats van Jb. Slooten, door hulp der 2 spuiten wist men het te blusschen.

1878. 26 Aug. Verbrandde te Zaandam op 't Papepad de kapitale oliemolen „de Jasper," toebehoorende aan de heeren Dillewijn & van de Stadt, de oorzaak was onbekend.

1878. 31 Aug. Verbrandde te Zaandam op 't Blauwepad de stoomlattenzagerij van de firma gebroeders De Vries.

1878. 23 Gct. Verbrandde aan den Westzaanderdijk door 't onweer, de verfmolen „de Admiraal Tromp" toebehoorende aan den heer Schoen, ook op datzelfde oogenblik verbrandde te Oostzaan de watermolen „de Slaper" mede door 't onweder.

1878. 26 Oct. Verbrandde te Hoorn door 't onweer de groote kerk der Herv. gemeente, 40 jaar geleden is dezelve ook verbrand.

1878. 28 Oct. Ontstond er brand te Wormerveer aan de overzijde, "gem. Wormer, in de stoomoliefabriek „de Visser," toebehoorende aan den heer J. Prins, het is den brandweer mogen gelukken het pak- en woonhuis te behouden, de fabriek was nog maar 3 weken in werking. De oorzaak was onbekend,

1878. 28 Oct. Verbrandde te Zaandam, achter de Oostzijder kerk, de broodbakkerij van Ooijevaar, benevens een hooiklamp.

1878. 13 Nov. Verbrandde te Assendelft een huis met 4 woningen, staande aan het Zaandammerpad.

1878. 1 Dec. Verbrandde te Wormerveer de stoomzagerij van den heer Siekerman, binnen korten tijd was alles verteerd, alles was tegen brandschade verzekerd.

1879. 30 April. Verbrandde te Assendelft de 'boerenplaats van Pieter van,Dijk.

1879. 11 Mei. 's Morgens half twee, ontstond er brand te Zaandam, Oostzijde, in het pakhuis „de groote Lastdrager," niettegenstaande het bladstil was, nam het vuur zoo in woede toe, dat nog 4 pakhuizen daarnevens, met name „de kleine Lastdrager," „de Cerus," „de Gezusters," het huis van den meesterknecht en de kapitale stoomrijstpellerij van den heer Corn. Kamphuis, alle tot asch verteerden, de pakhuizen en pellerij waren met allerlei granen gevuld, zoodat de schade begroot werd op f300.000.

1879. 24 Sept. Verbrandde te Zaandam in 't Westzijderveld, kort bij den Westzaanderdijk, de boerderij van Klaas de Boer, vermoedelijk door 't broeien van 't hooi.

1879. 12 Nov. Ontstond er brand te Wormerveer, 's namiddags 5 uur, in den papiermolen „de Oude Blaauw," met een hevigen noordwesten wind, zoodat de gemeente Zaandijk om hulp vroeg van Zaandam van 2 spuiten, daar het vuur zelf bij den beeldentuin tusschen en op de huizen viel, de molen verbrandde totaal, doch door behulp van 13 spuiten wist men de schuur te behouden, ook de molen „de Rijzende Zon" werd behouden, hoewel er gedurig begin van brand in de schuur werd ontdekt, door 't vuur van „de Blaauw" hij behoorde aan den heer Doorn, firma de Erven Vas Visser.

1879. 8 Dec. Ontstond er brand te Zaandam, Westzijde, in het oude diaconiehuis, thans door huisgezinnen bewoond en tevens zakkenplakkerij, het is uitgebrand, doch het grootste gedeelte is blijven staan, twee jongens hadden het ongeluk een petroleumlamp omver te laten vallen.

1880. 3 Jan. Ontstond er brand te Zaandijk op 't Guispad,

in de droogkarner van den papiermolen „de Vergulden Bijkorf," behalve genoemde droogkamer, verbrandden ook de pakkamers, turfhok enz., gezamenlijk 400 voet lang, met groote krachtsinspanning der brandweer is de molen behouden gebleven, toebehoorende aan Gebr. de Jong van Westzaan.

1880. 10 Febr. Verbrandde te Zaandam op 't Spoorpad, een huis van C. van Beveren, vermoedelijk door 't omvallen eener petroleumlamp.

1880. 11 Febr. Ontstond er brand te Westzaan, Zuideinde, in een huis, doch met behulp van een spuit is men het meester geworden.

1880. 20 Febr. Ontstond er brand te Zaandam in 'tWest-zijderveld aan de Gouw, 's avonds negen uur, in den verfmolen „de Schoen," geen spuit van Zaandam is daar aanwezig geweest, als het nieuwe jongeheeren-spuitje, en de Zuiderspuit van Koog aan de Zaan, die nog veel water hebben gegeven, waren er meer spuiten aanwezig geweest, dan waren er nog wel eenige verfstoffen bewaard gebleven, maar daar er veel wind was, konden 2 spuiten niet de hoeveelheid water in het vuur brengen, als men verlangde, van daar dat hij ook totaal verbrandde, toebehoorende aan den heer Schoen, aan wien ook de molen „de Admiraal Tromp," die den 23 October 1878 verbrandde, behoorde.

1880. 8 Mei. Werd een nieuw model spuit onderzocht en beproefd, op den stationsweg te Koog aan de Zaan, van den heer Belder, door heeren brandmeesters en officieren, welke zeer goed voldaan heeft.

1880. 11 Mei. Werd een tweede nieuw model brandspuit onderzocht en beproefd, terzelfder plaats, van den heer Kouveld, wonende te Amsterdam, door hetzelfde personeel, waarna eene vergadering in de Waakzaamheid is gehouden, en tot besluit kwam, dat de brandspuit van den heer Kouveld, in vele opzichten de voorkeur gekregen heeft, dit rapport hebben heeren Brandmeesters den gemeenteraad kenbaar gemaakt.

1880. 12 Mei. Ontstond er brand 's namiddags een uur te *Zaandijk in* het luchthuis, achter het woonhuis van den heer Latenstein bij 't Gorterspad, waardoor het binnen zwaar beschadigd werd, doch door spoedige hulp van vier spuiten werd men den brand meester, de oorzaak schijnt te zijn door het ledigen van een aschlade en tevens flink woei uit 't noordoosten, en alles was zeer droog, omreden het in langen tijd niet geregend had.

1880. 8 Juni. Verbrandde te Westzaan aan de Gouw den pelmolen „de Korenbloem" door het onweer, *ook werden* er *nog 3 molens door den bliksem getroffen, doch deze werden behouden, met name „de Assemburg," een watermolen,* beide aan de Vaart te Westzaan, en de molen „de Wattedeken" te Westzaan.

1880. 28 Juni. Maandagavond, omstreeks kwart voor tienen, is er brand ontstaan in de hut van den pelmolen „de Witte, Klok" te Zaandam, aan de Poel, toebehoorende aan den heer Pieter Couwenhoven te Zaandijk, de brand werd spoedig gebluscht, zoodat het beperkt bleef tot het binnen uitbranden der hut, bij deze gelegenheid was ook Pieter Bleijenburg, (overzetter te Zaandijk,) een der eerste blusschers, welke op den gang stond water aan te brengen, doch met dat ongelukkig gevolg, dat hij van den gang viel in het water en oogenblikkelijk een lijk was, zoodat geneeskundige hulp niet mocht baten; hij liet een vrouw en zes kinderen na.

1880. 2 Juli. Ontstond er brand in de hooibergplaats van W. Kraai te Koog aan de Zaan, naast het Hervormde weeshuis, dat spoedig gebluscht werd, zonder hulp der brandspuit, zoodat er weinig of geen schade was.

1880. 16 Juli. Heden morgen 3'/$_2$ uur is er brand ontstaan, in de groote Stoomrijstpellerij „de Unie" te Wormerveer, van de heeren Wessanen en Laan.

De fabriek met een massa rijst is tot den grond toe afgebrand, doch door de hulp der Zaansche gemeenten is men er in ge-

slaagd de vele pakhuizen te behouden. Als meestal, is de oorzaak onbekend. De rijstpellerij was ter Amsterdamsche beurs verzekerd voor de som van f 120,000.

1880. 16 Aug. Maandagavond 6 uur, ontstond er brand te Westzaan bij den Dijk, in de houtloods of schuur van den hontzaagmolen „de Tweelingen" ook een huis, daar naast staande, werd in de asch gelegd.

1880. 22 Aug. Ontstond er brand in de stoomhoutzagerij van den heer H. v. d. Stadt Cz. te Zaandam, op 't Hanepad, ook de houtloodsen en fabriek brandden tot den grond af. Oorzaak onbekend.

1880. 1 Sept. Ontstond er brand in den pelmolen „de Bootsman," in het Oostzijderveld te Zaandam, toebehoorende aan de firma de Wed. E. v. de Stadt Hz., de brand was ontstaan in den kap door het heetloopen der as, doch door de krachtige inspanning der knechts, is het bij het verbrandden der kap gebleven.

1880. 25 Sept. Verbrandde te Wormer, omstreeks elf uur 's avonds, door 't broeien van het hooi, de boerderij van den heer Waal, te Wormer, de vorige week had er al een spuit bij geweest om 't broeien van het hooi.

1881. 28 Febr. Verbrandde te Krommenie de broodbakkerij van G. Wernke, en een gedeelte van het pakhuis, toebehoorende aan Jb Schots.

1881. 1 Mei. In den nacht van Zaterdag op Zondag, brak ten half twee ure, op het Hollandsche pad te Zaandam een brand uit, die een dreigend aanzien had, de woningen van C. Zwart, H. Bakker, en F. Schuit (beide laatstgenoemde in een huis) waren nagenoeg geheel ten prooi der vlammen, toen de brandweer krachtig optrad tot behoud der belendende perceelen. Wanneer men het nachtelijk uur en de licht brandbare houten huizen in aanmerking neemt, is het zeker aan de ijverige brandweer te danken, dat niet meerdere perceelen in de asch werden gelegd De belendende perceelen werden gespaard, doch bekwamen veel schade. De

oorzaak is niet bekend.

Naar men verneemt was het huisraad en de inboedels van Zwart en Schuit en' de huizen der eigenaars, elders wonende, tegen brandschade verzekerd, de meubelen van Bakker, die voor het meerendeel zijn verbrand, echter niet. De Zuider spuit van de Koog, was de derde die water gaf.

1881. 12 Oct. Verbrandde te Wormerveer de timmerschuur van den heer P. Voorn, door den harden wind gaf het een dreigend aanzien, doch door de spoedige hulp van 12 spuiten, werd de gemeente voor een gro&t onheil gespaard.

1881. 31 Oct. Verbrandde te Zaandam in de Westzijde bij de gasfabriek, op 't Slot, een woonhuis van Wiepjes, waarin 5 huisgezinnen woonden.

1882. 12 Maart. In den nacht van Zaterdag op Zondag, (van 11 op 12 Maart) ontstond omstreeks half twee, te Koog aan de Zaan brand, in de stoomrijstpellerij „de Korenbloem" van de firma van Waveren & Dekker. De brand was hevig, zoodat hulp van naburige gemeenten moest worden ingeroepen, ten einde dien te bedwingen. Een zestiental brandspuiten waren spoedig bij het onheil tegenwoordig en voorkwamen verdere uitbreiding. De fabriek en twee belendende pakhuizen zijn geheel uitgebrand, terwijl de aanwezige rijst een prooi der vlammen werd. Alles was tegen brandschade verzekerd. Zeven dagen achtereenvolgend heeft de spuit No. 3 nog water gegeven, voor het vuur dat nog aanwezig was, bij het opruimen der beschadigde rijst.

1882. 30 April. In den nacht van 29 op 30 April, ontstond er brand te Zaandam, in het eerste huis der gedempte Gracht, bewoond door S. Pos, hoewel er een hevige wind woedde is de brand beperkt tot het bovenhuis.

1882. 1 Sept. Verbrandde te Westzaan de boerenplaats van Corn. Oudkerk door het broeien van 't hooi, zijnde Vrijdag van Zaandammer kermis.

1882. 24 Oct. Tijdens een harden storm, werd er in den avond brand ge oepen, doch gelukkig was het maar een landwatermolentje van C. Zon-

derland te Westzaan, maar omstreeks dienzelfden tijd verbrandde in de Rijp een cementmolen, toebehoorende aan den heer P. Dil.

1882. 30 Nov. Ontstond er brand des namiddags omstreeks half twee, in de oliekokerij van den heer Jb. Vis Pz. te Zaandijk, gelegen aan den Kalverdijk onder Zaandam, vermoedelijk door het overkoken der olie, 't welk een dreigend aanzien had. In zeer korten tijd waren er eenige brandspuiten aanwezig, welke de belendende perceelen behielden.

De Ramp bij Muiden.

1883. 19 Jan. Heden ochtend te ruim $7\frac{7}{2}$ uur, ontstond er in de kruitfabriek van den heer Bredius eene hevige ontploffing. Deze fabriek ligt op ongeveer 8 minuten gaans, buiten de Amsterdamsche poort te Muiden, aan de andere zijde der trekvaart, als men per stoomtram naar Amsterdam reist. Het personeel der fabriek, p.m. 60 man, was reeds grootendeels aan de fabriek werkzaam, toen de eerste knal zich liet hooren, die in Muiden en Weesp bij velen den indruk achterliet, veroorzaakt door het afgaan van een zwaar geladen geweer. Spoedig echter volgde er een tweede ontploffing, thans met sterk gedreun en gekraak, vergezeld van het brekeu van een massa glasruiten en het instorten, van eenige schoorsteenen, in het geheel werden* 5 a 6 ontploffingen waargenomen, waarvan sommigen gelijk aan het gedreun van sterk geschut, "vergezeld van een soort van aardschudding. De geheele bevolking van Muiden en Weesp was op de been, in huis durfde men zich niet te vertrouwen, daar men bevreesd was voor instorting. In Muiden was geen huis onbeschadigd, schier alle glasruiten zijn gebroken, de raamroeden ingedrukt en vele gebouwen geheel of gedeeltelijk van pannen beroofd, op straat loopt men letterlijk over glasscherven, in de

huizen is haast evenveel schade aangericht als daar buiten, paneelen zijn van hun plaats gezet, deuren opengesprongen en muren gescheurd, bij enkelen zijn de kasten van 't slot gesprongen en de inhoud over den vloer verspreid geraakt, kopjes, borden en schotels gebroken, enz. enz. Hoe dichter men bij de fabriek komt, zooveel te meer worden de gevolgen der ontploffing zichtbaar. Op het terrein der fabriek zijn vele boomen ontworteld en de grond is er vol spleten en scheuren. Alles wat vluchten kon verliet de stad, zoo hevig was de vrees voor meerdere ontploffingen. En niet zonder reden vreesde men daarvoor, want de zoogenaamde kruittoren liep ook gevaar en er was nog een massa kruit in de nevengebouwen aanwezig. Aan het station te Weesp zijn niet minder dan 70 ruiten gesprongen, de muren van het gebouw zijn gescheurd. In het roomsch-katholieke kerkgebouw, waar juist dienst was, kwam het plafond gedeeltelijk naar beneden. Alle glasruiten waren gesprongen. In de omliggende plaatsen is van ernstige ongelukken anders niets bekend. Het aantal dooden op het fabrieksterrein is nog niet met juistheid op te geven, heden middag te 3 uur waren er reeds 12 lijken gevonden en verscheidene zwaar gekwetsten liggen in Muiden of zijn naar Amsterdam of Naarden vervoerd. De militairen uit Naarden hebben door hunne tegenwoordigheid van geest grooter ongelukken voorkomen, want een 200 tal bakken, elk met 30 KG. kruit, hebben ze van een gevaarlijke plaats verwijderd, terwijl de brand in de nabijheid woedde, en in een sloot geworpen. Ook uit Amsterdam was het garnizoen ongewapend ter hulpe gesneld en verrichtte vele diensten. Zelfs te Nieuweveen bij Alphen, werden vier onmiddellijk op elkander volgende schokken waargenomen, welke de gebouwen en schepen deden trillen. Dertig jaar geleden heeft ook een dergelijke ramp dezelfde fabriek

getroffen, ofschoon van veel minder omvang dan deze.

1883. 14 Juni. Verbrandde in de Wijde-Wormer de pelmolen genaamd „de Wijde-Wormer," toebehoorende aan den heer Butter.

1883. 23 Juni. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan in de harenmakerij, die hoewel uitgebrand, door de werking der zes spuiten van Koog en Zaandijk, staande is gebleven, toebehoorende aan den heer D. Haremaker Kz., wonende te Koog aan de Zaan.

1883. 30 Juni. Verbrandde te Zaandam bij de Hanepadsluis, de stoomrijsmederij van den heer van de Stadt.

1883. 17 Juli. Ontstond te Zaandijk brand in het pakhuis genaamd „Zaandijk" toebehoorende aan den heer P. Donker Jr., dat grootendeels is uitgebrand, en ook het huis bewoond door H. Zuurhuizen en H. de Boer, hoewel weinig door het vuur, doch veel door het water hebben geleden.

1883. 20 Juli. Des morgens tien uur, verbrandde te Zaandam op het Kalf een'huis met vier woningen, waarvan twee onbewoond waren, de brand ontstond bij Corn. Stadt.

1883. 21 Juli. Des morgens twee uur verbrandde te Zaandam, Westzijde bij de Gasfabriek, het pakhuis van de Wed. de Vries en de bergplaats van sigaren van den heer Pondman, het woonhnis en de belendende perceelen zijn door de brandweer behouden gebleven.

1883. 8 Dec Hedennacht, ten ongeveer half twee, ontstond er brand in de stoomrijstpellerij „Birmah", staande aan de Oostzijde te Zaandam en toebehoorende aan de firma _Klaas Blans, wonende te Zaandam.

De uitgebreide fabriek, met de machine, pakhuizen en bijbehoorende gebouwen, zijn een prooi der vlammen geworden, terwijl er ook een groote voorraad rijst enz. is verbrand, 14 spuiten, waaronder een van Koog aan de Zaan (de nieuwe No. 1, die zeer veel dienst heeft gedaan) hebben water gegeven, de spuit van de fabriek van den heer

Kamphuijs heeft het eerst water gegeven. Den volgenden morgen ten twaalf uur, waren nog vier spuiten op het terrein van den brand aanwezig, die, daar nog op vele plaatsen vuur aanwezig was, telkens water moesten geven. Alleen de muren der verschillende gebouwen zijn staan gebleven. De oorzaak van den brand is onbekend. Naar men verneemt had het personeel der fabriek die gisteravond eerst ten elf uur verlaten.

1883. 28 Dec. In den nacht van Vrijdag op Zaterdag ten half twee, verbrandde te Koog aan de Zaan, den pelmolen „de Veering," toebehoorende aan den heer P. F. Dekker, wonende te Zaandam. Ook een aanzienlijke voorraad werd een prooi der vlammen.

Tijdens den brand van den molen, werd op eenigen afstand van het terrein eene hoeveelheid eerste kwaliteit gort aan den waterkant gevonden, zoowel los als in balen. Dit vreemde geval, als mede het onmiddellijk in vlammen staan van den molen en den schuur, ondanks een week stilstand, heeft de aandacht per politie en justitie getrokken, zoodat men terstond alle maatregelen tot onderzoek heeft genomen. Tot heden heeft men echter nog geene bewijzen van kwaadwilligheid gevonden. De oorzaak is nog onkend.

1884. 23 Maart. Brandde de broodbakkerij van Dirk de Graaf te Knollendam, geheel uit.

1884. 31 Maart, Verbr. te Wormerveer het pakhuis en een gedeelte van het woonhuis van den heer Frank Smit.

1884. 1 April. Verbrandde te Assendelft de stoomgrutterij van den heer J. de Jong, tot den grond toe af.

1884. 24 April. Verbrandden in den Houtrakpolder, de kapitale graanschuren van de boerenplaats van den heer Van Tienhoven, (Burgemeester van Amsterdam) geheel af.

1884. 6 Mei. Verbrandde te Wormer, de verfmolen „de Snijder" men zegt door 't onweer, toebehoorende aan den heer Latenstein te Zaandijk.

1884. 10 Mei. Verbrandde te Wormerveer, de broodbak-

kerij van Bolding.

1884. 11 Nov. Verbr. te Wormerveer aan den Vaartdijk 2 boerenplaatsen, bekend onder den naam van het Moltjesveer.

1884. 18 Nov. Verbrandde te Zaandam, op den hoek van het Dampad en Hoogendijk, de schoenwinkel van Van der Valk, en voor een gedeelte de manufactuurwinkel van Bergman, ontstaan door het omvallen eener petroleumlamp.

1885. 14 Jan. In den avond van 14 Januari, ontstond te Zaandam brand, op het Haringpad, waardoor de meubelmakerswerkplaats van Goezinne geheel in de asch werd gelegd.

1885. 28 Jan. 's Avonds halfacht verbrandde te Westzaan in de Krabbelbuurt, een huis met drie woningen van Harrewijnen. In het vertrek 't welk geverfd werd, schijnt het begonnen te zijn.

1885. 23 Oct. Vrijdagnacht te ongeveer 3 uren, brak te Zaandam aan de Braak op 't Kalf, een felle brand uit, in den pelmolen „de Wildschieter," toebehoorende aan den heer P. A. Dekker te Koog aan de Zaan, welke totaal verbrandde. Niets was tegen brandschade verzekerd, en de oorzaak onbekend.

1886. 7 Jan. 's Morgens kwart voor twee uur, verbrandde te Koog aan de Zaan het pakhuis van P. v. Calcar, beladen met ledige zakken; gelukkig dat het niet stormde zooals de vorige dag, anders ware de brand niet te overzien geweest.

1886. 11 Jan. Verbrandde te Zaandam, het schuurtje van den houtzaagmolen „het Jonge Vool", toehoorende aan den heer J. Akkerman.

1886. 18 Febr. Donderdag te ongeveer half vier na den middag, geraakte de houtzaagmolen „de Hengelaar," staande aan den Westzaander-Zeedijk door het heetloopen van de as in brand. De molen is geheel afgebrand, doch de schuren werden behouden. De molen, toebehoorende aan de wed. J. Pekelharing, was tegen brandschade verzekerd.

1886. 16 Sept. In den nacht van Woensdag op Donderdag, tusschen 12 en 1 uur, ontstond er brand te

Zaandam in het Oostzijderveld, in den pel-f
molen „de Koe", toebehoorende aan C. Otte 1887.
Dz. De oorzaak van den brand is onbekend, F
terwijl de opstallen tegen brandschade ver-
zekerd waren. Alles is een prooi der vlam-l
men geworden; persoonlijke ongelukken'
hebben niet plaats gehad.

1887. 4 April. In den nacht van Zaterdag op Zondag om-
streeks ten 1'/, uur, is de timmerschuur,
staande in de kerkbuurt te Westzaan en
toebehoorende aan den heer H. Dierdorp 1888. 1
wonende aldaar, een prooi der vlammen ge-!
worden, oorzaak onbekend, Alles was ver- 1888. 1
zekerd; een reeds geheel afgewerkt huis lag
in de schuur tot vervoer gereed, waardoor 1888. 2'
de heer Dierdorp groote schade heeft ge-
leden.

1887. 19 April. Heden nacht omstreeks 2 uur, is te Zaandam 1333 . 21
een hevige brand uitgebarsten in den krijt-
molen, genaamd „het Haasje," toebehoorende 1888. ;
aan den heer K. Smit te Koog aan de Zaan, en
staande in het Westzijderveld. De moleiv ig88 . 18
met aanhoorigheden is totaal door de vlam-
men vernield. Alles was tegen brandschade
verzekerd. Oorzaak onbekend. Er werden 1888 . 29
doppen mede gemalen. De Kooger spuit
No. 1, gaf het eerst water, nadat hij door J333 . 2g
de sloot heen is gehaald, wijl de bruggen
geen toegang gaven.

1887. 7 Mei. In den nacht tusschen Vrijdag en Zaterdag 1333 . j^
brak in de bakkerij van Heynis te Zaan-
dam, op den Zeedijk, een hevige brand uit,]889 . 14
waardoor deze geheel een prooi der vlam-
men werd, terwijl een daarnevenstaand
woonhuis bijna geheel uitbrandde. In de J3gg . 20
bakkerij zelve ging een aanzienlijke voor-
raad meel verloren.

1887. 23 Oct. Op Zondagmorgen omstreeks 5 uur, bral 1339 . 23
een hevige brand uit te Zaandam aan hei
einde van het Prinsenpad, waardoor dri$
arbeiderswoningen in de asch werden ge-ig89. 23 i
legd en een boerenplaats geheel uitbrandde;:
alles was tegen brandschade verzekerd, hoe-1339 . 1 A
wel een paar panden niet zeer hoog. Oorzaakr

onbekend. Koogerspuit niet uitgetrokken.

1887. 23 Nov. In den vroegen morgen brandde te Zaandam in den Y- en nog wel Zaandammerpolder, een groote boerenhofstede tot den grond toe af.

Niettegenstaande de bewoner door het lossen van schoten zijn nood kenbaar maakte of althans de aandacht op zich hoopte te vestigen, is niet één man, noch veel minder één spuit, hem te hulp gekomen.

1888. 15 Jan. Is te Zaandam, de boerenwoning van Jacob Hoorn verbrand.

1888. 13 Febr. Verbr. het huis van Pieter de Boer, postbode te Westzaan.

1888. 22 Febr. Ontstond er brand in den pelmolen „de Wildeman" te Koog aan de Zaan, doch werd spoedig gebluscht.

1888. 21 Mei. Verbrandde de werkplaats van den heer Frank Smit te Wormerveer.

1888. 3 Juni. Verbrandde de slagerij van Ouwejan te Zaandam, Oostzijde.

1888. 18 Juni. Verbrandde de Maïskoekenfabriek „de Boot" toebehoorende aan den heer M. K. Honig te Koog aan de Zaan.

1888. 29 Juni. Verbrandde de verfmolen „de Rob" te Wormer, van den heer Jb. Latenstein te Zaandijk.

1888. 29 Juni. Verbrandde de houtzaagmolen „de Dienst Jacobs" te Zaandam, in het Westzijderveld, van C. Nieuwenhuis.

1888. 14 Nov. Verbrandde de *houtzaagmolen* „de *Smid" te* Zaandam, aan de Papepadsloot

1889. 14 Febr. Verbrandde te Zaandam Oostzijde, de zaag*selschuur* der stoomzagerij „de Veldvlieger" van den heer Middelhoven.

1889. 20 Febr. Verbrandde te Zaandam, Westzijderveld, de houtzaagmolen „de IJpenboom" geheel af, toebehoorende aan den heer J. Couwenhoven.

1889. 23 Febr. Verbrandde tusschen Uitgeest en Akersloot, een buiten werking gestelde watermolen, die tot berging van granen werd gebruikt.

1889. 23 Febr. Brandde het huis inwendig uit van Jan Huisman te Krommeniedijk.

1889. 1 Maart. Verbrandde te Krommeniedijk het woonhuis van Jan Bak.

1889. 6 Maart. Verbrandde te Zaandam, Oostzijde, de drogerij van het stijfselhuis „Concordia" der firma K. Blans.

1889. 6 Maart. 's Avonds 11 uur verbrandde in de Enge-Wormer, de pelmolen „Ebenhaezer" van den heer Groot.

1889. 20 Maart. Verbrandde des nachts 12 uur te Krommenie, een huis met 3 woningen, toebehoorende aan den heer Bloem.

1890. 7 April. Verbrandde te Krommenie des avonds 11 uur een huis, bewoond door den heer Bloem toebehoorende aan het polderbestuur.

1890. 23 April. Verbrandde in den Noorderveenpolder te Assendelft, een boerenwoonhuis met zeven koe hooi, toebehoorende aan Dirk de Boer.

1890. 8 Mei. Verbrandde te Wormerveer de broodbakkerij van den heer Schagen op 't Krommenieërpad.

1890. 17 Juli. Sloeg de bliksem in den oliemolen „de bonte Hen" aan de overzijde der Zaan te Zaandijk, die, hoewel zwaar beschadigd, niet in brand geraakte, toebehoorende aan de heeren Crok.

1890. 23 Juli. Verbr. in den Noorderveenpolder te Assendelft een boerenwoonhuis met 3 hooiklampen, toebehoorende aan den heer ten Cate.

1890. 1 Aug. Verbrandde aan de Bus onder Krommenie, de boerenplaats van mevr. de Wed. Jan Jacob Laan en te Westgrafdijk de houtzaagmolen „de 3 gebroeders," door het onweder.

1890. 4 Aug. Verbr. bij het Wormersluisje 2 hooischelven.

1890. 8 Aug. Ontstond er brand te Zaandam in de Oostzijde in den molen „de Boerenjonker." Door spoedige hulp der brandweer van de Zuider spuit No. 1 van Koog aan de Zaan, die 't eerst aanwezig was, werd het vuur spoedig geblucht.

1890, 13 Sept. Ontstond er brand in een schuur, gevuld met vodden, teer, hars enz. behoorende bij de stoompapierfabriek „de Eendracht", te Wormer; door de werking van 16 spuiten, en het geluk dat 't mooi stil weer was, bleef de fabriek voor de vlammen bewaard.

1890. 27 Nov. Verbrandden te Zaandam, Westzijde, tegen-

over de Spoorstraat, de winkel van S. Pos, welke winkel gevuld was met petroleum, terpentijn, vernissen, lakken enz. Door den flinken wind stond ook weldra de bakkerij van J. Kessel in volle vlam, terwijl de stalhouderij van Hooft aanmerkelijk aan de Zuidzijde werd beschadigd. Ook aan de daar tegenover liggende woningen van de Vries en Vogelenzang werd veel schade aangericht.

1891. 14 Jan. Verbrandde te Zaandam aan de Westzaanderdijk, nabij hetjodenkerkhof, een woonhuis, oorzaak onbekend.

1891. 19 Maart. 's Nachts ongeveer 2 uur, ontstond er brand in de Westzijde te Zaandam, nabij het Blauwepad, in een huis, toebehoorende aan Lakeman.

1891. 20 Maart. Verbr. te Krommenie een vuurmakersfabriek, aldaar, opgericht door de Commissie tot werkverschaffing.

1891. 18 April. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan op het Reëelenpad, in de kuiperij van A. van Beveren, welke geheel uitbrandde.

1891. 21 April. Ontstond er brand te Koog aan de Zaan, op 't Jan de Wittenpad, in het woon-en pakhuis van A. W. Olie. Door de werking van 6 spuiten bleven de belendende perceelen gespaard.

1891. 28 April, 's Morgens ongeveer half zes ontstond er brand in de stoomwasscherij en bleekerij, van de firma Latenstein & van de Stadt, staande over de Hanepadsluis bij het Kattegat te Zaandam. De bovenverdieping brandde geheel uit, zoodat veel waschgoed verloren ging. De machines en de machinale tapijtreiniging werden door de krachtige hulp der brandweer behouden. Oorzaak onbekend.

1891. 25 Aug. Verbrandde te Zaandam, Westzijde, tegenover het Zuiderkerkpad, het perceel van den heer Sabel, voorheen de Wed. de Vroom; wel hadden eenige timmerlieden dien namiddag gewerkt, doch de oorzaak is onbekend.

1891. 28 Oct. Verbrandde te Zaandam, 's avonds half acht het woonhuis en de geheele inboedel, toebehoorende aan den heer J. Noorddraver,

staande op den Halsstraat in de Oostzijde. Bewoners alle afwezig.

1891. 17 Dec. Verbrandde te Zaandam, Oostzijde, aan de Gouw, de pelmolen „de Duinmaaijer" toebehoorende aan Corn. Otte.

1892. 15 Jan. Ontstond er brand te Zaandam, Westzijde, in een huis met 2 woningen. Hoewel het huis van binnen veel schade heeft geleden, mocht de brandweer er in slagen de vlammen spoedig te stuiten.

1892. 19 Jan. Verbrandde te Zaandam, Westzijde, op het Doctor Roggertspad bij de molen het jonge Vool, de Kistenmakerij van den heer Izak Akkerman.

1892. 13 Febr. Ontstond er brand in het pakhuis „de Kaashandel" te Zaandam op het Kalf, toebehoorende aan den heer S. T. Smit te Koog aan de Zaan. Het vuur bleef in de koopmansgoederen voortwoekeren en met behulp van de spuiten van Koog aan de Zaan en Zaandam, was de brand des morgens 4 uur gebluscht, die den vorigen avond omstreeks 10 uur was begonnen.

1892. 16 Maart. In den nacht van 16 op 17 Maart verbrandde te Zaandam, op het Blauwepad, aan de Watering, de houtzaagmolen „de Bunzing" toebehoorende aan den heer Pieter Kluiver Junior. De krijtmolen „de Krab", welke beneden wind stond en ook begon te branden, is door de flinke houding der brandweer te Koog aan de Zaan, behouden gebleven.

1892. 19 Maart. Ontstond te Assendelft brand in een huis met 3 woningen. Hoewel het perceel behouden bleef, is zekere Karsten als verdacht de brand te hebben gesticht, gevankelijk weggevoerd.

1892. 23 Maart. Verbrandde te Assendelft een boerenplaats toebehoorende aan Bruin.

1892. 27 Maart. In den vroegen morgen omstreeks half 2, verbrandde te Zaandam op het Kattegat, de houtzaagmolen „de Noteboom" bijgenaamd „het Vaandel" van de firma F. en G. Gras, door onbekenden oorzaak geheel af.

1892. 9 April. Des morgens half 3 verbrandde te Koog aan

de Zaan, de pelmolen „de St. Jacob" bijgenaamd „de Slabbert," toebehoorende aan den heer H. Havik te Koog aan de Zaan, door onbekenden oorzaak tot ,den grond af.

1892. 12 April. Verbrandde te Assendelft bij het Zaandammerpad, een pakhuis met graan van den heer J. Jongejans. Oorzaak onbekend.

1892. 14 April. Ontstond er brand in de stoompapierfabriek „de Eendracht" te Wormer. Niettegenstaande de werking van 16 spuiten ging er een groot deel der schuren en bijgebouwen in de vlammen op. Het hoofdgebouw bleef door de krachtige hulp, hoewel het reeds door het vuur was aangetast, toch behouden. De machinerieën bleven onbeschadigd. In eigendom behoorde het toe aan de firma Van Gelder Zonen. Vermoedelijke oorzaak, broeing der vodden.

1892. 23 April. Des avonds acht uur, verbrandde te Assendelft aan het zuideinde een huis met 4 woningen, veroorzaakt door het vallen eener petroleumlamp welke aan de zolder hing.

1892. 2 Mei. Des nachts 2 uur, verbrandde te Zaandam op de Spoorstraat een woon- en winkelhuis, door 2 gezinnen bewoond, toebehoorende aan den heer S. Goezinne, terwijl het daarnaast staande perceel van den heer Van Santé zwaar werd beschadigd. Oorzaak onbekend.

1892. 6 Juni. Verbrandde te Krommenie de snuifmolen genaamd „de Vrijheid" toebehoorende aan den heer Bloem.

1892. 7 Juni. Verbrandde te Oostzaan aan het zuideinde een huis met 4 woningen.

1892. 8 Oct. In den nacht van 7 op 8 October verbrandde te Zaandam op het Noorderkerkpad de schilderswerkplaats van den heer C. Schipper; ook werden de belendende woonhuizen zwaar beschadigd. Oorzaak onbekend.

1892. 15 Oct. In den nacht van 14 op 15 October verbrandde te Wormer aan het Zandpad de boerenplaats van C. Langewis. Oorzaak onbekend.

1893. 10 Maart. Des morgens 6 uur verbrandde te Zaandam

de houtzaagmolen „de Nootenboom" bijgenaamd „de Pijpkan" toebehoorende aan den heer Prinse. Oorzaak onbekend.

1893. 20 Mei. 's Namiddags omstreeks 5 uur, is de molen „de Eendracht" getroffen door het onweer, staande te Koog aan de Zaan op 't Breedweer, betrekkelijk weinig schade. Eigenaar M. Prinse van Zaandam.

1893. 17 Juli. Heden avond te ongeveer half negen verbrandde geheel, ten gevolge van het inslaan van den bliksem, de Ned. Hervormde Kerk te Assendelft.

1893. 17 Juli. Ook heden werd door de bliksem de molen „de Jonge Beer" getroffen, welke geheel afbrandde. Het is 33 jaar geleden, dat op dezelfde plek, toen door een onbekende oorzaak ook een molen afbrandde. Eigenaar van de „Jongeheer" E. v. d. Stad & Zonen.

1893. 12 Aug. Zaterdagochtend tegen negen uur, stegen dikke rookwolken op uit het perceel bewoond door den heer J. Visser, aan den Westzijderdam, te Zaandam, waarin een winkel gevestigd was in scheepsbenoodigdheden. Het was dra te zien dat voor dit perceel de brandweer niets vermocht. De bewoners hebben zich slechts door een overijlde vlucht kunnen redden. In den beginne scheen het voor hen, die op den Dam stonden, dat het vuur zich tot dit eene pand zou beperken, maar aan de achterzijde van het brandende perceel gekomen, bleek maar al te zeer, dat de aangrenzende winkel van de sigaren-compagnie „Trio" hezelfde lot moest ondergaan. Deze zaak, welke eenige maanden is gesloten geweest, zou dien avond geopend worden. Beide perceelen zijn geheel afgebrand en het daarnaast gelegen „Sterretje" zoo uitgebrand, dat het in een nieuwen vorm zal moeten verrijzen. Eerst tegen half elf was men het vuur geheel meester-; de hitte was verbazend. Het perceel van den heer Venlet wist men te behouden, ofschoon het aan de achterzijde belangrijk beschadigd moet wezen. Ook door

het huis van Dr. Kronenberg lag een slang. De aan de overzijde gelegen huizen zijn alle door de hitte geblakerd en van het perceel, waarin het dépöt van Singer naaimachines gevestigd is, zijn alle ruiten gesprongen. Den daarop volgenden Zondag en Maandag moest een gedeelte van den brandweer voortdurend op post blijven om het opnieuw uitbreken van den vlam uit de puinhopen van Visser's gebouw te voorkomen. Van het brandweer personeel bekwam een tweetal lichte verwondingen en al het verbrandde was, naar men zegt, verzekerd.

1893. 23 Aug. Woensdagavond tegen 5 uur brak er brand uit in den molen „de Walvisch" staande in het Westzijderveld te Zaandam, bij het Ameland. In korten tijd stond de geheele pelmolen met annexe schuur in lichte laaie, zoodat, hoewel er weinig wind was, niet aan behoud van het perceel te denken viel. Molen en lading zijn dan ook een prooi der vlammen geworden.

De oorzaak van den brand is nog niet met zekerheid bekend. Een achttal spuiten, (Zaandammers,) waarvan zelfs een paar bijna meer water gaven dan een goede glazenspuit, waren op de plaats des onheils aanwezig. De verbrandde molen was het eigendom van de heeren Van Waveren & Dekker te Koog aan de Zaan. Alles was verzekerd.

1893. 11 Oct. Verbrandde een gedeelte der Stoomwaschinrichting te Wormerveer, waarbij ongeveer 12 wasschen verloren gingen.

1893. 13 Oct. Ontstond een begin van brand bij J. Kalf te Westzaan aan den dijk. Door spoedig aangebrachte hulp werd het vuur bedwongen.

1893. 3 Nov. 's Avonds ongeveer negen uur ontstond er brand in den molen „de Appelboom" te Westzaan, toebehoorende aan den heer M. Kamphuis. Door het spoedig aanrukken der brandweer werd *het perceel bewaard.*

1893. 9 Nov. Des namiddags even na twaalf uur, ontstond er brand in de timmermanswerkplaats van den heer Molenaar te Zaandam. Het perceel

verbrandde geheel, benevens 2 huizen, die geheel uitbrandde, de Chr. Ger. Kerk had ook nog al eenige schade.

1893. 11 Nov. Zaterdag namiddag, omstreeks half drie, verbrandde te Zaandam, in den polder, de boerenplaats van Van Splunter.

1893. 12 Nov. Zondagmorgen half zeven ontstond er een begin van brand in het turfhok van den molen „de Jonker" te Zaandam, Oostzijde. Door spoedig aangebrachte hulp is het vuur gebluscht.

1893. 19 Nov. Zondag namiddag ontstond er een begin van' brand bij den Heer W. Ahling te Zaandijk, doch werd zonder hulp der spuiten gebluscht.

1894. 4 Jan. Donderdagavond, ongeveer zes uur, geraakte de molen „het Guiswijf", staande aan het Guispad, door eene of andere oorzaak in brand (men denkt door 't doppen malen) die zoo in hevigheid toenam, dat aan blusschen niet te denken viel. De brandweer was al spoedig op het terrein; de klok riep allen te hulp, Kooger-, Zaandijker-, Wormerveerder- en Westzaaader-spuiten kwamen opdagen, maar de hevige koude N. O. wind (5 graden Fahrenh.) joeg de vonken in de richting van den papiermolen „het Fortuin", die al spoedig in lichte laaie stond. Al de pogingen der brandweer werden nu aangewend om de pelmolen „de Veenboer" te behouden, door hem met een ijskorst van eenige mM. dikte te bedekken. Indien evenwel de wind niet een weinig ware uitgeschoten, zoodat de vonken noordwaarts om de molen vlogen, zouden de pogingen der wakkere mannen weinig gebaat hebben. Nu bleef hij behouden en staat daar nu bijkans alleen aan het welbekende Guispad te Zaandijk.

De heer Burgemeester, mede aanwezig op het terrein, had reeds om hulp getelegrafeerd naar Zaandam, welke hulp dan ook spoedig kwam opdagen.

Het Guispad was opgevuld met brandspuiten en nieuwsgierigen, allen op de zon-

derlingste wijze uitgedost om zich tegen de koude te beschermen, maar alle genietende van het grootsche schouwspel vóór hen. Het loeien der vlammen, het knetteren en kraken der zware gebinten, die vlammenzee over een uitgestrektheid van eenige honderden meters was iets, dat niemand ooit had gezien of zich kon voorstellen. Toen eindelijk de wieken in 't achtkant van 't „Fortuin" waren gevallen, begon het gevaar voor „de Veenboer" te verminderen en eindelijk te verdwijnen. Beide molens met schuren en woonhuizen zijn plat gebrand en laten midden in den winter een 20 tal arbeiders broodeloos en dat is de leelijke keerzijde van de medaille. Al het verbrandde zal wel verzekerd zijn geweest alleen niet de werkzaamheden der arbeiders, d. i. van hen die door dusdanige gebeurtenissen het meest en het ergst worden getroffen.

Eigenaar van 't Guiswijf was Jb. Vis Wz. en van 't Fortuin j. Honig Cz. Voor 60 jaar geleden is 't Guiswijf ook verbrand, 8 September 1834.

Bij het verbranden der beide molens, was 't onuitstaanbaar koud, zoodat er zeer velen waren wier handen of ooren bevroren waren.

1894. 3 Maart. Zaterdag, ongeveer 12 uur, ontstond een begin van brand, in een huis aan de Oostzijde te Zaandam, bewoond door den heer Von Briel Sasse, welke spoedig werd gebluscht; er was veel waterschade. Alles was tegen brandschade verzekerd.

1894. 26 Mei. Zaterdagavond omstreeks 12 uur, werd de gemeente Westzaan gewekt door bekkenslag, ten bewijze dat er brand was, die bleek te zijn in de turfschuur van Jan Vloon. Spoedig waren de spuiten aanwezig, waarvan een tweetal den brand bluschten, doch niet eerder dan nadat de schuur geheel verbrand was en alleen nog een hoop turven waren overgebleven.
De oorzaak van den brand is onbekend.

1894. 29 Mei. Dinsdagochtend ontstond er brand te Wormerveer door *het* omvallen van een petroleumstel, bij den heer F. Smit, die met behulp van een brandspuit spoedig" was gebluscht, doch waarbij zijn zoon aan handen en hoofd, deerlijk is gebrand.

Dit is de vierde maal, dat in dit perceel brand is ontstaan, waarvan twee keer *gelukkig afliepen, maar één keer met* geheele vernieling, van *het* woonhuis, en één keer met die van *het schuurtje of* werkplaatsje.

1894. 18 Juni. Ontstond op het Gorterspad te Zaandijk een begin van brand in een perceel toebehoorende aan den heer J. Bouwman en bewoond door J. Duin en Echtgenoote. De zolder brandde leeg en door, zoodat de kleeren van hen grootendeels verbrandde. Door het vlugge optreden der brandweer werden de vlammen spoedig gebluscht. Het huisje was verzekerd de inboedel niet. De arme Duin loopr nu met eene lijst rond en is zeer tevreden en dankbaar, aangezien de burgerij hem gunstig gedenkt.

1894. 5 Sept. Woensdagavond, ruim 11 uur, ontstond brand in de houtzaagfabriek „de Veldvlieger" te Zaandam, staande aan het Molenpad in de Oostzijde en toebehoorende aan de firma Wed. Stadlander en Middelhoven alhier.

In korten tijd was van de geheele fabriek slechts een puinhoop over en was het alleen aan de krachtige hulp van de brandweer en de omstandigheid dat het bladstil was te danken, dat de kolossale schuren, welke rondom staan en een aanzienlijke waarde vertegenwoordigen, gespaard bleven.

De oorzaak van den brand is onbekend. Om tien uur hadden de laatste werklieden de fabriek verlaten.

1895. 5 Maart. Heden omstreeks half één brak er een hevige brand uit in de boerderij, eigenaar den heer J. Hartog Cz., staande in de Ijpolder aan den Westzanerdijk te Zaandam. De aanwezige paarden, eenige rijtuigen en een klein ge-

deelte van den inboedel konden bijtijds in veiligheid gebracht worden. De vlammen vonden in het rieten dak der boerderij en in de aanwezigen voorraad stroo en hooi ruimschoots voedsel. Een belangrijke hoeveelheid karwei werd mede een prooi der vlammen. Binnen korten tijd was de boerderij geheel verbrand, hoewel een groot aantal spuiten weldra op het terrein aanwezig was.

Alles was tegen brandschade verzekerd. Oorzaak onbekend.

1895. 2 Aug. Hedenavond ontstond door het springen van den gasmeter een begin van brand bij den heer P. Out te Koog aan de Zaan. Hoewel het zich in den beginne ernstig liet aanzien was men het vuur, dat zich alleen tot het gas bepaalde, spoedig meester en is de schade gering.

1895. 23 Aug. In den nacht van Donderdag op Vrijdag brak te Zaandam op het Ventje een felle brand uit in de Smederij van den heerj. W. Klei]. Het vuur maakte zoo snelle vorderingen, dat de bewoners der huizen, die onmiddellijk aan de smederij grensde ter nauwernood konden ontkomen. Drie gebouwen werden in de asch gelegd, waarvan één nieuw. Wat de oorzaak is bleef nog onbekend. Mogelijk is de aanleiding, in ieder geval de bevordering van den brand te verklaren, in de aanwezigheid van terpentijn, die de werklieden, bezig met de nieuwe woning te schilderen, daar lieten staan. Naar men zegt was het nieuwe gebouw niet verzekerd, de beide andere wel.

1896. 22 Febr. Zaterdagnacht half één, brandden te Wormerveer, door een onbekende oorzaak, de galanterieën- en sigarenwinkel van den heer Eshuys tot den grond toe af. De bewoners konden zich intijds redden. Door krachtdadig optreden van de gemeentelijke en particuliere spuiten en niet minder door de flinke hulp van naburige gemeenten wist men, trets den scherpen oostenwind, de nabu-

rige perceelen te behouden.

Ook liet Stijfseihuis van den heer Jb. Duyvis leed aan de zuidzijde belangrijke schade.

1896. 12 Juni. Vrijdagavond 6 uur, barstte te Zaandijk een hevige brand uit in 't eerste huis links op 't Zaagselpad, bewoond door 4 gezinnen, waarvan een tevens winkel in kruideniers-waren houdt. De spuiten van Zaandijk en Koog waren spoedig op de plaats des onheils en wierpen verbazende massa's vocht naar binnen, waardoor het vuur [spoedig beteugeld werd. Honderden, waaronder tal van vrouwen, waren toeschouwers van dezen strijd tusschen water en vuur, waarin het eerste element den strijd won. Het perceel behoorde aan den heer A. J. Karskens; de huurders waren P. Molenaar, J. Dooves, K. Does en de Wed. Kaat.

De schade is aanzienlijk; naar men zegt, was alles verzekerd. Wat gered is van vuur, is bedorven door water. De brandweer hield zich als gewoonlijk kranig.

1896. 10 Sept. Donderdag halftien ontstond brand te Zaandam, in de timmermanswerkplaats van den heer Schaub, welke gehouden werd achter een der perceelen van de stalhouderij van den heer C. de Boer jz., in de Czaar Peterstraat. De werkplaats benevens de onmiddellijk daaraan grenzende paardenstal, eveneens als het geheele achtergedeelte van het hoofdgebouw met bovenwonjng, waarin ook een zadelmakerij was gevestigd, zijn geheel afgebrand; ook is het photografisch atelier aan de andere zijde der sloot door het vuur vernield. De spoedige hulp der brandweer en de zeer geringe wind waren oorzaak, dat het vuur niet meer verwoesting aanrichtte.

De heer Schaub was afwezig, hij vertoefde in zijn geboorteland, (Duitschland.)

1896. 5 Aug. Een hevige brand ontstond in den nacht van Woensdag op Donderdag, ongeveer half *twee*, in het pakhuis „Saigon" met aangrenzende pakhuizen, behoorende tot de stoom-

rijstpellerij „Hollandia" van de firma Bloemendaal & Laan te Wormerveer.

De pakhuizen, geladen met plm. 50.000 balen rijst, werden een prooi der vlammen, en een wonder mag het heeten, dat de aangrenzende fabriek en het nieuwe kolossale pakhuis „Batavia" behouden zijn gebleven.

Naar wij vernamen wordt de schade op niet minder dan f 450.000 begroot.

Vermoedelijk moet de oorzaak van den brand worden gezocht in het gloeiend worden eener draad van de electrische geleiding. De brandweer van Wormerveeren omliggende plaatsen heeft menig woord van hulde verdiend voor de flinke houding en krachtdadige hulp. Donderdagmorgen moest een stoombrandspuit uit Amsterdam worden ontboden om het vuur, dat nog rijkelijk aanwezig was, geheel te blusschen.

1896. 12 Aug. In den nacht van Donderdag op Vrijdag, omstreeks half één, ontstond te Zaandam brand, voor aan den Stationsstraat, in het gebouw toebehoorende aan den heer G. Vogelenzang, thans in gebruik als werkplaats van de firma Hofland & Bottelier, fabrikanten van bamboe-artikelen.

Door de brandkranen der waterleiding en de hulp van inmiddels aangerukte spuiten was men het vuur spoedig meester, zoodat het zich alleen tot een binnenbrand beperkte.

1896. 29 Sept. In den nacht van Maandag op Dinsdag, omstreeks half drie, is het woonhuis van schipper v. H., staande op een erf aan het einde van het Hollandsche pad te Zaandam, geheel uitgebrand. De brandweer wa^ er spoedig bij en wist het vuur tot het perceel en een schuurtje te beperken.

1896. 3 Oct. Hedenmorgen omstreeks 3 uur, ontstond brand in de fabriek van houtprodukten van den heer H. Bakker Hz., aan de Markstraat te Wormerveer. De geheele werkplaats, zoomede het daarvoor staand woonhuis en een pakhuis van den heer J. F. Sicking zijn een prooi der vlammen geworden. Met veel

moeite zijn de belendende perceelen behouden.

1896. 6 Dec. Zaterdagavond phn. 10 uur, ontstond er brand in den schuur van de papiermolen „de Mol" van de firma A. Kroeze & Co. te Krommenie. De brand, die in den beginne fel woede, werd door doeltreffende maatregelen en de ijver der brandweer van hier en omliggende gemeenten gelukkig in zooverre bedwongen, dat de molen, (ook voorzien van mechanische drijfkracht,) gelukkig gespaard bleef. De brand was wegens den hevigen gloed van verre zichtbaar en leverde een prachtig gezicht op.

1896. 14 Dec. In den nacht van Zondag op Maandag, omstreeks 12 uur, ontstond door het vallen van een petroleumlamp een felle binnenbrand, in het perceel bewoond door G. ter Haak, op de Gedempte Gracht te Zaandam. De brand woede zoo snel voort, dat de bewoners zich door het bovenraam der eerste verdieping moesten redden. Het aangrenzende woon- en winkelhuis, bewoond door den heer R., werd evenzoo aangetast en zwaar beschadigd, niet alleen door den brand zelf, maar ook door waterschade. De bewoners konden evenwel intijds ontkomen.

Het rijwielmagazijn van den heer Schoenmaker brandde ook voor een gedeelte uit, de heer S. zelf moest, aan influenza lijdende, gewikkeld in een wollen deken, uit het huis worden gedragen. De groentenwinkel van den heer Wafelbakker bekwam mede veel waterschade.

De aangetaste perceelen waren voor 't meerendeel verzekerd.

1897. 5 Jan. Dinsdag, 's avonds ongeveer 9 ure, ontstond er brand te Wormerveer, in de stoomduigenzagerij en het houtmagazijn van de firma W. Stelling & Zoon. De buitenromp is voor een deel blijven staan. Oorzaak onbekend; vermoedelijk zal het .wel weer worden opgebouwd.

1897. 21 Febr. In den nacht van Zaterdag op Zondag brandde op „het Kalf" te ongeveer 2 uur,

de doppenmolen „de Halve Maan" eigenaar den heer W. Kop, geheel af. Hoewel in de beginne vrees werd gekoesterd, dat den naastbijstaande perceelen door den vonkenregen ook een prooi der vlammen zouden worden, wist de brandweer deze toch daarvoor te bewaren.

1897. 21 Febr. Zondagavond ontstond er een binnenbrand in het door den heer M. Boot bewoonde huis te Zaandam, die intijds kon worden gebluscht, terwijl in den nacht van Maandag op Dinsdag 23 Februari ten half vier, de brandweer wederom werd opgeroepen. Ditmaal werd de meubelfabriek van de heeren Kuijper & Van Schaik, (ook te Zaandam) vroeger het gebouw van het Leger des Heils. met den inboedel, door het vuur geheel verteerd, terwijl de belendende perceelen brand- en waterschade bekwamen.

1897. 11 Maart. Wederom werden de bewoners van Zaandam opgeschrikt door het geroep van brand. Het was de meubelmakerij van den heer Kleyn op de Gedempte Gracht, die in weinige oogenblikken een prooi der vlammen werd. Ook het huis van den heer Zonderland werd aangetast en brandde voor een gedeelte uit. Deze brand was 's nachts half drie.

1897. 20 Maart. Zaterdagmorgen verbrandde te Westzaan het boerenplaatsje van K. Smit op 't Weiver.

1897. 12 April. Maandagochtend ongeveer drie uur, klonk te Wormerveer weer brandgeroep, klokgebengel en het geluid van den hoorn door de straten en wegen. Brand ! de brood- en koekbakkerij van de Wed. Witkamp stond in lichte laaie. Dank zij de hier goed ingerichte brandweer, die met haar zestal spuiten spoedig op de plaats des onheils was en krachtig het vuur bestreed, bepaalde de brand zich tot de bakkerij, die afgezonderd van het woonhuis stond, en bleef dat laatste ongedeerd gespaard.

1897. 18 April. Zondagavond even na 10 uur ontstond te Wormerveer brand in de bakkerij van den

heer Bier. In een oogwenk was er een massa volk op de been en werd door de spuiten water gegeven, zoodat men het vuur kon beperken tot de bakkerij.

1897* 13 Juli. Verbrandde van de firma Gebr. Gorter te Wormerveer, het gebouwtje waarin de lint- en rondzagen, gedreven door een gasmotor, bij de timmerwerf van bovengenoemde firma af. Het gereedschap van Wezel, Dik en Looze is mede verbrand en niet verzekerd.

1897. 29 Juli. In den nacht van Woensdag op Donderdag brak in de kuiperij van den heer van Beveren te Koog aan de Zaan op 't Reëelepad een felle brand uit, naar men zegt ten gevolge van het rooken van ham in de schoorsteen. De geheele kuiperij brandde uit, alsmede het dak, terwijl een 72 tal hammen eveneens een prooi der vlammen werden. Belendende perceelen bekwamen geen schade.

1897. 1 Aug. In den nacht van Zaterdag op Zondag omstreeks 3 uur, werd de brandweer gealarmeerd voor een uitslaanden brand op het terrein der stoomloonzagerij en schaverij Skandinavie van den heer Corn. de Vries Tz. te Zaandam.

De plaats des onheils was slechts bereikbaar langs het Blaauwepad of Meester Cornelispad, vervolgens over 2 smalle hooge bruggen en twee spoorbanen en gaf de brandweermannen veel moeilijkheden; des niettegenstaande is slechts het grootste gedeelte van een houtloods verbrand en het kantoortje waarin de brand is aangekomen. Als gewoonlijk is de oorzaak onbekend.

1897. 2 Sept. Donderdag, ongeveer half zes, ontstond een flinke uitslaande brand in de boerderij van den heer J. Brinkman, op het Ameland te Zaandam. De brandweer van Koog aan de Zaan, de spuiten N. 1 en 3 gaven het eerst water en wisten daardoor het woonhuis te behouden. Stalling en hooiberg zijn evenwel totaal afgebrand. Omtrent de oorzaak verkeert men in het onzekere.

1897. 18 Dec. Heden nacht ten ongeveer half drie, brakj

een hevige brand uit op het Bouwmanspad te Zaandam. Een meubelmakers werkplaats, een bewoond huis en een paar broeikassen in den tuin van den heer De Haan, bloemist, werd door het vuur vernield.

1898. 1 Febr. Dinsdag is te Zaandam brand uitgebroken op een der zolders van de krijt- en doppenmolen „de Hengst", eigenaar den heer J. W. de Vries. Door de politie is de brand ontdekt.

Zij maakte onmiddellijk alarm en weldra waren 4 spuiten ter plaatse, waarvan echter slechts één behoefde water te geven. Dientengevolge bepaalde het zich tot een binnenbrand. Oorzaak onbekend.

1898. 6 April. Woensdagmorgen woedde te Zaandam een' hevige brand in het verfpakhuis „de Lelie" van de firma Pieter Schoen & Zoon, dat tot in alle hoeken gevuld was met verfwaren, olie, terpentijn enz. Ongeveer kwart voor vijven begon het en in korten tijd stond het gebouw in lichte laaie; vooral het houten gedeelte was spoedig een prooi der vlammen. Ook het onlangs nieuw van steen en ijzer gebouwde gedeelte, alsmede het kantoor werd spoedig aangetast en geheel door het vuur vernield. Hoewel met alle kracht door de aanwezige spuiten werd gewerkt kon niet verhinderd worden, dat ook het aangrenzende graanpakhuis „Ceres" van de firma J. Buys Wz. werd aangetast en mede met de geheele daarin aanwezige voorraad goederen verbrandde. En ook hierbij bleef het niet. Door de groote brandbaarheid der artikelen werden de vlammen steeds gevoed en was het blusschen een tamelijk hopeloos werk. Al meer en meer breiden de vlammen zich uit; ook de beide andere pakhuizen groote en kleine „Ossekop" van de firma Buys werden mede aangetast en waren spoedig geheel een prooi der vlammen.'

Ongeveer 9 uur was men den brand meester, zonder dat, behalve de genoemde, nog nieuwe perceelen werden aangetast.

Het aangrenzende woonhuis van den heer S. Schoen Pz., bleef behouden. De waarde van het verbrande is aanzienlijk.

1898. 16 April. Nog nauwelijks waren de slangen der brandspuiten droog of alweder werd Zaterdagmorgen hare hulp dringend vereischt voor een grooten uitslaanden brand, thans in het magazijn van optische instrumenten, rijwielen, enz., van de firma Kersten & Folkersma te Zaandam. Dit perceel werd geheel een prooi der vlammen en het daarnaastgelegen perceel van Mej. de Wed. J. P. Dekker, werd eveneens voor het grootste gedeelte in de asch gelegd. De bovenbewoners van het eerste perceel werden met moeite en zelfopoffering gered door den heer J. de Boer Cz., eigenaar van het daar tegenover liggende Café Neuf.

Deze menschen, alle dames, moesten zeer onvoldoende gekleed, uit het brandende perceel verwijderd worden. Ook het aan de zuidzijde gelegen perceel van Mevr. Wed. Mats, bekwam veel schade, vooral door de massa's water, die er in geworpen werden. De schade daardoor veroorzaakt, is dan ook zeer aanzienlijk. Naar wij vernemen was alles tegen brandschade verzekerd. De oorzaak van den brand ligt in het duister.

1898. 23 April. Zaterdagavond omstreeks tien uur, kondigde het luiden der klok aan, dat er brand was in de gemeente. Weldra vernam men dat de brand was uitgebroken in de koek- en banketbakkerij van den heer S. Witkamp Pz. op de Goudastraat te Wormerveer. In den beginne liet deze uitslaande brand zich ernstig aanzien, doch door het flink optreden der brandweer, inzonderheid met de brandkraan, die voor 't eerst in gebruik werd genomen, wist men het vuur spoedig te stuiten. De bakkerij brandde voor het grootste gedeelte uit, en het aangrenzende woonhuis en de winkel kregen veel waterschade.

Vermoedelijk is de brand ontstaan in het zaagselhok. Alles was verzekerd.

1898. 6 Mei. Waarschijnlijk door het heetloopen vanden doppensteen, brandde Vrijdagmorgen te Westzaan, omstreeks 9 uur, den molen „de Roggebloem," tot den grond toe af.

1898. 1 Aug. Aan de Langestraat te Zaandam, stond Maandagavond 1.1. ten ongeveer half elf de lucht in rooden gloed. Een hevige brand woedde in het woonhuis van den heer v. d. Woestijnen, ambtenaar aan de Holl. IJ. S. M.• welke weldra ook de beide aangrenzende woningen aantastte.

Het huis van den heer v. d. W. werd een prooi der vlammen, dat van de dames Offenberg brandde van achteren geheel uit, terwijl het perceel van den groentenhandelaar J. Offenberg nog eenige brand- en waterschade bekwam.

De brandweer met een aantal spuiten aanwezig, wist door een grooten toevoer van water het vuur tot genoemde panden te beperken en bewaarde de Langenstraat, waar de woningen zoo goed als aan elkaar gebouwd zijn, voor verdere verwoesting.

1898. 14 Aug. Zondagavond, woedde aan het uiterste einde van Wormerveer in de groote olieslagerij en meelfabriek der firma Wessanen & Laan een ontzettende brand, die van uit Amsterdam en Haarlem, zelfs aan den buitenkanten te Alkmaar duidelijk zichtbaar was.

De brand was door onbekenden oorzaak, ten ongeveer 10 uur uitgebroken in den olieslagerij „de Tijd" en het vuur had eenige oogenblikken later ook de beide aangrenzende meelfabrieken „De Vlijt" en het pakhuis „La Plata" aangetast. Woedend grepen de vlammen naar alle zijden om zich heen, en ofschoon uit den geheele omtrek van Wormerveer, van Koog-Zaandijk, van Zaandam, van Jisp, de brandspuiten aanrukten, zoodat binnen betrekkelijk korten tijd 22 spuiten het water uit de Zaan in de vlammen wierpen, was er geen denken aan, dat men van de gebouwen iets zou kunnen redden. Men kon niet anders doen dan de aangren-

zende houten pakhuizen nathouden, die dan ook, te meer daar de wind van hen af was gespaard bleven.

Het schouwspel was er een om niet licht te vergeten, fantastisch verlichten de vlammen aan den eenen kant de Zaan, aan den andere kant de polders, terwijl zware rookwolken den noordelijken hemel verduisterden. Herhaaldelijk hoorde men het instorten der zware muren en een aangrijpend oogenblik was het, toen met donderend geweld een der gloeiende muren in de Zaan viel en een gesis veroorzaakte, alsof op hetzelfde oogenblik duizenden smeden een gloeiende pook in het water staken. De schade door de firma geleden, wordt ter beurze te Amsterdam geschat op anderhalf millioen gulden.

Met de beide meelfabrieken de oude en nieuwe Vlijt en de oliefabrieken de oude en nieuwe Tijd, zijn in de vlammen opgegaan ongeveer 300,000 koeken, 1000 last lijnzaad, 100 last raapzaad en circa 82,000 Kg. olie. Ook het voor 2 jaar nieuw gebouwde pakhuis „La Plata" is geheel vernield. Een indrukwekkend gezicht was het toen de gloeiende en brandende lijnzaadkorrels uit de vensters kwamen vloeien. De brand is ontstaan op den eersten zolder der oliefabriek, een plaats waar men het minst brand zou verwachten. Te kwart voor negen had de nachtwacht nog de ronde gedaan. De meelpakhuizen zijn behouden, zoodat de schade aan het meel gering is.

De hitte was verschrikkelijk. Ijzeren balken en kolommen zijn verbogen en afgekapt. De steenen zijn totaal vernield en bijna niet te herkennen. De machinedeelen liggen als een chaos op, door en over elkander, krom en gespleten. Het ketelhuis is er vrij goed on&er vandaan gekomen, dat de Koogerspuit No. 1 heeft behouden.

Dertig jaar geleden is de meelfabriek „de Vlijt" eveneens in vlammen opgegaan. Toen

slaagde men er in de oliefabriek „de Tijd" te behouden.

Een denkbeeld van den omvang van dezen brand geven de uitstekend geslaagde photografieën, op 4 punten van den brand genomen, door den fotograaf S. Bakker Jz. te Koog-Zaandijk.

1898. 1 Sept. In den nacht van Woensdag op Donderdag terwijl velen nog feesten (Kroningsfeest), riep de torenklok de menschen op tot een minder gewenscht vuurwerk ;te Koog aan de Zaan.

Een hooiberg van den heer M. Engel stond in brand. De spuiten waren spoedig ter plaatse en de brand in minder dan geen tijd gebluscht.

1898. 6 Sept. Gisternacht brak een felle brand uit op het Bleekerspad te Zaandam, in een huis met vier woningen van de Gebr. B. Alhoewel spoedig hulp aanwezig was, mocht men er niet in slagen het perceel te behouden en brandde het tot den grond af. De belendende perceelen bekwamen veel brand- en waterschade. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor.

1898. 16 Sept. Vrijdagnacht te omstreeks half twaalf brak brand uit ten huize van Fred. Engel op het Kokspad te Zaandam. Deze oefende vroeger het bedrijf uit van boer, doch vent thans o.a. met beschuit te Amsterdam. Vandaar, dat aan zijn woonhuis nog een stal gevonden werd- Op den zolder van dien stal werd het vuur het eerst ontdekt.

Oorzaak onbekend. Assurantie dekt de schade.

1898. 8 Dec. Donderdagavond 6 uur brak een hevige brand uit in de boerenbehuizing van den heer J. F. Schortinghuis aan de Papenpadsluis te Zaandam. In een oogenblik was [de hooibergplaat, waar de brand ontstaan is, een geweldige vuurzee. Het perceel werd geheel verwoest. Het vee kon intijds gered worden. De belendende perceelen bekwamen nogal waterschade.

Alles was tegen brandschade verzekerd.

1899. 8 Maart. Woensdagavond ruim half zeven, na afloop van den werktijd, ontstond in den papiermolen „De Mol" te Krommenie een begin van brand, die zich aanvankelijk ernstig liet aanzien, maar door ^het spoedig optreden der brandweer is het gevaar gestuit, en beperkte zich de schade hoofdzakelijk tot het aangrenzend gebouwtje.

1899. 28 Maart. In den nacht van Dinsdag op Woensdag werden de ingezetenen van Zaandijk ten ongeveer half vijf uit hun slaap gewekt door brandgeroep. Het bleek dat de kruideniers-winkel van den heer J. H. Westendorp in volle vlam stond, zoodanig, dat aan blusschen geen denken was. Aangewakkerd door een sterken wind en de groote hoeveelheid brandbare stoffen in genoemd perceel aanwezig, stond ook dadelijk het belendende perceel van den heer Schleeper in brand, dat mede geheel verwoest werd. Het vee van S. kon bijtijds gered worden, doch overigens hebben de bewoners der beide perceelen niets kunnen redden. Goede hulp werd verleend door de brandweer van Koog aan de Zaan en Wormerveer. Al het verbrandde was verzekerd.

De oorzaak van het onheil is vooralsnog niet bekend.

1899. 13 Mei. Zaterdagmiddag bij het kortstondig doch betrekkelijk hevig onweer, is te Zaandam de bliksem geslagen in den molen „de Hondeman," staande aan 't Kalf, toebehoorende aan D. Groot. Er ontstond een begin van brand in de kap, hetwelk echter nog tijdig gebluscht kon worden door het krachtig optreden van den Kalver brandweer. Eveneens sloeg den bliksem in de watermolen „Het Leven," aan het Zaandijkerwegje te Zaandijk. Van een der roeden werden splinters afgeslagen en een eind weggeslingerd. Ook de romp en de kap werden beschadigd, terwijl in een pottenkast alles aan stukken was. Het binnenwerk der molen bleef on-

gedeerd. In een oogwenk waren vijf spuiten aanwezig, 3 van Zaandijk 1 van de Koog en de zuiderspuit van Wormerveer. Door het krachtdadig optreden werd de brand spoedig gebluscht en de schade tot een minimum beperkt.

1899. 17 Mei. In den nacht van Dinsdag op Woensdag ongeveer kwartier over twee, brandde in de Czaar-Peterstraat te Zaandam een huis af, bewoond door den heer F. Het huis behoorde aan den heer P. W. Kersten. Van den inboedel werd niets gered. De heer F. was verzekerd, doch eenige zijner comtnensaals, die niet verzekerd waren, hebben door den brand veel schade bekomen.

1899. 29 Juni. Donderdagavond half twaalf, ontstond boven de kruidenierswinkel van den heer van der Goot in den Damstraat te Zaandam, op den zolder brand. In korten tijd was men het vuur echter meester, zoodat er wel veel waterschade was, doch weinig brandschade.

1899. 1 Juli. Zaterdag verbrandde te Zaandam den molen „de Vrede" staande op 't eind van 't Hanenpad, toebehoorende aan de Maatschappij „de Eikenhouthandel" te Amsterdam.

Het onheil werd veroorzaakt doordat een slijpsteen sprong en een deel daarvan tegen een petroleumlamp aanvloog. Een ander deel van den steen raakte den slijper W. Duiverman, die er mee bezig was, zoo geducht, dat de man bewusteloos tusschen het brandende hout werd gevonden. De pelmolen „de Traanroeier" moest men in beweging brengen om de vonken af te houden. De Vrede was een der schoonste houtzaagmolens uit het Oostzijderveld.

31 Mei 1848 verbrandde op denzelfde plaats en ook onder denzelfden naam een dergelijke molen. Een der spuitgasten G. Heyn is door de spuit dermate aangereden, dat hij een been brak.

1899. 23 Juli. Bij het jongste onweder is te Westzaan de bliksem ingeslagen in den schuur, staande

achter de boerenplaats, bewoond door J. Schoen Jbz.

In korten tijd stond het getimmerte, waarin zich een partij boerengereedschappen, wagens hooi, varkeris en kippen bevonden, in lichte laaie. Aan redden viel niet te denken. Ongeveer een 150-tal kippen, alsmede eenige biggen, verloren hierbij het leven. Alles was verzekerd.

1899. 3 Aug. Donderdagmiddag 12 uur brak een hevige brand uit in de boerderij, bewoond door den heer J. Vethaak, op den Zuiddijk te Zaandam, waarschijnlijk ontstaan door hooibroei. De boerderij verbrandde totaal, terwijl ook het aangrenzende café Ouwejan in de asch werd gelegd. De tegenover gelegen perceelen van de rieeren Schoen, Bets en Hofsté werden zoowel door brand- als waterschade erg gehavend.

18Ö9. 7 Aug. Verbrandde te Zaandam de boerderij met woning, schuur, stallen en 2 klampen hooi van den heer Gijsbertus van den Boogaard. De levende have kon gered worden, van den inboedel kon nagenoeg niets gered worden. Den brand, die door hooibroei ontstond, brak ten half zeven uit.

1899. 26 Sept. Dinsdagavond ongeveer tegen 11 uur, sloeg de bliksem in den kapitalen pelmolen „de Rozenboom" van de firma J. Zwaardemaker Hz., te Zaandam. Den geheele molen, alsmede een daaraan grenzend pakhuis, verbrandden geheel en al. Niets is gered, wegens de absolute afwezigheid van bluschmateriaal, dat, om welke reden dan ook, nog van Zaandam, nog van Oostzaan, op welks grondgebied de molen stond, op de plaats des onheils aanwezig was. Gelukkig is de schade door assurantie gedekt.

1899. 11 Oct. Woensdag, 's avonds ongeveer 7 uur, verbrandde te Krommenie het schuurtje der Vuurmakers. Dit is al meer gebeurd, en is alweer een schadepost voor den vereeniging van werkverschaffing.

1899. 13 Oct. Door het inslaan van den bliksem verbrandde

Vrijdag in de Wormer, de verfmolen „de Uil," toebehoorende aan den heerjb. Latenstein te Zaandijk.

1899. 13 Oct. Een treurig onheil is Vrijdag te Krommenie, 's avonds elf uur, door het hevig onweer te weeg gebracht. De papiermolen „de Mol", sedert korten tijd aan den heer H. Schotte toebehoorende, is door den bliksem getroffen en, in weerwil van krachtige hulp door de ijverige brandweer, geheel in de asch gelegd, Van het bijgebouwde bleef slechts weinig ongedeerd. De molen was nog niet verzekerd, 't Is dus een zware slag voor den eigenaar en zijn familie. Daar zijn eronder, die jaren arbeids achter den rug hebben en nu nog op hun ouden dag gebrek zullen moeten lijden, als niet de liefdadigheid tusschen beiden komt.

1899. 13 Oct. Vrijdag ongeveer 11 uur, kwam het dorp Westzaan in rep en roer, op het geroep van brand. De watermolen „de Guit", aan de Nauërnasche Vaart was door het hemelvuur getroffen. Zoo spoedig mogelijk waren de gemeentespuiten op het bedreigde punt en begonnen den strijd tegen 't zoo gevaarlijk element. Het mocht der brandweer echter niet gelukken de overwinning te behalen. De molen en het belendende woonhuis werden een prooi der vlammen, wel wist men een nabijzijnde klamp hooi te behouden. Naar we vernemen, was de molen eigendom van den polder Westzaan, voldoende verzekerd. In zijn plaats zal echter geen nieuwe verrijzen. Men zal waarschijnlijk eerst beproeven of het stoomgemaal „de Soeteboom" de taak van „de Guit" er bij, kan vervullen. Slaagt deze proefneming niet, dan zal wel andere raad geschaft worden.

Deze 3 branden van 13 October, waren op 't zelfde uur door 't bliksemvuur ontstaan.

1899. 12 Nov. Zondagavond ongeveer tien uur, brak er een binnenbrand uit in de schuur van den heer K. Verdonk op het Jan Bestevaerspad te Koog aan de Zaan. In een oogenblik

waren een drietal spuiten der gemeente opgedaagd. Hoewel de schuur van binnen geheel is uitgebrand, wist men het gevaar tot dit perceel te beperken.

1900. 20 Jan. Omstreeks drie uur hedenmiddag werd de brandweer gealarmeerd voor een uitslaanden brand op den Zuiddijk te Zaandam tegenover het Kattegat, waar het woonhuis van Isaak de Jong in lichte laaie stond. Het gebouwtje brandde tot den grond af, van den inboedel kon niets gered worden. De belendende perceelen ter weerszijde, de hooibergplaats van P. Ouwerijk en het woonhuis van C. Westveen bekwamen veel brand- en waterschade.

1900. 16 Febr. Vrijdagavond omstreeks halftien, brak brand uit in den vroegeren doppenmolen, thans tot koffiestroopbranderij ingerichten molen „De Cacaoboon" te Westzaan, toebehoorende aan de firma A. Dekker Kz. Aangewakkerd door den feilen wind, stond de molen weldra in lichte laaie en vreesde men zelfs een oogenblik voor den naastbijstaanden papiermolen „De Schoolmeester," waarop dan ook water werd gegeven. De vonken woeien zelfs tot aan de pelmolen „De Veenboer." „De Cacaoboon" is tot aan den grond toe afgebrand. Oorzaak onbekend. Behalve de spuiten van Westzaan, rukten ook die van Koog en Zaandijk uit.

1900. 10 Maart. Hedennacht omstreeks 2 uur brak een felle brand uit in de timmerschuur en schepenmakerij van den heer Berghouwer, aan den Zuiddijk te Zaandam. In korten tijd was alles verteerd en had de inmiddels aangerukte brandweer moeite een aangrenzend woonhuis te behouden.

1900. 10 Juni. Zondagavond juist middernacht, zette de torenklok te Wormerveer de twaalf slagen voort met haar geklep. Op het noordeinde was brand uitgebroken in een woning waarvan de bewoners te Krommenie kermis vierden, ook de naaste buren waren afwezig. Het vuur greep vrij snel om zich heen, zoo

bekende oorzaak stond n.1. een schuur, toebehoorende aan een zekere Nieuwenhuis, wonende op den Hoogendijk, zeer spoedig in lichte laaie, gevolgd door een daaraan grenzende schuur, achter het perceel van den heer H. Consenheim. Door spoedig aangekomen hulp van de brandweer, was men den brand spoedig meester.

1900. ? Bij den heer A. Schipper, Westzijde Zaandam, ontstond brand in een orgel door onbekende oorzaak, waardoor 12 orgels beschadigd werden door het vele water ter blussching.

1900. 18 Nov. Zondag omstreeks middernacht, brak een hevige brand uit in „Het Wapen van Wormerveer", bewoond door W. Veenis. Het perceel is bijna geheel uitgebrand. Niettegenstaande den hevigen wind, konden de belendende perceelen gespaard blijven.

1900. 19 Nov. Verbrandde te Zaandam, Westzijde, het perceel van den heer K. Bakker. De brand was ontstaan door het omvallen van een petroleum-lichtje. De brandweer, die spoedig ter plaatse was, slaagde er in het huis te behouden, hoewel het van binnen geheel uitbrandde. Ook de naburige hoedenwinkel van Mej. D. C. Groot, brandde vrijwel uit. Het water deed aan het weinige nog overblijvende proote'schade.

1901. 17 Febr. Zondagmorgen juist ten half acht, het uur waarop men gewoon is de klok te hooren luiden, hetgeen aanvankelijk vele inwoners in de war bracht, brak te Zaandam brand uit in de stoomhoutzagerij „de Onderneming" van de firma H. Sirnonsz & Zoon, in het Westzijderveld aan het Papenpad. Men bespeurde pas dat in genoemd perceel brand was, toen de vlammen reeds uit het dak sloegen van de zagerij. Hoewel alle middelen voorhanden waren (de fabriek is aan alle zijden door houten schuren omgeven en op het terrein lag een groote voorraad hout opgestapeld) voor een snelle verspreiding van het vuur, te meer daar de fabriek

door hare ligging, omringd van water, moeilijk te bereiken was, mocht het den brandweer gelukken door haar spoedig en flink optreden den brand te beperken tot de zagerij. Oorzaak is tot heden onbekend. De schade is door verzekering gedekt.

1901. 25 Febr. In den nacht van Zondag op Maandag, ongeveer 2 uur, was weer het vernielend vuur de oorzaak, dat tal van ingezetenen te Zaandam, uit hun diepe slaap werden opgeschrikt. Een felle brand, wij zouden bijna zeggen, zoo'n ouderwetsche, was uitgebroken in een perceel, aan den Zuiddijk.

Al in den beginne liet zich aanzien, dat niet alleen het perceel, bewoond door A. J. Makkes met vrouw en zes kinderen, een prooi der vlammen zou worden. Deze personen werden door de politie nog juist bijtijds gewekt. Zij moesten in nachttoilet het huis verlaten en vonden een onderkomen in het politiebureau. De vrouw van den logementhouder wilde nog iets uit het café beneden redden, zij werd bedwelmd en in deze positie gevonden door een politieagent, die haar naar buiten moest brengen. Hij had evenwel niet gerekend op het „lieve" keesje, dat door deze ongewone handelwijze, buiten zichzelve van woede geraakte, wat hij op gevoel- en kenbare wijze deed blijken. Keesje bewerkte de beide broekpijpen van den dienaar van Heiligen Hermandad en een pand van zijn jas op een wijze, als men dat van bijtende viervoeters gewoon is.
Wij zonden door deze honden-historie bijna van ons, chapiter afraken. De brandklok klepte intusschen onafgebroken door, zoodat weldra een twaalftal spuiten ter plaatse en twee brandkranen in werking gesteld waren.

Als men bekend is geweest met den bouw der aangrenzende perceelen, verwondert men zich beslist niet, dat ook de manufacturenwinkel des heeren Walch door het vuur verteerd werd. De vlammen grepen verwoed om zich heen, ook de heer Walch met zijn

gezin wist zoo goed als niets te redden.

De slagerswinkel van den heer v. d. Werve en den bekende tabakszaak van den heer Köhne bekwamen beide aanzienlijke vuur- en waterschade. Ook het tegenover gelegen perceel café „de Beurs"van den heer Labohm. Alle ruiten sprongen. De schade aan de perceelen is door verzekering gedekt. De brandweer had een moeilijke taak, die zij evenwel glansrijk volbracht.

Het onheil had nog als gevolg, dat een zekere K. achter slot en grendel gebracht moest worden. In de slagerij werden door hem een paar zijden spek, wat lever- en boterhammenworst ingepalmd. Hij verleende dus blijkbaar zijn hulp door het leegmaken van den winkel te bespoedigen, wat door eigenaar en politie minder geapprecieerd werd. Het vleesch werd bij zijn moeder in beslag genomen en aan K. logies verleend.

1901. 21 April. Zondagmiddag, omstreeks 2 uur, ontstond brand in den boerderij van B. Suurborg, op het Blauwe Arendspad te Zaandam. De hooiberg en de koestal werden een prooi der vlammen. Het woonhuis en een aangrenzend perceel hadden veel brand- en waterschade. Het vee is nog bijtijds gered, behalve 2 kalveren, die in de vlammen zijn omgekomen. Oorzaak onbekend. Alles was verzekerd.

1901. 22 April. Te Zaandam ontstond Maandagmorgen een begin van brand bij den heer Hollebeek in de Oostzijde, welke echter spoedig werd gebluscht.

1901. 26 Juni. De bakkerij van den heer Witkamp, staande aan de Goudastraat te Wormerveer, brandde Woensdagavond te 11 uur geheel uit. De belendende perceelen bleven gespaard. Als eene bijzonderheid vernam men, dat de klok van de Herv. kerk aan het Noordeinde eerst tegen half 12 begon te luiden.

1901. 29 Juni. Ontstond brand te Koog aan de Zaan, gelukkig een zeldzaamheid, doch Donderdagmorgen te ongeveer één uur had hier een

ernstige brand plaats. De broodbakkerij met woonhuis van den heer G. Hille stond omstreeks dien tijd in volle vlam. De bewoners konden, daar het vernielend element hen verraste, slechts met moeite zich het leven redden door uit een raamkozijn een uitweg te zoeken. Ook werd een inwonend bediende gelukkig den vuurdood bespaard door uit een raam te springen, waarbij hij geen letsel bekwam.

Van den inboedel kon niet veel worden gered, doch de heer Hille mocht het genoegen smaken zijne boeken en andere waarden bijtijds in veiligheid te brengen.

Omtrent de oorzaak van den brand is, voor zoover wij weten, niets met zekerheid bekend. De schade wordt door verzekering gedekt.

1901. 26 Juli. Onweer en brand. Hedenmorgen 12 uur kwam dan toch de bui, reeds zoolang verwacht. Het plotseling verschijnen vermeerderde nog de hevigheid. Een ontzettend weerlicht fietste voor de oogen en een knetterende donderslag volgde in een ondeelbaar oogenblik. Nog een tweede, een derde en een vierde slag volgden, doch geen enkele gelukkig was zoo overweldigend.

Het kon bijna niet anders of de bliksemstraal had zijn slachtoffer gevonden. Een paar minuten later riep de klok kleppend onder een stortbui de brandweer ter hulpe op voor een brand in haar onmiddellijke nabijheid. Het pakhuis van den heer Karskens in de Peperstraat te Zaandam stond in vuur en vlam. Aan redden viel niet veel te denken. De bergplaats brandde af. Hoewel de brandweer spoedig aanwezig was en bijgestaan werd door de motorbrandspuit, brandde ook het nabijzijnde huis van Waals uit. Mede kregen tamelijk schade het tweede pakhuis van den heer Karskens, de belendende perceelen en een groote partij vaten, ook gingen 5000 kilo vet verloren. De heer Karskens zelf werd tijdens het inslaan ge-

troffen, doch was ongedeerd.

1901. 31 Juli. 's Avonds ongeveer 11 uur ontstond in dè bakkerij „de Vlijt" bij den Stationsweg te Koog aan de Zaan een begin van brand, die al heel spoedig in zijn vaart gestuit werd. Zoo men meent, is dit de derde maal.

1901. 18 Oct. 's Middags ontstond brand in de timmerschuur van de firma Schuddeboom & Ten Pierick te Westzaan. De schuur brandde geheel af, terwijl het op eenige meters afstand staand woonhuis gespaard bleef, doch zeer veel waterschade bekwam.

De brand ontstond door het overkoken van een pot met lijm.

1901. 10 Nov. Des morgens brak te Zaandam een onbeduidend brandje uit bij den slager Carbaat, doch werd spoedig met behulp van een brandkraan gebluscht.

Des avonds echter ongeveer te half zes woedde een hevige brand aan het Rustenburg in de boerderij van den heer C. Russelman.

Wegens den sterken wind liepen al dadelijk de naastbijgelegen perceelen gevaar en hoewel er met elf spuiten gewerkt werd, brandden een viertal woningen geheel af, twee brandden voor een groot deel uit, terwijl nog andere perceelen òf brand- öf waterschade bekwamen.

1901. 17 Nov. Tegen één uur in den middag ontstond te Wormerveer brand in een der schuren van het Werkhuis, staande op het Sluispad. Weldra waren de spuiten aanwezig en kon de brand beperkt worden tot twee schuren. Een derde schuur, het verblijf der bestedelingen, kantoor en woonhuis van den directeur bleven behouden.

1901. 14 Dec. 's Morgens te zes uur brak brand uit in een bergplaats van galanterieën, toebehoorende aan de wed. H. van Wijngaarden te Zaandam.

1902. 19 Jan. Hedenmorgen even na half zeven ontstond door het vallen van een petroleumlamp een ernstige brand in de plakkerij van den heer L. Hille, fabrikant van papieren zakken op,

het Jan Bestevaerspad, (zoogenaamd Piet Tuinenpad) te Koog aan de Zaan.

Niettegenstaande de brandweer van hier, zoowel als van Zaandijk, spoedig ter plaatse aanwezig was, brandde het kortgeleden nieuw gebouwde perceel geheel af waarin tevens een zakkenhandel van den heer N. van Calcar is gevestigd, aan wien het huis behoort

Door den weinigen wind slaagde men er in, de belendende perceelen te behouden. Verzekering dekt de schade.

1902. 7 Febr. Maandagavond tegen half elf werd te Zaandam brandalarm gemaakt. Een groote schare belangstellenden bewoog zich door de Westzijde in noordelijke richting tot aan het Hollandschepad, waar de brandweer reeds bezig was met blussching van het vuur in perceel 2, gedurende het laatste jaar onbewoond en in eigendom behoorende aan den heer Kamphuis, Mr. metselaar alhier. Het perceel was verhuurd aan den groentenhandelaar^ den heer Metselaar. Het achtergedeelte, waar de brand was ontstaan, is geheel afgebrand en ongeveer 400 mud aardappelen en een partij groenten, zijn voor menschenvoeding onbruikbaar geworden.

1902. 3 Juni. „De Stad Utrecht", de speelgoederenfabriek der firma A. B. G. Verheul & Co., staande aan de Halstraat te Zaandam, werd hedennacht omstreeks twaalf uur door brand vernield. Daar het gebouw grootendeels van hout was, werd het een gemakkelijke prooi der vlammen. Verzekering dekt de schade.

1902 24 Juli. Aan den Westzanerdijk is Donderdag een huisje afgebrand waarin woonde de ongeveer 71-jarige visscher W. Kleine. De man, die vermoedelijk aan de tafel in slaap is gevallen, heeft waarschijnlijk een petroleumlampje omgeworpen, waardoor brand is ontstaan.

De ongelukkige werd na den brand geheel verkoold gevonden. Wegens den verren afstand kon de brandweer niet zoo spoedig ter plaatse zijn.

1Ö02. 14 Aug. In den nacht van Woensdag op Donderdag brak te Zaandam in het Oostzijderveld aan het einde van het Sluispad, een felle brand Uit, die op verren afstand zichtbaar was ert door het stille weer een werkelijk mooi schouwspel bood.

Te ongeveer kwart voor twee uur sloegen de vlammen uit het dak van de stoomhoutlagerij „de Morgenster" van de firma Huibert van de Stadt Cornsz.

In weinige oogenblikken stond het geheele gebouw in volle vlam. Waarschijnlijk is de brand ontstaan in de ronde zagerij, waarna het vuur zich heeft medegedeeld aan de onmiddellijk daaraangrenzende balkenzagerij. In de fabriek bevond zich een groote voorraad hout, waardoor de vlammen werden gevoed.

Te ongeveer drie uur was het gebouw tot den grond afgebrand, zoomede ook een schuur met hout gevuld. Op dat uur kon het gevaar voor uitbreiding als geweken worden beschouwd.

Groote schade werd voorts toegebracht aan eenige stapels hout in de omgeving van de fabriek. De motorboot verleende bij deze brand ook haar diensten; jammer dat zij zoo laat ter plaatse verscheen. De schade wordt gedekt door assurantie, het hout was verzekerd op beurspolis, de fabriek in eene onderlinge verzekering, z.g. papiermakerscontract.

1902. 28 Aug. Des avonds omstreeks l(X'/2 uur werd de Stoomzagerij en Schaverij van den heer C. Bon te Zaandam aan de Wcstzanerdijk een prooi der vlammen. De fabriek werkte nacht en dag en is door het heetloopen der werkas in brand geraakt. Hoewel alles was verzekerd is het voor het personeel pl.m. 70 personen voorzeker geen voordeel.

1902. 11 Sept. Woensdagmiddag omtrent 4 uur brak te Zaandam brand uit in den kruidenierswinkel van den heer J. Ris aan de Damstraat. Door spoedig aangerukte hulp bleef het tot een

binnenbrandje beperkt.

1902. 17 Sept. Te Zaandam brandde aan het Schapenpad des nam. omstreeks 2 uur de timmerschuur van den heer P. de Vries Gz. met houtbergplaats tot den grond toe af. Alles was laag verzekerd, 't Gereedschap van 2 der knechts geheel niet.

1902. 8 Nov. Zaterdagavond ontstond brand in de Stoomhoutzagerij „Voorwaarts" van de heeren Cs. Vis & Zoon. Hoewel zij zich vrij ernstig liet aanzien werd zij toch spoedig, dank zij het flink optreden der brandweer, ook die van Koog a. d. Zaan in haar vernieling gestuit.

1902. 17 Nov. In het midden van den nacht werden de plaatsgenooten gewekt voor een hevigen brand op de Zuidelijk te Zaandam. Aangekomen in het Café van den heer J. Huisman waren echter in zeer korten tijd ook de perceelen van J. Huisman (In bruiloftsartikelen) en de slagerij van J. G. Schoen door het vernielend element verwoest, terwijl de daaraan belendende perceelen van de Wed. Kerkhoven en B. Schoen schade werd toegebracht.

1902. 18 Nov. In den nacht van Dinsdag op Woensdag, omstreeks half vier brak te Zaandijk een hevige brand uit in de papiermolen „de Vergulde Bijenkorf" van de heeren Gebr. de Jong te Westzaan. Acht brandspuiten van Zaandijk, Koog a. d Zaan en Westzaan waren aanwezig, doch door den hevigen wind uit het Noord-Oosten en het sterk vriezend weder, waardoor het water in de slangen bevroor, brandde zij geheel af.

1903. 5 Jan. Zondagavond even na twaalf uur brak te Zaandam brand uit in het perceel van bruiloftsartikelen, sigaren, wijnen enz. van den heer Broekman aan het Rustenburg, hoek Gedempte Gracht.

De bewoners waren allen den geheelen avond afwezig geweest.

Behalve eenige schade aan de belenden bleef de brand tot een perceel beperkt,

1903. 4 April. Des avonds 9'/$_2$ uur werd te Zaandam brand ontdekt in de smederij van den heer Jn.

Sombroek, tegenover de Gasfabriek. Spoedig toegeschoten hulp mocht haar echter in den voortgang stuiten en behoefde de inmiddels aangerukte spuit geen dienst te doen.

1903. 5 April. Hedenmorgen te ongeveer 15 minuten over vijf uur, werden de ingezetenen van Zaandijk en Koog'aan de Zaan gewekt door het luiden der klok en geroep van brand, welke bleek te heerschen in den Verfmolen „de Valk" van den heer Jb. Latenstein aldaar.

Aangewakkerd door hevigen Noordwesten wind werd zij geheel een prooi der vlammen.

1903. 16 Aug. Te Zaandam bij F. Walst aan het Ameland ontstond Zondagmorgen ongeveer kwart voor zeven brand, veroorzaakt door een petroleumstel. Binnen korten tijd was het houten gebouw een prooi der vlammen. Het perceel bestond uit een koffiehuis, een winkeltje en de woning van Walst. Deze was verzekerd. Het belendende huis van Stolp bleef behouden, doch kreeg veel schade. Stolp was niet verzekerd. Zijn huis behoorde aan den heer D. Braak.

1903. 6 Sept. Maandagavond omstreeks half twaalf ontstond er brand in de Linoleumfabriek der firma Sijpestein te Krommenie.

In een oogwenk waren de spuiten bij den brand met voldoende manschappen, maar vermochten tegen het woedend element niets uit te richten. De stoomspuit van Wormerveer verleende ook assistentie. De belendende Machinale Garenspinnerij, die in den aanvang werd bedreigd, wist men te behouden. De fabriek zelf is met haar geheelen voorraad linoleum, dat in de droogkamer aanwezig was, geheel uitgebrand, het machinegebouw werd gespaard. Het verbrandde was verzekerd.

1903. 10 Sept. Als een gevolg van het onweder, dat in den nacht van Vrijdag op Zaterdag boven de Zaanstreek woedde, ging de molen „de Matsman," te Koog a. d. Zaan, eigenaars de heeren Gebr. Groot, in vlammen op. De molen verbrandde geheel. Een groote schade voor

de eigenaars, wijl de verzekering niet van dien aard was, dat zij gedekt zijn.

Te Westzaan werd de molen „Het Prinsenhof"[1] getroffen. Wel ontstond er brand in de schuur, doch de molen zelf werd behouden.

1903. 3 Oct. Hedennacht verbrandde te Wormerveer de Wasch-, Bleek- en Strijkinrichting van den heer K. Hartog, die tot den grond afbrandde. Verzekering dekt de schade.

1903. 11 Dec. Vrijdagmorgen te ongeveer zes ure ontstond te Zaandam door onbekende oorzaak brand in den houtzaagmolen „de Poelenburg," staande aan het Weerpad, toebehoorende aan den heer J. Prinsze aldaar. De molen brandde geheel af, terwijl de schuren gedeeltelijk behouden bleven.

1904. 27 Jan. De wascherij van den heer C. Hagenaar op het Blauwepad te Zaandam werd Woensdagavond omstreeks 10 uur door een binnenbrand geteisterd. Door de spoedige hulp van de brandweer werd het vuur weldra bedwongen. Eenige wasschen gingen verloren. De eigenaars zullen evenwel geen schade lijden, wijl alles verzekerd was.

1904. 10 Febr. Aan Halersbroek te Zaandam is hedennacht half één een woonhuis met schuurtje van Jan Schleeper door onbekende oorzaak tot den grond afgebrand.

1904. 11 Mrt. Te ongeveer 4 uur hedenmorgen, schijnt er vuur ontdekt te zijn in de bergplaats voor brandstoffen van de firma Bolding aan de Westzijde te Zaandam. Weldra nam de brand zulke uitbreidingen aan dat het gebouw van de heer Bolding en de daarboven gelegen sigarenfabriek van de heer Kaan een prooi der vlammen werden. Het was een vuurzee. De brandweer slaagde er gelukkig in de aangrenzende drukkerij van den heer K. Blees Gz., voor vernieling te vrijwaren. De brandschade heeft zich bepaald tot zolder en dak, hoewel de waterschade in dit perceel zeer belangrijk is te noemen.

1904. 28 Mrt. Maandagavond ongeveer negen uur ontstond

er brand in de Eerste Nederlandsche Fabriek van Traan- en Vischguano „De Lofodden" van den heeren Molenberg & Dekker aan den Zuiddijk te Zaandam. De brandweer wist door haar flink optreden het vuur te bedwingen, zoodat alleen het bovenste gedeelte van de Traankokerij vernield werd.

1904. 5 April. Dinsdag omstreeks 12 uur brak te Zaandam brand uit in het zaadpakhuis der firma J. C. de Haan & Co., (vroeger de firma H. de Haan & Zn.) Spoedig stond het geheele pakhuis in lichtelaaie, waarbij den Westenwind niet weinig medehielp.

Het belendende pakhuis „De Roomolen," des heeren H. Dekker Jr. werd mede een prooi der vlammen. Naar men ons meldt, bevond zich in bovengenoemd pakhuis 256 last graan en verder nog groote hoeveelheden rijst, pelmeel enz., hetgeen aan andere heeren behoorde, daar de heer Dekker enkele deelen van het pakhuis verhuurde. Het huis ten noorden van het pakhuis van de firma de Haan & Co., bewoond doorG. Brinkman, handelaar in brandstoffen, werd ook aangetast. Aan den Zaankant werden een tweetal woonhuizen aangetast, toebehoorende aan den heer K. Kan. Deze huizen werden bewoond door A. Wijnberg, zakkenmaker, J. Bruin en A. Vogel, olieslagers en door de Wed. Briel, welke huizen bijna geheel werden verwoest, zoowel door het vuur als door waterschade.

De motorboot was natuurlijk ook aanwezig en het moet gezegd werden, dat deze excellent werkte. Ongeveer 3 uur was men den brand meester. Dat de brand over zoo eene groote oppervlakte woedde is niet alleen aan den sterken wind te wijten, doch ook aan het feit, dat alle gebouwen van hout waren. Slechts een gezin was niet verzekerd, doch men kon nog bijtijds de inboedel in veiligheid brengen.

1904. 17 April. Alweer brand! Zoo langzamerhand kunnen we iedere week een brandkroniek openen

van deze gemeente, 't Zit tegenwoordig in de lucht, terwijl de oorzaken van die branden in de diepe duisternis liggen. Een der bladen schrijft, „Zaandam heeft weer eens brand", een klein bewijsje, dat we buiten eenigszins „in de gaten" gaan loopen op dit weinig roemrijk gebied.

Eerst begon het Zondagavond met een brand in den lichttoren aan den Hoogendijk te Zaandam, die spoedig tot het verleden behoorde, zonder veel schade aan te richten. Te ongeveer 8 uur liep het letterlijk in de papieren en bleek het vuur te woeden in de drukkerij der firma Leeuwerink & Van Dijk, gevestigd in het van hout gebouwde pakhuis „Beekma" aan de Rozengracht alhier. In eigendom behoort het aan den heer M. Dekker Jz , die de bovenverdieping gebruikte voor bergplaats van touw, dekkleeden en vele zeilen. Begrijpelijkerwijze viel er door het vele brandbare goedje niet veel te redden en brandde het perceel zoo goed als geheel af. Alles was op beurspolis verzekerd. De belendende houten perceelen bekwamen ook veel schade. De nauwe passage bij het terrein vergemakkelijkte deze Zondagstaak der brandweer niet.

Het ongewone uur, waarop in de drukkerij de brand uitbrak, gaf de politie aanleiding den firmant Van D. in hechtenis te nemen. Deze was Zondagnamiddag in de drukkerij geweest. Het parket te Haarlem deed hem reeds Maandag weder op vrije voeten stellen, wijl het geen termen vond hem langer in bewaring te houden.

1904. 5 Juni. Zondagavond om twaalf uur werd te Koog aan de Zaan brand gearlameerd. Spoedig bleek dat de oliemolen „De Munnik" van de firma Jb. Kluijver & Zoon in lichtelaaie stond. Van 5 Mei af was de molen gaan staan en na dien tijd had hij bijna niet meer gemalen.

Hoe is het mogelijk, dat de molen op zoo'n vreemden tijd kon verbranden! Zaterr

dag was de blokmaalder, de heer C Vet nog in den molen geweest en had alles in orde bevonden.

Niet onaardig is het dat er van de pl.m. 1300 koeken niets meer te vinden was. Vier jaar geleden is de molen nog geheel nieuw gedekt. Het aangrenzend pakhuis van den heer Alva, „Indisch Welvaren" werd mede een prooi der vlammen. Het bevatte ongeveer 80.000 zakken en balen van de firma Hk. de Boer Jbz.

De molen was voor *f* 4000 verzekerd en de inhoud voor *f* 1000. Is het niet te betreuren dat de molens op zoo eene vreemde manier verdwijnen? De eenige oliemolen op de Koog is nu nog de Pink.

1904. 27 Juli. Te Zaandam verbrandde de oliekokerijen van de firma Jb. Vis Pz., 2 kuiperijen en 3 pakhuizen, ontstaan door het overkoken van een bak standolie. De gebouwen bevatten partijen lak, vernis en bovendien 60.000 kilo lijnolie, wat alles in vlammen opging. Van de kuiperij van den heer Karskens werd een groot gedeelte der vaten gered, daar deze nog tijdig in de Zaan |waren geworpen.

1904. 6 Aug. Zaterdagavond ontstond een begin van brand bij den heer H. Koppies, winkelier aan de Spoorstraat te Koog aan de Zaan. De waterschade was vrij wat grooter dan de brandschade, welke, naar men meent, op de vliering door broeiing was ontstaan. Huis en inboedel waren verzekerd bij de Zaanl. Ass. Compagnie, terwijl winkel en neringzaak door den heer H. Jan de Boer waren verwaarborgd bij de Maatschappij, die hare kantoren heeft gevestigd te Nieuwe Niedorp en Amsterdam.

1904. 4 Sept. Zaterdagnacht 1 uur ontstond te Zaandam brand in de Oostzijde bij de Ie valdeur in de brood- en koekbakkerij der firma Wed. Abercrombie. De bewoners lagen te bed toen een voorbijganger het vuur gewaar werd. Nog intijds, ook een tweetal kinderen

die aan de mazelen lagen, konden gered worden. Van het geheele pand bleef niet veel meer over dan de muren, terwijl de belendenden tamelijk waterschade beliepen.

1904. 9 Sept. Donderdagavond ongeveer 8 uur sloegen met volle kracht de vlammen uit het achterste deel der slagerij van de heer P. J. C. v. d. Werve, aan den Zuiddijk te Zaandam. De heer v. d. Werve was nog een kwartier te voren in de rookerij geweest, waar hij een lamp had laten staan. In het daar aanwezige zaagsel sliep de hond en men vermoedt dat deze de lamp omver geworpen heeft, waardoor de brand is ontstaan. Hoe het ook zij, het vuur greep danig om zich heen en het liet zich dadelijk aanzien, dat er voor de brandweer, die met de motorspuit en verschillende vrijwillige- en gemeentespuiten werkten, een aardig zaakje viel op te knappen.

De slagerij behoorde in eigendom aan den heer Van Dam te Utrecht. Het bovenhuis werd bewoond door den heer P. C. Lensselink, die afwezig was. Alles werd een prooi der vlammen.

Het belendende winkelhuis behoorde aan de heer W. Kieft. De heer D. Braak dreef daarin een sigarenzaak. Daarboven woonde de heer L. Walch. De achterzijde en het dak, zoo ook het inwendige, werd vernietigd, zoodat ook van dit perceel niet veel goeds meer over bleef.

Het achtergedeelte van het perceel des heeren R. Köhne werd ook even aangetast, doch werd behouden; de „Nieuwe Sluisbar" beliep een ten deele verbrand dak, doch had met den schoenwinkel van den heer Huibregts belangrijke waterschade.

De eigendommen en inboedels waren allen verzekerd. Na anderhalf uur was het vuur bedwongen.

1904. 25 Sept. Zondagnacht werd het woonhuis van A. P. C. Grongrijp, staande aan de Oranjestraat te Zaandam en toebehoorende aan Mej. Wed.

Blikslager, een prooi der vlammen, zoo goed als niets werd gered. De bewoners, man, vrouw en kind, konden zich nog bijtijds in veiligheid stellen, gewekt door het schreien van het kind. Verzekering dekt de schade.

1904. 14 Oct. Vrijdagmorgen te kwart over acht ontstond brand in de olieslagerij „de Liefde" van de firma J. Prins te Wormerveer. Als oorzaak vernamen wij het warm loopen van twee assen in de nok van de fabriek. Zoodra het vuur bemerkt werd, spoedde men zich naar boven, doch te laat. Het vuur had reeds zoo om zich heen gegrepen, dat langer verblijf levensgevaarlijk werd. Het gevolg was dan ook, dat in een oogenblik de geheele fabriek, oude en nieuwe, in lichte laaie stond en geheel verbrandde. De inmiddels aangerukte stoomspuit, de handspuiten en vooral die van „de Unie" wisten door hun flink en krachtig optreden de vele belendende pakhuizen te behouden en slaagde men er in beide machinekamers te redden, zelf zonder waterschade. De geheele fabriek de grootste aan de Zaan, was binnen de twee uur verbrand en laat niets dan de muren over. Door de dikke mist, nog versterkt door de rookkolom, was in de gemeente niet veel van den brand te zien.

Het geheel was verzekerd op beurspolis. Men deelde ons onder voorbehoud mede, dat de schade 2 ton beloopt.

1904. 14 Nov. Hedennacht ten ongeveer half twaalf, brak brand uit in het hôtel „De Nieuwe Zon", toebehoorende aan den heer J. Blaauw, Westzijde 110, Zaandam, 't Duurde vrij lang voordat de klok begon te luiden, na zoo'n langdurige rust! De brandkraanbedienaars en de brandweer waren spoedig ter plaatse, zoodat het vuur, dat zich zeer fel deed aanzien, binnen een goed uur was bedwongen en de brandschade zoo goed als beperkt bleef tot het bovenste gedeelte van genoemd perceel; dit brandde geheel uit.

De clou van het perceel 110, hetZaanhuis

met de Oud-Hollandsche kamer, werd behouden.

1904. 27 Dec. 's Avonds half tien werd te Zaandam brand ontdekt in het café-billard, annex slijterij aan de Stationsstraat, bewoond door den heer J. Offringa.

Het perceel brandde geheel af en de belendende perceelen kregen alleen waterschade. Niets werd gered. Oorzaak onbekend. Het gebouw was verzekerd voor *f* 5000.— en de inboedel voor *f* 2000.—.

Daar Offringa tevens sigarenmaker was, verbrandde ook een groote partij sigaren.

1905. 16 Jan. Maandagmorgen kwart over elf brak te Zaandam door onbekende oorzaak brand uit in het woonhuis van de bejaarde weduwe Vorster, in de Vischsteeg. De vrouw was uit werken. Het vuur werd ontdekt door het personeel van den heer Van Delft, banketbakker, en metselaars die in de nabijheid aan het werk waren. Toen zij de deuren opentrapten, sloegen de vlammen reeds met kracht naar buiten. Spoedig deelde het vuur zich ook mede aan de woning van de Wed. Wyma en daarna ook aan het huis van den overzetter Q. van 't Hof, dat door een smal straatje van het vorige perceel was gescheiden. Beide huizen brandden geheel af. De brandweer had bij het blusschingswerk niet alleen te kampen met de dikke rookwolken, doch ook met den vorst, waardoor dikwijls de zuigers van de pompen bevroren en met heetwater moesten ontdooid worden.

De heer van Delft bekwam waterschade. Voor zoover kon worden nagegaan, is alles verzekerd. Niets kon worden gered.

1905. 17 Mrt. Vrijdagmiddag kwart over twaalf brak brajid uit in de palingrookerij van den heer S. Goedhart te Koog aan de Zaan. Spoedig waren er eenige spuiten aanwezig, waarvan de bemanning het genoegen smaakte het gevaar tot genoemd perceel te beperken. De schade, ook door 't geen in 't gebouw aanwezig was, is niet onaanzienlijk.

1905. 23 Mei. In den nacht van Dinsdag op Woensdag j.l. omstreeks 1'/, uur ontstond brand in de, Stoomhoutwarenfabriek van den heer H. Valk te Westzaan. Een buurvrouw, die toevallig op was, zag van uit haar raam, dat de machinekamer bovenaan brandde, waarop haar man onmiddellijk den heer Valk en zijn gezin uit den slaap wekte en vervolgens met deze en de inmiddels toegesnelde omwonenden trachtte den brand, die het hevigst woedde in het ketelhuis, te blusschen, 't geen met vereende krachten gelukte. Daarna nam de inmiddels op het terrein verschenen brandspuit het blusschingswerk over. Omstreeks 3 uur kon alles inrukken. Het ketelhuis was geheel uitgebrand en de muren overal gescheurd, zoodat de schade vrij belangrijk was.

De fabriek was op beurspolis verzekerd. Oorzaak onbekend. De heer Valk had 's avonds *8'½* uur de ronde gedaan zonder iets te bemerken. Bovendien was zijn echtgenoote te half elf nog langs de machinekamer gekomen, mede zonder iets te bespeuren. Vermoed wordt dat dé krullen naast den ketel op een of andere wijze zijn ontbrand.

1905. 5 Aug. Tijdens een korte onweersbui welke Zaterdagmiddag te Zaandijk woedde, sloeg de bliksem in den molen „Het Herderskind" van de firma P. Donker & Zoon en richtte daar eenige schade aan, zonder echter brand te veroorzaken. Gelukkig werd geen der beide knechts, tusschen wien het hemelvuur doorschoot, getroffen.

1905. 6 Aug. Door onbekende oorzaak is Zondagnacht de krijtmolen „de Reinout" in het Westzijderveld te Zaandam, van de firma Breeuwer & Co. in brand geraakt. Hoe laat den brand uitbrak, is niet met zekerheid bekend. Toen de klokken begonnen te luiden, ongeveer half vier, stonden èn molen èn schuren reeds in lichte laaie, zoodat redding niet meer mogelijk was. Om die reden werd van de acht spuiten, die aanwezig waren, slechts

één spuit voor het blusschingswerk aangewezen. Gevaar voor uitbreiding bestond niet, omdat er geen belendende perceelen waren. Om half vijf verscheen ook nog de motorbrandspuit, die met twee slangen water gaf. Op verren afstand was de brand te zien, die door het kalme weer een mooie aanblik opleverde. Het terrein was voor de spuiten, die over twee hooge bruggetjes en over de spoorbaan haar weg moesten zoeken, moeilijk te bereiken. De molen, die vroeger als oliemolen dienst deed, is nog het eigendom geweest van den oud-burgemeester van Zaandam, den heer H. J. Smit. Alles was verzekerd.

1905. 26 Aug. Hedennacht te 3 uur 15 min. ging de brandklok te Zaandam; wijl nergens gloed te bespeuren was, bleven de meeste menschen rustig thuis, ja zelfs de spuitgasten haastten zich niet. Zij wisten ter nauwernood waarheen zij zich moesten begeven. Naar verluid was er brand op het Ameland. Doch spoedig bleek, dat het vuur woedde in de Stoomverf- en Vernisfabriek van de firma Oosterveld & Romein, staande aan Oostzijde en Zaan (de oude Cacaofabriek Holland). Het vuur greep snel om zich heen en legde nagenoeg de geheele fabriek in asch, zoodat niet veel meer dan 4 muren bleven staan. De brandbare inhoud droeg daartoe het zijne bij. Ook deelde het vuur zich mede aan de woning van H. Moester en aan het pakhuis „Kaashuis", waarin gort en meel, alles toebehoorende aan de firma Blans. De woning brandde gedeeltelijk uit, van het pakhuis alleen de zolder. Gort en meel kregen echter veel waterschade.

De oorzaak is onbekend, 's Avonds 7 uur was de fabriek verlaten en niets ontdekt. De heer Oosterveld had zelf gesloten. Vermoedelijk heeft het vuur lang gesmeuld. Assurantie dekt de schade, welke voor de fabriek met haar inhoud alleen reeds op 40 mille wordt getaxeerd.

1905. 6 Oct. Ongeveer zes uur hedenavond brak eert hevige brand uit in het Manufacturenmagazijn van de heeren Gebrs. Bischoff aan de Westzijde te Zaandam. Binnen korten tijd werd een groote massa water in het bran-, dende perceel geworpen, waardoor de brand alleen tot het bovenste gedeelte van het Manufacturenmagazijn beperkt bleef. Het benedengedeelte is natuurlijk door een enorme waterschade getroffen. Omtrent de oorzaak kan het volgende medegedeeld worden: een der bedienden was op den kapokzolder bezig een baal kapok te stoppen, toen hij door de duisternis overvallen werd. Hij streek toen een lucifer aan, stak het gaslicht aan en wierp den lucifer achteloos weg. Deze kwam in het kapok terecht, dat weldra lustig opbrandde. Pogingen om het vuur te dooven, mislukten. De gevolgen daarvan reeds boven vermeld.

Alles was tegen brandschade verzekerd.

1905. 12 Oct. In den nacht van Woensdag op Donderdag werd in Stoomzagerij der firma H. Simonsz & Zoon, „de Onderneming" aan 't einde van 't Papenpad in het Westzijderveld te Zaandam, omstreeks drie uur, brand ontdekt. Het terrein, waarop deze zagerij gelegen is, was voor de brandweer heel moeilijk te bereiken. Over de slooten zijn te smalle bruggen voor het berijden met de spuiten. Met behulp van vletten moest de brand bereikt worden.

Zoo spoedig mogelijk werd water gegeven doch inmiddels had het vuur zich door de geheele zagerij uitgebreid en verbrandde dit houten gebouw geheel.

Het ketelhuis bleef behouden, ook de machinekamer, onlangs van steen opgetrokken en van de zagerij door ijzeren deuren afgesloten, beliepen ook geen waterschade. De naburige houtloodsen en voorraden werden niet aangetast. De werklieden waren den vorigen avond zes uur heengegaan. De oorzaak is niet bekend. De schade werd

door verzekering gedekt bij de „Nationale Onderlinge Waarborg-Maatschappij tegen brandschade voor Houthandelaars en Houtkoopers" te Amsterdam.

17 Februari 1901 is ook deze Stoomzagerij verbrand.

1906. 23 Jan. Dinsdagmorgen te kwart voor zeven ontstond er brand in de machinekamer der Verffabriek van de firma Storm van Bentem & Kluijver te Koog aan de Zaan.

In de beginne liet het onheil zich vrij ernstig aanzien en sloegen rook en vlammen meters hoog boven het dak uit. De spoedig aangerukte brandspuit No. 2 wist het vuur echter meester te worden, zoodat de geheele fabriek benevens pakhuizen gespaard bleven. Oorzaak onbekend. De fabriek was op beurspolis verzekerd.

1906. 10 April. De veehouder J. Hollebeek in de Oostzijde bij de tweede valdeur te Zaandam, had even na tienen nog een kalfje — van nog geen halven dag oud — van eten en drinken voorzien, was daarna naar binnen gegaan om zich ter ruste te begeven. Pas was hij in een dommeling gevallen of hij werd weer wakker met een onbestemd gevoel, dat er iets niet in den haak was. De beesten in den stal stommelden ongewoon, terwijl het hem zelf scheen of de ademhaling werd belemmerd.

Bij onderzoek bleek hem dat er brand was uitgebroken. Spoedig stond hij op en met behulp van zijn echtgenoote die eveneens spoedig haar legerstede had verlaten, gelukte het 't bewuste kalfje en ook nog een tweede, levend naar buiten te brengen. De beestjes waren reeds bewusteloos. Aan verder redden van inboedel was niet te denken. Gelukkig waren de buren reeds ter hulp geschoten, die nog bijtijds het andere vee, waaronder 13 koeien, in veiligheid konden stellen. Het vuur was spoedig meester van het terrein, de geheele boerderij met woning en schuur brandde tot den grond af.

Ook het huis van K. Hollebeek, zijn vader, was reeds door het vuur aangetast, doch kon nog behouden worden, evenzoo een klanip hooi, die natuurlijk veel van het vuur en water heeft geleden. De oorzaak: men vermoedt, dat het kalfje, waarvan hier boven sprake is, de onschuldige oorzaak van het onheil is. Aan den wand in den stal hing een lamp aan een haak of spijker. Nu acht men het niet onmogelijk, dat door trappen van het beest de lamp van den wand is gevallen en in het hooi is terecht gekomen. Het laat zich gemakkelijk denken. De brand was reeds kwart voor elf uitgebroken. Toen de klokken luidden, was het ergste reeds gepasseerd. Van de spuiten behoefden slechts vier dienst te doen. De boerderij met het vee en de inboedel waren verzekerd, de hooimijt en een schuur onverzekerd.

Een zeer groot aantal nieuwsgierigen was ter plaatse aanwezig, waarvan echter niet weinigen te laat kwamen, toen de brand reeds beslist was,

1906. 17 April. Dinsdagnacht ten ongeveer 2 ure, ontstond te Wormerveer brand in de bakkerij, gelegen ten noorden van de Hervormde Kerk. Door den sterken wind aangewakkerd, deelden de vlammen zich weldra mede aan de kerk, waardoor deze nog vrij ernstig werd beschadigd. Met behulp van de stoomspuit wist men de kerk echter voor den ondergang te bewaren en bepaalde de brand zich tot een gedeelte van het noordelijk dak en waterschade in het westelijk deel van het gebouw. De koek- en banketbakkerij was van den heer T. Sanders.

1906. 17 April. Dinsdagmorgen ongeveer half tien brak te Zaandam brand uit in de timmermanswerkplaats van den heer J. Boon aan de Oranjestraat. Daar het perceel geheel van hout was opgetrokken, was het spoedig een prooi der vlammen en werden alle in voorraad zijnde deuren, kozijnen en verdere materialen verwoest.

De belendende perceelen, ook van hout opgetrokken kregen eveneens schade. Oorzaak is waarschijnlijk het spelen met lucifers. Alles was verzekerd.

1906. 6 Juli. Vrijdagnamiddag te half twee brak te Zaandam aan de Oostzijde een hevige brand uit in de grutterij van den heer B. Aten, welke geheel verbrandde. Gedurende eenigen tijd liet de brand zich zeer ernstig aanzien, daar alles meewerkte om het vuur voedsel te geven. Voor een groot gedeelte van hout gebouwd, oud en uitgedroogd, de aanwezigheid van vele droge grutterswaren, stroo enz., dit alles leidde, uitermate toe om het onheil te vergrootten. Het gelukte de brandweer echter de belendende perceelen te bewaren, maar ten koste natuurlijk van veel waterschade.

De motorspuit was ook aanwezig, doch zooals meer gebeurd, weigerde de dienst (!)

De oorzaak van den brand moet waarschijnlijk gezocht worden in het drogen van stroo op de eest.

Alles was op beurspolis verzekerd.

1906. 30 Juli. Maandagavond ongeveer half elf werd te Nauerna brand ontdekt in een boerenplaats aan de vaart, toebehoorende aan den heer W. van de Stadt Ez.

Het perceel was bewoond door twee gezinnen, die zich met moeite konden redden.

Daar het perceel van hout was opgetrokken en zeer verwijderd was, viel er aan blusschen niet te denken en brandde tot den grond af. Oorzaak onbekend.

1906. 2 Aug. Donderdagnacht kwart over twaalf ontstond te Zaandijk brand in de boerderij van den heer H. Schleeper. De koestal met daaraan verbonden schoenmakerij, werden geheel een prooi der vlammen, terwijl de hooiberg door brand en waterschade geheel vernield werd. Gelukkig was men den brand vrijwel meester, toen er een hevige wind opstak en was men dus voor uitbreiding gevrijwaard.

De perceelen waren verzekerd bij de firma Koning & Boeke te Zaandijk.

1906. 5 Aug. Zondag ontdekte eenige inwoners brand ten huize van J. N., lantaarnopsteker, wonende in de Oostzijde te Zaandam. TJaar de bewoners naar Haarlem waren, verschaften zij zich door een raam toegang en slaagden er in het vuur met een paar emmers water te dooven. Een ingesteld onderzoek bracht aan het licht, dat het bed en de linnenkast in brand stonden, terwijl laatstgenoemd meubel ongeveer 2;/, M. van het bed verwijderd was. Op grond daarvan werd door de politie tegen het echtpaar N. proces-verbaal opgemaakt, wijl vermoed werd, dat hier aan opzettelijke brandstichting moet gedacht worden. N. en zijn vrouw ontkennen echter aan genoemd misdrijf schuldig te zijn.

1906. 5 Aug. Namiddag half vijf bemerkten eenige voorbijgangers rook in de Zeepfabriek „De Adelaar", aan het Dijkje te Wormerveer, eigenaar de firma Jan Dekker. Zij verschaften zich toegang door het intrappen der voordeur en bemerkten tot hun schrik, dat achter in de fabriek bij het ketelhuis reeds een hevige brand woedde en er geen sprake was van blusschen. Spoedig had het vernielend element zich over de geheele fabriek over een oppervlakte van pi.m. 600 M^2 verspreid. Hemelhooge vlammen en ontzaglijke donkere rookkolommen stegen ten hemel, die de toeschouwers van heinde en ver deden samenstroomen. Al dadelijk bleek het, dat de brandweer alleen nuttig kon zijn voor de belendende perceelen, zooals de pakhuizen van de firma H. P. Pieper Zonen en de Stoomolieslagerij „de Toekomst" van de firma Bloemendaal & Laan. Door het omtrekken van een houtloods, toebehoorende aan Gebr. Gorter, en het geregeld nathouden der belendenden muren, wist men de omliggende perceelen te bewaren, waarvoor vooral de brandweer van Koog en Zaandijk een woord van lof toekomt. Door haar kranig

optreden zijn grooter onheilen voorkomen.

Bij het ontploffen van eenige vaten chloorkali werden verscheidene spuitgasten meer of minder gekwetst en verleende hier de verbandkist van de Koogerspuit goede diensten.

Als gewoonlijk oorzaak onbekend. Zaterdagavond had de laatste man de fabriek om 8 uur verlaten, sedert dien tijd was niemand er meer in geweest.

Alles was verzekerd. Wij hoorden een bedrag noemen van 1 ½ ton.

Naar wij vernamen heeft de firma Bloemendaal & Laan als blijk van erkentelijkheid de spuitgasten van de zooeven genoemde gemeenten, een som van *f* 100.— aangeboden.

1906. 8 Aug. Als „Dritte im Bunde" ontstond Woensdagmiddag te Zaandam begin van brand In de smederij van de firma Sombroek in de Westzijde, dat echter met behulp van de brandslangen der meubelfabriek van de firma Hermanus de Vries & Co., in zijn aanvang werd gestuit.

1906. 10 Aug. Te Koog aan de Zaan maalde de doppenmolen „de Elzenboom" Vrijdagmiddag te twaalf uur in brand, terwijl de eigenaar, de heer L. Melk van Zaandam, beneden in de hut zat op het middageten te wachten, dat door den jongen zou worden gehaald, begaf hij zich nog even in den molen en ontdekte een dikke rook. Direct spoedde hij zich naar boven en bemerkte dat de molen onder het malen in brand was geraakt in den kap. Onmiddellijk liet hij de vang neer, doch niettegenstaande dit was het niet meer mogelijk het onheil met emmers water meester te worden. Al heel spoedig brak het vuur aan alle kanten het lijf uit.

Langen tijd bleef de vuurgloed onder in den molen, terwijl het geraamte, dat zich nog omhoog wist te houden, zoogoed als geen vlammen meer vertoonde. Het scheen alsof de schuren behouden zouden blijven, doch na een poosje kon het achtkant de vernielende werking van de vuurtongen niet

wederstaan en stortte met donderend geraas ineen. Toen was het doodvonnis over de pakhuizen ook uitgesproken. Een dikke rook kwam van onder de pannen en in een oogenblik lekte van alle kanten groote vlammen het dak uit. Er ontstond een geweldige hitte, die de vele toeschouwers een eind terug dreef. Nog voor één uur was de geheele molen met den grond gelijk en alleen rookende puinhoopen duidden hare vroegere standplaats nog aan. Naar wij vernemen was de molen voor *f* 2000. - verzekerd. De lading, grootendeels doppen, van de firma Gebr. Groot te Zaandijk, was naar men zegt, zeer onvoldoend geassureerd.

En zoo is de Zaan weer een molen armer. Vermeld dient nog te worden, dat, niettegenstaande de molen een kwartier buiten de bebouwde kom der gemeente stond, er nog 4 spuiten aanwezig waren, op gevaar af van door de bruggen te zakken die in een meer dan slechten toestand waren.

1906. 31 Aug. Hedenmiddag te half één ontstond brand te Zaandam in de boerderij van den heer Jb. Oud aan de Oostzijde, tengevolge van hooibroei. De berg zou juist des middags nog gestoken worden, doch het vuur had zich eerder een weg gebaand dan men vermoed had. Hooiberg en stalling werden een prooi der vlammen. Daar het bladstil weer was, kon men gemakkelijk de belendende perceelen behouden.

De heer Oud was verzekerd bij Koning & Boeke te Zaandijk.

1906. 2 Oct. Dinsdagmiddag te kwart voor twee ontstond er te Zaandam weder brand in de lakstokerij van de firma Jacob Vis Pz. te Zaandijk.

Terwijl de werklieden bezig waren een ketel met lak van het vuur te nemen kwam op de een of andere manier, de brandbare vloeistof met het vuur in aanraking, waardoor de geheele hoeveelheid in brand sloeg. Een tweede ketel werd ook aangetast en zware rookkolommen stegen omhoog. Daar

het gebouw echter geheel van steen en ijzer opgetrokken was, werden de belendende perceelen behouden. De plaats des onheils werd direct door ijzeren deuren afgesloten.

De schade beloopt p. m. *f* 1400.—

«üIl molens

r

Oostzaan

1925. Den 4e Januari smorgens 7 uur. Zondag verbrandde het Stijfselfabriek den Arend. Het nieuwe gedeelte voor eenige jaren gebouwd is blijven staan

ff]

Oostzaan

21 augustus 1928 Dinsdag.
[illegible] woonhuis uit
gebrand M pieter J.
Zaandijk

'y November '9 Zaterdag
molenbrand Het Herderskind.

15 November 1928 Donderdag
verbrand het cacao fabriek
van boom.

+12 7/A

AANVULLINGSLIJST.

1891. 9 Juli. Des namiddags 3 uur ontstond er brand in den meel- en doppenmolen „de Haan" te Koog aan de Zaan, eigenaar de heer De Koning. Door de spoedige hulp der brandweer, bleef de molen behouden.

1891. 30 Juli. Den geheelen dag zwaar onweder, veel molens werden door den bliksem getroffen. De meeste schade bekwamen de molens „De Jager" en „de Duinmeier" te Westzaan. Ook sloeg de bliksem in den Oostzijder toren. Alles liep met kleine brandschade af.

1891. 29 Oct. Verbrandde te West-Knollendam een boerderij van den heer Verwer door hooibroei.

1892. 7 Mrt. 's Avonds half twaalf ontstond er brand bij F. Siffels te Koog aan de Zaan, op het Reëele-pad, doch door het krachtig optreden der brandweer, was men het vuur spoedig meester.

1895. 16 Aug. Verbrandde te Jisp een groote boerderij door hooibroei.

1897. 14 April. Ontstond er brand in de slagerij van H. Ouwejan te Zaandam.

1898. 9 Aug, Des nachts 12 uur ontstond er brand te Koog aan de Zaan in Café „de Tijd", eigenaar P. J. Vlind, die met behulp van eenige buren de brandspuit in werking stelde en zoodoende het vuur wist te bedwingen.

1898. 21 Sept. Des morgens 5 uur verbrandde te Krommenie een huis, bewoond door den heer De Roo, met het ongelukkig gevolg, dat een kind van 4 jaar in de vlammen omkwam.

1898. 14 Oct. Verbrandde in de Wijde-Wormer de doppen-molen „de Korenbloem" van P. de Vries te Zaandam.

1898. 16 Nov. Ontstond er te Zaandijk op het Guispad een begin van brand in een huis, bewoond door G. Dekker.

1899. 8 Sept. Verbrandde te Wormerveer een werkplaats van de scheepstimmerwerf van Verhoeven & Vis.

1900. 22 Nov. Verbrandde in den IJpolder te Zaandam, een schuur van P. Koome.

1901. 20 Mei. Verbrandde te Zaandam een zaagselschuur van den molen „de Tarweakker" Eigen. P. de Lange.

1902. 12 April. Verbrandde te Zaandam aan de Zeemansstr. een photografietent van den heer Boelsums.

1902. 2 Oct. Ontstond er brand in de timmerschuur van J. Huisman te Koog aan de Zaan. Door hulp van eenige buren was men het vuur spoedig meester.

1902. 16Nov. Ontstand er brand te Koog aan de Zaan, bij de Wed. Ten Hamsen v. d. Beek.

1903. 18 April. Ontstond er brand in de broodbakkerij van den heer Cornet te Zaandam, welke geheel uitbrandde.

1903. 21 April. Verbr. te Oost-Knolléndam een huis met 2 woningen.

1903. 23 Aug. Ontstond er brand te Zaandijk bij W. Iff in 't hooi.

1903. 27 Aug. Verbrandde te Zaandam de bergplaats van tuinbouwbenoodigdheden van den heer G. Kerkhoven, achter de Oostzijder kerk; het woonhuis bekwam veel schade.

1903. 27 Aug. Brand in het hooi aan de Kattegatterdwarsstraat-te Zaandam van den heer Kuijken; een spuit bedwong de vlammen.

1903. 27 Nov. Verbr. te Zaandam op den Zuiddijk een broo'd- en koekbakkerij van S. van Vliet. Aangekomen door gloed stoken.

1903. 31 Dec. Binnenbrand bij den heer J. Zwart te Zaandam.

1904. 21 Sept. Ontstond er brand op de Spoorstraat te Zaandam, bij de Wed. Blans, een kamer brandde geheel uit.

1905. 6 Jan. Ontstond er brand op 't Haalersbroek te Zaandam, in een huis, waarvan de bewoners afwezig waren. Door eenige kerkgangers, die het bemerkten en zich toegang verschaften door het intrappen der deur, werd het vuur gebluscht.

1906. 7 Juli. Verbrandde te Zaandam, Oostzijde, de slachtplaats van Hooischuur.

1906. 9 Aug. Verbrandde te Uitgeest de kapitale boerderij van Cornelissen, bewoond door den heer Mul.